aliud cogitare uel deſiderare uident̃. & tem=
pus diuo cultui impenſum uilipendere. ac ſi=
bi eẽ tedioſum oñdunt. Vñ de ipis poteſt di=
ci illud ſap̃. xv. eſtiauerunt ludũ eſſe uitã no=
ſtram. Octauus eſt lud⁹ cõfuſionis. ſic̃ eſt lu=
dus taxilloꝝ. aleaꝝ. & hmõi. Iſte merito dici=
tur ludus cõfuſionis. q2 cõfundit hoiem & cõ
fuſione dignũ reddit ꝓpẽ mlt̃a crimĩa q̃ cõi=
niter ſunt in luſoꝛib⁹. Et ĩ fine pꝛecipue ad cõ
fuſionis obpꝛobꝛiũ adducunt̃. pꝛimo quidem
luſoꝛ ẽ ꝓditoꝛ. q2 illũ cum quo cõedit & bibit
ſpoliare itẽdit. cuius amicũ uel cõſanguine=
um qñq3 ſe fingit. Iere. ix. Vnuſq̃ſq3 a ꝓximo
ſuo ſe cuſtodiat. & in omni fratre ſuo non ha
beat fiduciam &c̃. Iere. ix. Loquitur pacem cũ
pꝛoximo ſuo. & in occulto ponit ei inſidias.
Item in ps̃. loquent̃ cum ꝓxĩo ſuo. mala au=
tẽ in coꝛdib⁹ eoꝝ. Inuitat eũ aliqñ ad taberne
potũ gratuitũ. ut ſic eũ inebꝛiet & infatuet &
ſpoliet crapulatũ. Sunt ſiles illis ꝓditoꝛibuſ
latronib⁹ qui ſimulãt ſe eſſe pegrinos. & eun
tibus ĩ ierl̃m ſe iungũt. & dum ad hoſpitia cũ
eis uenerint comedũt cũ eis & bibũt. & ĩ po=
culo admiſcent aliq̃d p qͦ eos ita conſopiunt
ꝙ quaſi ſi eẽnt moꝛtui doꝛmiũt. & ſic ſpolia=
tos dicti fures eos nudos dimittunt. abac̃. ii.
Ve qui potum dat amico ſuo miſcens fel. Itẽ
luſoꝛ ẽ cupidus & auarus adeo ꝙ uellet q̃3cũ
q3 pſonam ſecũ ludentẽ ſpoliare. & ad hoc la=
boꝛat ꝓ uiribus. ꝟ itẽdit. & ad hoc tẽdit. Eſt
crudelioꝛ ceteris raptoꝛib⁹ aut ſpoliatoꝛib⁹. &
magis inhũan⁹. q2 aliqñ ſpoliãt eos camiſiis
ſuis & bꝛaccis. qͦ nõ faciũt q̃ ſpoliant hoĩes ĩ
nemoꝛib⁹. Peccat in ingratitudĩe. q2 tempe ſi
bi dato ad ſalutis opatõnem abutit̃ contra ſa
lutẽ ſuã expendẽs illud in ocioſis & pnicioſis
factis. Iob. xxiiii. Dedit ei locũ pnĩe ĩ pñti ſc3
tempus & ip̃e abutit̃ eo in ſupbiam. Itẽ uſura
rios facit. illi em̃ ĩ modico tempe dant. & acci
piunt graues uſuras tradẽtes. & dantes. un=
decim ꝓ duodecĩ in momẽto tp̃is uel grauio=
res uſuras. Itẽ fallit & fallere itẽdit uerbis. fa
ctis. & inſtrumẽtis. ut deciis falſis. & fallaci=
bus uerbis. inſtrumẽtis. ſignis. & teſtib⁹. Ite3
coꝛrũpit uicinos aſtantes in ludo uerbis. exẽ=
plis & munerib⁹ & ſignis. adeo ut ferant ꝓ
eo ibi falſum teſtimoniũ ꝓ nullo uel modico
lucro. qͦ nõ facerent extra ludũ ꝓ centũ mar=
chis argenti. ꝓ quoꝝ teſtimonio amittũt qui
ſm̃ cõditionem ludi fuerãt lucrati. quib⁹ coꝛ=
rupti teſtes p̃cio uel amoꝛe uel timoꝛe tenent̃
reſtituere qͦ amiſerũt eoꝝ falſo teſtimonio.
Item luſoꝛ nõ ſeruat fedus alicui pſone cũ q̃
ludat. ſ3 frequentẽ frãgit fedus nature cõſang=
uineitatis. uel nuptiaꝝ. uel ſocietatis. decipien
do eos qui ſunt ibi federe aliquo iũcti eoꝝ bo
na ꝑdendo. uel male tractãdo. uel male acqui
rẽdo. Sepe iurat ꝓ nihilo. ſepe peierat & mẽ=
titur. Hoc facit in ludo ꝓ nihilo qͦ nõ facer3
extra ludum ꝓ magno p̃cio. iurando ſe lucra
tum fuiſſe qͦ amiſit. Itẽ eſt cõtemptoꝛ ſacroꝝ
tempoꝝ id ẽ feſtoꝝ q̃ uiolat. & expẽdit ĩ blaſ=
phemiis dei & ſanctoꝝ. & uitupiis eoꝝ. con=
temnit eos cõtumelias eis inferendo. plus de=
fert honoꝛis trib⁹ oſſibus caninis id ẽ deciis
q̃3 oſſib⁹ dei & ſanctoꝝ quos dinumerat blaſ
phemãdo. ps̃. Foderũt manus meas & pedes
meos. dinũauerunt omnia oſſa mea. Itẽ luſoꝛ
facilis eſt ad iraſcendũ & cõminandũ. & ad ĩ
ferendũ uerba & uerbera acerba. Facilis ẽ ad
ꝓximũ occidendũ. añ cuius oculos eſt effuſio
hũani ſanguis. & cõmittere peccata quecũq3.
Item ẽ trãſgreſſoꝛ decalogi mandatoꝝ oĩm. ꝑ
mum mandatũ trãſgredit̃. Exo. xx. Nõ habe
bis deos alienos coꝛã me. ip̃e trib⁹ oſſibus ca=
ninis obedit id ẽ deciis. & colit ea ꝓ deo. faciẽs
eoꝝ uoluntatẽ. q2 ducũt loco trinitatis. Aſſu=
mit nomẽ dei inuanũ iurans pꝛo nihilo. feſta
frãgit. pentes inhonoꝛat. ꝓxim facto uel exẽ
plo occidit. dum deũ negat ſpũaliter mechat̃.
Alienũ inuito eo cuius ẽ ſubꝛipit. fert falſum
teſtimoniũ ut dictũ eſt. & rem ꝓximi cõcupiſ
cit. Deterioꝛ ydolatra eſt q̃3 iudei aut ſarrace=
ni. illi uitulũ aureũ coluerũt. ſarraceni mahu=
meto homini tãq̃3 deo obedierũt. iſti deterioꝛi
creature oſſibus caninis. in quoꝝ ſeruitio ex=
pendũt qñq3 camiſiã & bꝛaccas. & quicq̃d ha
bent. Itẽ ſicut de⁹ cultoꝛib⁹ ſuis tradidit. xxi.
lr̃am quibus tota ſacra ſcriptura ſcripta eſt. &
nobis dei inſinuat uoluntatẽ ad faciendũ eã.
ita in decio ſunt. xxi. puncta p que luſoꝝ inſi=
nuat̃ uoluntas decii dei ſui ut eam faciat. Ite3
ſi luſoꝛ eſt filiuſfamilias. ſequit̃ ira & afflictõ
pentum. & maledictões eoꝝ quib⁹ maledi=
cit. ul̃ maledicũt. Si paterfamilias. afflictõ ux
oꝛis & familie. ut rixe. pugne uerbera. odia. ex
heredatões filioꝝ. ꝓſtitutões filiaꝝ. depau=
patões. furta ſacrilegia. q2 calefactus a ludo
nõ feret̃ aliqñ accipe ſuper altare. ſeqñtur eti
am ſuſpẽdia & alia multa mala. ut p̃dict um ẽ
Ideo fugiendus ẽ talis ludus. & ſocietas ludẽ
tium deteſtãda. Vñ tho. iii. Dicebat ſara. nun
q̃3 ludentib⁹ miſcui me. nec cũ hiis qui ĩ leui=
tate ambulãt participẽ me pꝛebui. Et Iere. xv.
Non ſedi in cõſilio ludentium.

PARS NONA DE LVXVRIA DISTINCTIO. PRIMA.

VLtimo inter capitalia ui=
tia dicendu3 eſt da luxu=
ria. Circa quã cõſiderãda
ſunt ſeptẽ. Pꝛimo utrum
luxuria ſit pct̃m. Secũdo
de filiabus ei⁹. Tertio de
diuiſione pt̃iũ ei⁹. Quar
to de hiis que ſuadẽt & oñdunt luxuriã eẽ ui=
tandam. Quinto de hiis q̃ nutriũt & augent
eam. Sexto de familiaritate mulierũ. Septio
de choꝛeis. Circa pꝛimũ uidendum ẽ utrum
luxuria ſit pct̃m. Ad qͦ dicit̃ ꝙ luxuria dicit̃
eſſe libidinoſus uoluptatis appetitus. Volup=
tas autẽ libidinoſa pꝛĩcipaliter cõſiſtit in actu
uenereo. ſiue delectatõnibus uenereis. in qui=
bus etiã libido ſpãliter eẽ dicit̃. q̃3uis & ĩ aliis
poſſit eẽ uoluptas. tñ hoc nomẽ ſibi uendicãt

ueneree uoluptates · Luxurioſus autem dicit̃
quaſi ſolutus in uoluptates· Maxīe autē ani=
mum hoīs ſoluūt uoluptates ueneree·ideo cir
ca hmōi uoluptates luxuria maxīe conſideraẗ
Vñ ſicut tempantia pꝛīcipaliter & ꝓpꝛie ē cir
ca delectatōnes tactus·diciẗ aūt ex cōſequen=
ti·& p q̄dam ſilitudīem ī quibuſdā aliis ma=
teriis·ita & luxuria pꝛincipaliẗ quidē cōſiſtit
circa uenereas uoluptates que maxīe aīm hoī
nis ſoluūt·Secūdario aūt diciẗ eſſe in quibuſ=
cūq̄ aliis ad exceſſum ptinentibus·Vñ·Gal·
v·Dicit glo·ꝙ luxuria eſt quelibet ſupfluitas·
Vñ & uinū diciẗ eſſe res luxurioſa·uel eo mō
quo in qualibet materia ſupabundātia uel ex
ceſſus referẗ ad luxuriā· uel qꝛ ſupfluus uſus
uini ꝓbet incētiuum uenereę uoluptatis · Ex
hiis patere pōt qūo·& quare luxuria ſit pecca=
tū·qꝛ q̄to aliquid eſt magis neceſſariū·tāto=
magis opoꝛtet ut circa illud rōnis oꝛdo ſerue
tur·vnde p cōſequens magis ē uitioſum·ſi oꝛ
do rōnis ꝓtermittaẗ· Vſus autē uenereoꝝ ſic
dictū eſt ualde neceſſarius ē ad bonū cōmune
qȯ eſt ꝯſeruatio hūani generis. & iō circa hoc
maxīe attendi debet rōis oꝛdo·& p cōſequenſ
ſi qd circa hoc fiat pꝛeter id qȯ oꝛdo rōnis ha
bet·uitōſum erit·Hoc aūt ptinet ad rōem lux
urie ut oꝛdīem & modū rōis excedat circa ue=
nerea·& ideo abſq̄ dubio luxuria eſt peccatū
Licet aūt ſemē gñationis hūane ſit ſupfluum
alimenti·ſic̃ dicit phs in libꝛo de gñatione aīa
lium·cū ſecundū eundē phm ſemē eſt ſupflu=
um quo indigeẗ·Diciẗ em̄ ſupfluū ex eo ꝙ eſt
reſiduū opationis uirtutis nutritiue·tñ īdige
tur eo ad opus uirtutis gñatiue·Sed alie ſup=
fluitates coꝛpis hūani ſunt tales quibꝰ nō in=
digeẗ· & ideo nō refert qualitercūq̄ emittan
tur ſalua decentia cōuictus hūani·& ideo licȝ
in emiſſione hmōi ſupfluitatū nō ſit peccatū
tñ in emiſſione ſeminis qȯ eſt materia gñati=
onis hūane poteſt eē peccatū·niſi ſic fiat ꝙ cō
ueīre poſſit ad finē quo eo indigeẗ·Poteſt aẗ
huius ſeminis emiſſio fieri ſine peccato·obſer
uatis circūſtantiis q̄ in hmōi requiruntẗ·Qȯ
declaraẗ ſic·peccatū em̄ eſt in actibꝰ humanis
qȯ eſt ꝯtra oꝛdīem rōnis· habet aūt oꝛdo rōis
ut quelibet cōuenienter oꝛdinet in ſuū finē · Et
ideo nō eſt peccatū ſi p rōnem hō utaẗ aliqui=
bus rebus ad finē ad quē ſunt mō & oꝛdīe cō
uenienti· dummō ille finis ſit aliqȯ uere bo=
num· Sic̃ aūt ē uere bonū ꝙ cōſerueẗ coꝛpa=
lis natura unius indiuidui· ita etiā eſt quod=
dam bonū excellens ꝙ cōſerueẗ natura ſpe=
ciei hūane·Sic̃ aūt ad ꝯſeruatōnem uite uniꝰ
hois oꝛdinaẗ uſus ciboꝝ·ita etiā ad ꝯſeruatio
nem totius hūani gñis oꝛdinaẗ uſus uenere=
oꝛū·Vñ Aug·dicit in libꝛo de bono cōiugali·
ꝙ eſt cibus ad ſalutē hoīs· hoc ē cōcubitus ad
ſalutē hūani generis·Et ideo ſicut uſus ciboꝝ
pōt eſſe ſine peccato ſi fiat debito mō & oꝛdi
ne ƀm ꝙ cōpetit ſaluti coꝛpis·ita etiā & uſus
uenereoꝝ pōt eſſe ſine omni peccato ſi fiat de
bito mō & oꝛdīe ƀm qȯ eſt cōueniēs ad finem

generatōnis humane·Nec obſtat ꝙ actus ue
nereus impedit actū uirtutis·ſicut dicit aug·
in ꝑmo ſoliloquioꝝ· Nihil eē ſentio qȯ ab ar=
ce magis deiiciat aīm uirilem q̄ȝ blandimenta
femine·coꝛpoꝛūq̄ ille cōtactus · Quia uirtutē
poteſt aliqs impedire dupliciẗ·Vno mō q̄tuȝ
ad circūſtantiā ſiue q̄tum ad cōmunem ſta=
tum uirtutū·& ſic nō impediẗ uirtus niſi per
peccatū·Alio modo q̄tum ad pfectum uirtu=
tum ſtatum· & ſic pōt impediri uirtus per ali
quid qȯ non ē peccatū·ſȝ ē minus bonū·& hoc
mō uſus femīe deiicit n a uirtute ſȝ ab arce id
eſt a pfectione uirtutis·Vñ aug·dicit in libꝛo
de bono ꝯiugali· Sic̃ bonū erat qȯ martha fa
ciebat occupata circa miſterium ſanctoꝝ· ſed
melius qȯ maria audiēs uerbū dei·ita etiā bo
num ſuſanne in caſtitate cōiugali laudamus
ſȝ bonū uidue anne·& magis uirginis marie
āꝑpoſuimus·Et licȝ in om̄i actu uenereo ſit ſu
pfluitas delectatōnis q̄ in tm̄ abſoꝛbet rōnem
ꝙ in ipa impoſſibile eſt aliqd intelligere ſicut
phs dicit in·vi·eth·tamē abundātia delectati
onis q̄ eſt in illo actu ƀm rōem oꝛdīato nō cō
trariaẗ medio uirtutis·qꝛ mediuȝ uirtutis nō
attendiẗ ƀm q̄titatem ſȝ ƀm ꝙ cōuenit ratōi
recte·Et ꝓterea ad uirtutē non ptinet q̄tum
ſenſus exterioꝛ delecteẗ ꝙ ꝯſequaẗ coꝛpis diſ
poſitōnē·ſȝ q̄tum appetitus interioꝛ ad hmōi
delectatōnes afficiaẗ·Nec hoc etiā ꝙ ratō nō
pōt liberū actū rōnis ad ſpūalia cōſideranda
ſimul cū illa delectatōe habere· oñdit ꝙ actꝰ
ille ſit ꝯtrarius uirtuti·nō em̄ eſt cōtrariū uir
tuti·ſi rōnis actus aliqñ intermittaẗ aliquo·
qȯ ƀm rōem fit· Alioquin ꝙ aliqs ſe ſomno
tradit·eſſet ꝯtra uirtutē·Hoc tñ ꝙ cōcupiſcē=
tia & delectatō uenereoꝝ non ſubiacet impio
& moderatōni rationis·ꝓuenit ex pena ꝑmi
peccati·inq̄tū ſcȝ ratio rebellis deo meruit ha=
bere ſuā carnē rebellē·ut patet p aug·xxii·De
ciui·dei·

Circa ƀm ſcȝ de filiabꝰ lux
urie·ſciendū ꝙ Greg·xxxi·moꝝ·po=
nit eas ſeptē·que ſunt·cecitas mentis
incōſideratio· ꝓcipitatio·inconſtantia· amoꝛ
ſui·odiū dei·affectꝰ pñtis ſeculi·hoꝛroꝛ & de
ſperatio futuri · Quaꝝ rō & nūs ſic apparet·
Qñ em̄ inferioꝛes potētie uehement afficiun=
tur ad ſua obiecta·cōſequens ē ꝙ ſupioꝛes ui
res impediuntẗ & deoꝛdinanẗ in ſuis actibus·
Per uitiū aūt luxurie maxīe appetitus inferi=
oꝛ ſcȝ ꝯcupiſcibilis uehement intendiẗ ſuo ob
iecto ſcȝ delectabili ꝓpter uehementiā delcati=
onis·& ideo ꝯñs eſt ꝙ p luxuriā maxīe ſupio
res uires deoꝛdinenẗ ſcȝ ratō & uolūtas·Sūt
aūt rōnis quatuoꝛ actus in agēdis·Pꝛimo q̄=
dem ſimplex intelligētia q̄ apphendit aliquē
finem·ut bonū·& hic actus impediẗ p luxuri
am·ƀm illud Dañ·xiii·Spēs decepit te·& con
cupiſcētia ſubuertit coꝛ tuū· & q̄tum ad hoc
poniẗ cecitas mentis·Secūdus actus ē cōſiliū
de hiis que ſunt agēda ꝓpter finē·& hoc etiā
impediẗ p cōcupiſcentiam luxurie·Vñ teren=
tiꝰ dicit ī eunucho·loquēs de amoꝛe libidīoſo

que res in ſe neqꝫ ꝯſilium neqꝫ modum habet
ullũ. eam cõſilio regere nõ potes. & q̃ꝫtum ad
hoc ponit̃ p̃cipitatõ que importat ſubtractio-
nem cõſilii. Tertius aũt eſt iudiciũ de agẽdis
& hic etiã impedit̃ ꝑ luxuriaꝫ. dicit̃ eñ Dañ.
xiii. de ſenibus luxurioſis. Auerterũt ſenſum
ſuũ ut nõ recordarent̃ iudicioꝝ iuſtoꝝ. & quã
tum ad hoc ponit̃ cõſideratio. Quartus auteꝫ
actus eſt p̃ceptũ rõnis de agendis. qḋ etiã im-
pedit̃ inq̃ꝫtũ ſcꝫ homo impedit̃ ex impetu cõ-
cupiſcẽtie ne exequat̃ illud qḋ decernit eſſe fa
ciendũ. Vñ terentius dicit ĩ eunucho de quo-
dam qui dicebat ſe receſſuruꝫ ab amica. hec ũ-
ba. vna falſa lacrimſ̃a reſtringet. Ex ꝑte auteꝫ
uolũtatis cõſequit̃ duplex actus inordĩatus.
quoꝝ unus ẽ appetitus finis. & quantũ ad h̃
ponit̃ amor ſui. q̃ꝫtum ſcꝫ ad delcãtõem quã ĩ
ordĩate appetit. & ꝑ oppoſitũ ponit̃ odiũ dei.
inq̃ꝫtum ſcꝫ ꝓhibet delcãtionem ꝯcupiſcentie
Alius aũt eſt appetitus eoꝝ que ſunt ad fineꝫ
& q̃ꝫtum ad hoc ponit̃ appetitus pñtis ſeculi
in quo aliq̃s uult frui uoluptate. Et ꝑ oppoſi-
tum ponit̃ deſperatõ futuri ſeculi. qꝛ dum ni
mis retinet̃ carnalibꝰ delcãtionibꝰ. nõ curat ꝑ
ueĩre ad cõcupiſcentias ſpũales. ſꝫ faſtidit eas
Ponunt̃ aũt cecitas mentis. incõſideratio. &
p̃cipitatio eẽ filie luxurie. qꝛ ĩtemꝑantia maxi
me corrũpit prudentiã. & ideo uitia oppoſita
prudẽtie maxĩe oriunt̃ ex luxuria q̃ eſt p̃cipua
ſpẽs intemꝑantie. Itẽ ſciendũ ꝙ cõſtantia ĩ ar-
duis & terribilibꝰ ponit̃ ꝑs fortitudĩs. ſꝫ con-
ſtantiaꝫ habere in abſtĩendo a delectabilibus
ꝑtinet ad cõtinentiã que ponit̃ ꝑs temꝑantie
& ideo incõſtantia que ei opponit̃ ponit̃ filia
luxurie. & tñ etiã p̃ma incõſtantia ex luxuria
cauſat̃. inq̃ꝫtum emollit cor hoĩs & effeĩatum
reddit. ſm illud oſſe. v. Fornicatio & uinuꝫ &
ebrietas aufert cor. Et uegetiꝰ dicit in libro de
re militari ꝙ minus mortẽ metuit qui minuſ
deliciare nouit in uita. nec oportet ꝙ filie uitii
capitalis cũ ea in materia cõueniant. Itẽ amor
ſui q̃ꝫtum ad quecũqꝫ bona que ſibi aliq̃s ap-
petit ẽ cõmune prĩcipium pctõꝝ. ſꝫ q̃ꝫtum ad
hoc ꝙ aliq̃s appetit ſibi delcãbilia carnis poni
tur ſpãliter amor ſui filia luxurie. Itẽ yſidorꝰ
poĩt quatuor ſpẽs luxurie. ſ. turpiloquia. ſcur-
rilia. ludicra. & ſtultiloquia. ſꝫ iſta ſunt quidã
actus inordĩati exteriores. p̃cipue ad locutõeꝫ
ꝑtinentes in qua ẽ aliq̃d inordĩatum quadru-
plicit̃. Vno mõ ꝓpter materiã. & ſic ponunt̃
turpiloquia. qꝛ eñ ex ſupabundãtia cordis oſ
loquit̃. ut dicit̃. Math. xii. Luxurioſi quoꝝ cor
turpibꝰ cõcupiſcẽtiis plenũ eſt. de facili ad tur
pia uerba ꝓrũpunt. Secũdo ex ꝑte cãe. qꝛ eñ
luxuria incõſideratõem & p̃cipitatõnem cau-
ſat. ꝯñs eſt ꝙ facit ꝓrumpere in uerba leuit̃ & ĩ
cõſiderate dicta. q̃ dicunt̃ ſcurrilia. Tertõ q̃ꝫ-
tum ad finẽ. qꝛ eñ luxurioſus delcãtionem q̃
rit. etiã uerba ſua ad delcãtionem ordĩat. & ſic
ꝓrũpit ĩ uerba ludicra. Quarto q̃ꝫtum ad ſen-
tentiã uerboꝝ quã ꝑuertit luxuria ꝑ cecitateꝫ
mẽtis quã cauſat. & ſic ꝓrũpit in ſtultiloquia
utpote cũ ſuis uerbis p̃fert delectatõnes quas
appetit quibuſcũqꝫ aliis rebus.

DE SPECIEBVS LVXVRIE. DISTINCTIO SECVNDA.

DEinde cõſiderandũ eſt de diuiſione ꝑ
tium uel ſpẽꝝ luxurie. Circa quã ꝯſi
deranda ſunt undecĩ. Primo de diui
ſione ꝑtium in gñali. Secũdo de fornicatõne
ſimplici. utrũ ſit pctm̃ mortale. Tertio utrum
in tactibꝰ & oſculis ſit pctm̃ mortale. Quarto
utꝝ nocturna pollutõ ſit peccatũ. Quĩto utꝝ
ſtuprũ ſit ſpẽs luxurie. Sexto utꝝ raptꝰ ſit ſpe
cies luxurie. Septimo utrũ adulteriũ ſit ſpẽs
luxurie. Octauo utꝝ inceſtus ſit ſpecies luxu
rie. Nono utrũ ſacrilegiũ ſit ſpẽs luxurie. De-
cimo utrũ uitiũ cõtra naturã ſit ſpẽs luxurie.
Vndecimo utrũ uitiũ ꝯtra naturã ſit grauiſſi
mũ oĩm peccatoꝝ inter ſpẽs luxurie.

CIrca primũ ſcꝫ de diuiſione ꝑtium uel ſpe
cieꝝ luxurie. ſciendũ ꝙ ĩ decretis. ḋ. xxxvi.
q. i. aſſignant̃ ſex ſpẽs luxurie que ſunt. forni
catõ ſimplex. adulteriũ. ĩceſtus. ſtuprũ. raptꝰ
& uitiũ ꝯtra naturã. Quia ſicut dictũ ẽ pecca-
tum luxurie cõſiſtit in hoc ꝙ aliq̃s utit̃ delcãti
one uenerea. nõ ſm rectã rõnem. Qḋ quideꝫ
cõtingit duplicit̃. Vno mõ ſm materiaꝫ ĩ qua
hmõi delectatõem querit. Alio mõ ſm ꝙ ma-
teria debita exiſtẽte nõ obſeruant̃ alie debite
cõditiones. Et qꝛ circũſtantia inq̃ꝫtũ hmõi nõ
dat ſpẽm actui morali. ſꝫ eius ſpẽs ſumitur ab
obiecto qḋ eſt materia actus. iõ oportuit ſpẽs
luxurie aſſignari ex parte materie uel obiecti.
Que quidẽ põt nõ ꝯuenire rõni recte duplicit̃
Vno modo qꝛ hꝫ repugnantiã ad fineꝫ ue-
nerei actus. & ſic inq̃ꝫtũ impedit̃ generatõ ꝓ
lis ẽ uitiũ ꝯtra naturã qḋ eſt ĩ omĩ actu uene-
reo ex quo generatõ ſequi nõ pt̃. Inq̃ꝫtum au
tẽ impedit̃ debita educatio & ꝓmotio ꝓlis na
te. ẽ fornicatõ ſimplex. q̃ eſt ſoluti cũ ſoluta.
¶ Alio mõ materia in qua exercet̃ actꝰ uene-
reus. põt eſſe nõ ꝯueĩens rõni recte ꝑ ꝯpatio-
nem ad alios hoĩes. & hoc quadruplicit̃. Prĩo
quidẽ ex ꝑte ĩpius femĩe cui aliq̃s cõmiſcetur.
qꝛ ei debitus honor nõ ſeruat̃. & ſic ẽ inceſtus
q̃ cõſiſtit ĩ abuſu mulierũ cõſanguineitate uł
affinitate iũctaꝝ. Secũdo ex ꝑte eius in cuiꝰ
ꝑtãte eſt femina. qꝛ ſi eſt in ꝑtãte uiri. eſt adul-
teriũ. Si aũt eſt in ꝑtãte patris ẽ ſtuprũ. ſi non
inferat̃ uiolentia. Raptus aũt. ſi inferat̃. Diũ
ſificant̃ aũt iſte ſpẽs magis ex ꝑte feĩe q̃ꝫ uiri.
qꝛ in actu uenereo feĩa ſe habet ſic̃ patiens ꝑ
modũ materie. vir aũt ꝑ modum agentis. di-
ctum eſt aũt ꝙ predicte ſpẽs ſm drĩam mate
rie aſſignãt̃. Et nota ꝙ adulteriũ ſub luxuria
cõtinet̃ & etiã ſub iniuſticia. nihil eñ ꝓhibet
diuerſoꝝ uitõꝝ deformitates cõcurrere ĩ uno
actu. nec deformitas iniuſtitie omĩno ſe habꝫ
ꝑ accidẽs ad luxuriã. ſꝫ oñdit̃ eſſe luxuria gra
uior. q̃ in eñ ſequit̃ cõcupiſcentiã ꝙ etiã ducit
ad iniuſticiã. Item nota ꝙ ſuꝑ illud. i. coꝝ. iii.
Ne iterum cum uenero humiliet me deus apud
uos. & lugeã mltos ex hiis qui añ peccauerũt.

et non egerūt penitentiā ſuper īmunditia &
fornicatōne. & impudicitia q̄ egerūt. Immū=
ditia ſcḋm glo. ponit̄ ꝓ uitio cōtra naturā īpu=
dicitia aūt ad ſtuprū ꝑtinere uidet̄. ¶ Circa ſe
cundum ſcilicet utrum fornicatio ſimplex ſit
peccatū mortale. dicenḋ ꝙ abſq; omni dubio
tenendū eſt ꝙ ſic. & hoc primo declarat̄ ꝑ au
ctoritatē iuris diuini. Secūdo ꝑ auctoritatem
iuris canonici. Tertō ꝑ rōnem. ¶ Primo qui=
dē ꝓbat̄ hoc ꝑ auctoritatē iuriſ diuini. dicitur
tho. iiii. Attende tibi fili mi ab omni fornicati
one. & p̄ter uxorē tuā non patieris crimē ſcire
Itē Gal̄. v. Premiſſa fornicatōne & quibuſdā
aliis uitiis ſubdit. qui talia agūt regnum dei
nō poſſidebūt. Nihil aūt excludit a regno dei
n̄ pctm̄ mortale. Nec obſtat q̄d dr̄ deut̄. xxiii.
ſuꝑ illud. Non erit meretrix &c̄. dicit glo. Ad
eas ꝓhibet accedere quarꝫ eſt ueīalis turpitu=
do. nō enī debet dici ueīalis. ſ; uenalis. qḋ eſt
ꝓprie meretricū. Itē nec illud qḋ act̄. xv. cōnu
merat̄ quibuſdā q̄ non ſunt peccata mortalia
abſtineatis uos inquit ab īmolatis ſimulacro
rū. & ſanguīe ſuffocato & fornicatōne. illorꝫ
aūt uſus nō eſt peccatū mortale. ſcḋm illḋ. i. thy
iiii. Nihil reiiciendū eſt qḋ cum grārꝫ actione
ꝑcipitur. Fornicatio aūt nō cōnumerat̄ illis. q̄
eandē habeat rōem culpe cū aliis. ſ; q̄ꝫtum ad
hoc ꝙ ex hiis q̄ ibi ponunt̄ ſilr̄ poterat int̄ iu=
deos & gentiles ſeruari vna vnius cōſenſum
uel etiā impediri. q̄ apud gentiles fornicatio
ſimplex nō reputabat̄ illicita ꝓpter corruptio
nem rōnis in eis. iudei aūt ꝑ legē inſtructi eā
illicitā reputabāt. Alia uero q̄ ibi ponūt̄ iudei
abhoīant̄ ꝓpter ꝯſuetudīem legalis obſeruan
tie. Vn̄ apl̄i ea interdixerūt gentibꝰ. nō quaſi
ſcḋm ſe illicita. ſ; quaſi iudeis abhoīabilia. Item
nō obſtat factū oſee qui ſumpſit uxorē forni=
catōnum. oſee. i. Quia illud fecit obediēs deo
cuius uolūtas ē regula ſumme recta. ¶ Itē hoc
idem oñdit̄ ꝑ ius canonicū. dicit̄ enī in decre=
tis. xxiiii. cā. q. i. Dicūt talē de ꝑiurio pn̄iam ī=
poni debere qualē de adulterio fornicatōne &
homicidio ſponte cōmiſſo. & de ceteris crimi=
nalibus uitiis. Ad huius aūt euidentiā cōſide
randū eſt ꝙ peccatū mortale ē oīe pctm̄ qḋ
cōmittit̄ directe ꝯtra uitā hoīs. Fornicatō au=
tē ſimplex importat deordīatōnem q̄ uergit ī
nocumentū uite eiꝰ qui ē ex tali cōcubitu naſ
citurus. Videmus em̄ in oībus aīalibus ī qui=
bus ſc; ad educatōnem ꝓlis requirit̄ cura ma
ris & feīe ꝙ in eis nō eſt uagus concubitus. ſ;
maris ad certā feīam unā uel plures. ſic patet
in oīibꝰ auibus. Secus aūt ē in aīalibus ī q̄=
bus ſola femīa ſufficit ad educatōem fetus in
quibus eſt uagus cōcubitus. ut pꝫ in canibuſ
& aliis hmōi aīalibus. Manifeſtū ē autē ꝙ ad
educatōnem hoīs nō ſolū requirit̄ cura mr̄is
a qua nutrit̄. ſ; ml̄tomagis cura p̄ris a quo eſt
inſtruēdus & docendus. & in hoīs tam inter
oribus q̄; exterioribꝰ ꝓmouēdus. & ideo ꝯtra
naturā hoīs eſt ꝙ utat̄ uago cōcubitu. ſ; opor
tet ꝙ ſit maris ad determiatam feīam cū qua
ꝑmaneat nō ꝑ modicū tempꝰ. ſed diu uel per
totam uitam. & inde ē ꝙ naturalit̄ ē in mari=
bus in ſpecie hūana ſollicitudo de certitudine
ꝓlis. q̄ eis īminet educatio ꝓlis. hec aūt certi
tudo tolleret̄ ſi eēt uagus cōcubitus. hec aūt de=
termīatio certe feīe mr̄imoniū uocat̄. Et iō di=
cit̄ eſſe de iure naturali. Sed q̄ cōcubitus or=
dinat̄ ad bonū cōmune totius hūani gn̄is. bo
na aūt cōmunia cadūt ſub determīatōne legiſ
ut ſuꝑ habitū eſt. ꝯn̄s eſt ꝙ iſta cōiunctio ma
ris ad feīam q̄ matrimoniū dicit̄ lege aliq̄ de=
termīetur. Vn̄ cū fornicatō ſit concubitus ua
gus utpote p̄ter matrimoniū exiſtens. ē cōtra
bonuꝫ ꝓlis educande. & iō eſt pctm̄ mortale.
Nec obſtat ſi aliq̄s fornicādo aliq̄; cognoſcēs
ſufficient̄ ꝓuideat ꝓli de educatōe. q̄ illḋ qḋ
cadit ſb̄ legis determīatōne iudicat̄ ſcḋm illud
qḋ cōmuniter accidit. & nō ſcḋm id qḋ ī aliquo
caſu pt̄ accidere. ¶ Circa tertiū ſc; utrū ī tacti
bus & oſculis ſit peccatū mortale. dicenduꝫ ꝙ
aliq̄d dicit̄ eē peccatū mortale duplicit̄. Vno
mō ſcḋm ſuā ſpēm & hoc mō oſculū & amplex
us uel tactus ſcḋm ſuam rōem non noīant pec
catū mortale. Pñt enī abſq; libidine fieri. uł
ꝓpter ꝯſuetudīem patrie. uł ꝓpter aliq̄; neceſ
ſitatē. aut ꝓpter rōnabilem cām. Alio mō dici
tur aliq̄d eſſe peccatū mortale ex ſua cā. ſicut
ille qui dat ſuā elemoſinā ut aliq̄; inducat in
hereſim. peccat mortalit̄ ꝓpter intentōem cor=
ruptam. dictū eſt aūt ſuꝑ ꝙ cōſenſus in delc̄ta
tionē peccati mortalis eſt peccatū mortale. &
nō ſolum cōſenſus in actū. & iō cum fornica=
tio ſit peccatū mortale. & ml̄tomagis alie lux
urie ſpēs. cōſequens ē ꝙ cōſenſus in delc̄atio=
nem talis peccati ſit peccatū mortale. & nō ſo
lum cōſenſus in actū. & ideo cū oſcula & am
plexus & hmōi ꝓpter delectatōnem fiant. cō
ſequens ē ꝙ ſint peccata mortalia. & ſic ſoluꝫ
dicunt̄ libidīoſa. Vn̄ hmōi ſcḋm ꝙ libidinoſa.
ſunt peccata mortalia. ¶ Circa quartū ſcilicꝫ
utrꝫ nocturna pollutō ſit peccatū. dicendū ꝙ
nocturna pollutō duplicit̄ cōſiderari pt̄. Vno
mō ſcḋm ſe. & hoc mō non habet rōem peccati.
Omne enī peccatū dependet ex iudicio rōnis
q̄ etiā p̄mus motus ſenſualitatis nō habet ꝙ
ſit peccatū niſi in q̄ꝫtum iudicō rōnis reprimi
pōt. & ideo ſublato iudicō rōnis. tollit̄ rō pec=
catorꝫ. In dormiēdo aūt rō non hꝫ liberū iudi
ciū. Nullus enī eſt dormiēs qui nō intendat
aliquibꝰ ſilitudinibꝰ fantaſmatū uelut rebus
ipis. Et iō id qḋ agit hō dormiēs qui nō habꝫ
liberꝫ iudiciū rōnis nō imputat̄ ei ad culpam
ſic nec illud qḋ agit furioſus aut amens. Alio
mō pōt cōſiderari nocturna pollutō ꝑ ꝯpatio=
nem ad ſuā cauſam. que pt̄ eſſe duplex. Vna
quidē corꝑalis. Cum enī humor ſeīalis ſuper=
abūdat in corpe. uel cū facta eſt hūoris reſolu
tio. uel ꝑ nimiā calefactōnem corpis. uel ꝑ q̄;=
cūq; aliā cōmotionem ſomniat dormiēs ea q̄
ꝑtinent ad expulſionē hmōi hūoris abundā=
tis uł reſoluti. ſic eē accidit qn̄ natura grauat̄
ex aliqua alia ſuꝑfluitate. ita ꝙ qn̄q; format̄

ĩn ymaginatōe fantaſmata ꝑtinētia ad emiſ=
ſionem taliũ ſupfluitatũ. Si igiᷣ ſupabundan
tia talis ſit ex cauſa culpabili. puta cũ eſt exſu
pfluitate cibi uel potus. tũc nocturna pollutõ
habet rõnem culpe ex cauſa ſua. Si aũt ſupa=
bundãtia uel reſolutõ talis hũoris non ſit ex
aliqua cauſa culpabili. tũc nocturna pollutio
non eſt culpabilis. nec ĩnſe. nec ĩn cã ſua. Alia
uero cauſa nocturne pollutõnis pt̄ eſſe aĩalis
ĩnterior. puta cũ excogitatõne p̄cedenti cõtin
git aliq̃ʒ dormientē pollui. Cogitatio aũt que
ĩn uigilia p̄ceſſit q̃nq̃ʒ eſt pure ſpeculatiua. pu
ta cũ aliq̃s cauſa diſputatõnis cogitat de pec=
catis carnalibꝰ. q̃nq̃ʒ aũt eſt cũ aliqua affecti=
one uel cõcupiſcentie uel horroris. Contingit
autem magis nocturna pollutio ex cogitatõe
carnaliũ uitiorꝫ q̄ fiunt q̃ʒ aliarꝫ delcationum
qꝛ ex hoc remanet quoddã ueſtigiũ ex ĩnclia=
tione ĩn aĩa. ita ꝙ dormiens facilius ĩnduciᷣ ĩ
ſua ymaginatõne ad aſſentiendũ actibus ex
quibus ſequiᷣ pollutõ. ſm hoc phs dicit ĩn. i.
eth. ꝙ ĩnq̃ʒtum paulati ꝑ trãſeunt quidã mo=
tus a uigilantibus ad dormientes meliora fi=
unt fantaſmata ſtudioſiorum q̃ʒ quorũlibet.
Aug. etiã dicit. iii. Sup gen̄. ad lr̃am ꝙ ꝓpter
bonã anime affectõem quedã eius merita etiã
ĩn ſomniis clarent. & ſic patʒ ꝙ nocturna pol
lutio hʒ rõem culpe ex ꝑte ſue cauſe. Q̃nq̃ʒ ta=
men cõtingit ꝙ ex p̄cedenti cogitatõe carna=
liũ actuum etiã ſpeculatiua. uel ſi ſit cũ horro=
re ſequiᷣ ĩn ſompniis pollutio. tñ nõ hʒ ratio=
nem culpe nec in ſe nec in ſua cã. Tertia uero
cauſa eſt ſpũalis extrĩſeca. puta cum ex oꝑatio
ne demonis cõmoueñᷣ fantaſmata dormien
tis in ordĩe ad talē effectũ. & hoc quidē q̃nq̃ʒ
eſt cũ peccato p̄cedenti ſcʒ negligētia p̄parãdi
ſe ꝯtra demonis illuſiones. Vñ & in ſero can
taᷣ. hoſtēq̃ʒ nr̃m cõprime ne polluanᷣ corpa.
q̃nq̃ʒ uero abſq̃ʒ omni culpa hoĩs ex ſola neq̃=
tia demonis. ſic in collationibꝰ patrũ dicitur
de quodã. ꝙ ſemꝑ in diebꝰ feſtis pollutõnem
nocturnã patiebaᷣ hoc dyabolo ꝓcurante. ut
impediretᷣ a ſacra cõmunione. Sic igiᷣ patʒ ꝙ
nocturna pollutio nũq̃ʒ eſt peccatũ. tñ q̃nq̃ʒ ē
ſequela peccati p̄cedētis. ¶ Circa quintũ ſcili
cet utrũ ſtruprũ ſit ſpēs luxurie. dicendum ꝙ
ubi circa materiã alicuiꝰ uitii occurrit aliqua
ſpēalis deformitas. ibi debet poni determĩata
ſpēs illius uitii. luxuria autē eſt peccatũ circa
uenerea exiſtens. ut ſup̄dictum ē. In uirgine
aũt ſub cuſtodia pr̃is exiſtēte. quedã deformi
tas ſpālis occurrit ſi corrũpaᷣ. tũ primo ex ꝑ=
te puelle. q̄ ex hoc ꝙ uiolata nll'a pactione cõ=
iugali p̄cedenti impediᷣ a legitĩo mr̃imonio
cõtrahendo & poniᷣ ĩn uia meretricãdi. a quo
retrahebaᷣ ne ſignaculũ uirginitatis amitte=
ret. tũ etiã ex ꝑte pr̃is. qui de eius cuſtodia ſol
licitudinem gerit. ſm illud ecc̄i. xlii. Sup filiã
luxurioſã cõfirma cuſtodiã. neq̄ñ faciat te ĩn=
obprobriũ ueĩre ĩnimicis. & ideo maĩfeſtum ē
ꝙ ſtuprũ qḋ ĩmportat illicitã uirginũ deflora
tõnem ſub cura ꝑentum exiſtentiũ eſt deter=
minata ſpēs luxurie. ¶ Circa ſextũ ſcʒ utrum
raptus ſit ſpēs luxurie. dicendũ ꝙ raptus ꝓut
nũc de eo loquimur ē ſpēs luxurie. & q̃nq̃ʒ q̃=
dem ĩn idem cõcurrit cũ ſtupro. q̃nq̃ʒ aũt iue=
niᷣ raptus ſine ſtupro. q̃nq̃ʒ uero ſtuprũ ſine
raptu. Cõcurrũt quidē ĩn idē. qñ aliq̃s uiolen
tiam ĩnfert ad uirginē illicite deflorandã. que
quidē uiolētia q̃nq̃ʒ ĩnferᷣ tam uirgini q̃ʒ pa=
tri. q̃nq̃ʒ aũt ĩnfertur patri. ſʒ nõ uirgini. puta
cũ ipa cõſentit ut ꝑ uiolētiam de domo patris
abſtrahaᷣ. Differt etiaʒ uiolentia raptus alio
mõ. quia q̃nq̃ʒ puella a domo ꝑentum uiolenṫ
abduciᷣ & uiolenṫ corrũpiᷣ. q̃nq̃ʒ aũt & ſi ui
olenṫ abduciᷣ nõ tñ uiolenṫ corrũpiᷣ ſʒ de uo=
luntate uirginis. ſiue corrũpaᷣ fornicario con
cubitu. ſiue mr̃imoniali. qualitercũq̃ʒ enĩ uio
lentia adſit. ſaluaᷣ ratio raptus. Inueniᷣ autē
raptus ſine ſtupro. puta ſi aliq̃s rapiat uiduã
uel puellã corruptã. Vnḋ ſymachꝰ papa dicit.
Raptores uiduarꝫ uel uirginũ ob ĩmanitateʒ
tanti facinoris deteſtamur. Stuprũ uero ſine
raptu ĩnueĩtur qñ aliq̃s ſine uiolētia uirgineʒ
illicite deflorat. ¶ Circa ſeptimũ. ſ. utrꝫ adul=
teriũ ſit ſpēs luxurie. dicendũ ꝙ adulteriũ ſic
ipm nomē ſonat eſt acceſſus ad alienũ thorũ.
In quo quidē dupliciṫ ꝯtra caſtitatē hũane ge
neratõnis hoĩs aliquis delĩq̃t. Primo quideʒ
ĩnq̃ʒtũ accedit ad ml'ierē nõ ſibi mr̃imonio co
pulatã. qḋ requiriᷣ ad bonũ ꝓlis ꝓprie educã
de. Alio mõ qꝛ accedit ad mulierē alteri ꝑ ma
trimoniũ copulatã. & ſic impedit bonũ prolis
aliene. eadem ē ratio de ml'iere cõiugata q̄ per
adulteriũ corrũpitur. Vñ diciᷣ ecc̄i. xxxii. Om
nis mulier relĩquēs uirũ peccabit. Primo em̃
ĩn lege altiſſimi ĩncredibilis fuit. ĩn q̄. ſ. p̄cipiᷣ
nõ mechaberis. Secũdo uirũ ſuum relĩquit ĩ
quo facit cõtra certitudĩem ꝓlis eius. Tertio
ĩn adulterio fornicata eſt. & ex alio uiro filios
ſtatuit ſibi. qḋ eſt cõtra bonũ ꝓprie ꝓlis. Sed
primũ eſt cõmune ĩn oĩbus peccatis mortali
bus. Alia uero duo ſpāliter ꝑtinēt ad deformi=
tatē adulterii. Vñ maĩfeſtum ē ꝙ ē determĩa=
ta ſpēs luxurie. utpote ſpēalem deformitatem
hñs circa uenereos actus. ¶ Circa octauũ. ſ.
utrũ ĩnceſtus ſit ſpēs luxurie. dicendũ ꝙ ſic di
ctum eſt. ibi ē neceſſe ĩnueĩri determinatã ſpe
ciē luxurie. ubi ĩnueĩtur aliq̃d repugnãs debi=
to uſui uenereorꝫ. In uſu aũt cõſanguinearũ
& affiniũ ĩnueniᷣ aliq̃d ĩncongruũ cõmixtio
ni uenerce triplici rõne. primo quidē. qꝛ natu
raliṫ homo debet q̃ʒdam honorificentiã parē=
tibus. & ꝑ cõſequens aliis cõſanguineis q̄ ex
eiſdem ꝑentibꝰ de ꝓpĩnquo originē trahunt.
ĩn tm̄ ꝙ apud antiquos ut Maximꝰ Valeriꝰ
refert nõ erat fas ſimul filiũ cũ patre balnea=
ri. ne ſeſe ſimul ĩnuicē nudos cõſpicerent. Ma
nifeſtũ eſt aũt ſm p̄dicta ꝙ ĩn actibus uene=
reis maxĩe cõſiſtit quedã turpitudo honorifi=
centie cõtraria. Vñ de hiis hoĩes uerecundanᷣ
& ideo ĩncõgruũ ē ꝙ coniunctio uenerea fiat
taliũ ꝑſonarꝫ ad ĩnuicē & hec cã uideᷣ exp̄mi
leuiᷣ. xviii. ubi diciᷣ mater tua ē nõ reuelabis

turpitudinē eius· & idem poſtea ſubdit ī aliis
Secūda ratio ē·q2 ꝑſonas ſanguīe cōiunctas
neceſſe ē adinuicē ſimul cōuerſari·Vnde ſi ho
mines nō arcerent̄ a cōmixtione uenerea·ni=
mia oppꝛtuitas daret̄ hoībus ueneree cōmixti
onis·& ſic animi hoīm nimis emolleſcerēt ꝑ
luxuriā· & ideo inueteri lege ille ꝑſone ſpēalit̄
uident̄ eſſe ꝓhibite·quas neceſſe ē ſimul com=
moꝛari·Tertia ratō ē·q2 ꝑ hoc impediret̄ mul
tiplicatō amicoꝝ·dum eñ hō extraneam uxo
rem accipit·cōiungunt̄ ſibi quadā ſpāli amici
tia omnes cōſanguinei uxoꝛis·ac ſi eēnt con=
ſanguinei ſui·ut augꝰ· dicit·xv·de ci·dei·Ha
bita eſt ratō rcīſſima caritatis· ut hoīes quibꝰ
eſſet utilis atqʒ honeſta cōcoꝛdia diuerſaꝝ ui
ciſſitudinū uīculis necterent̄·nec unus ī uno
mltas haberet·ſʒ ſingule ſpergerent̄ in ſingu=
los·Addit aūt ariſto·rōem q̄rtam in·ii·polit̄·
quia cū naturalit̄ homo cōſanguineā diligat·
ſi adderet̄ amoꝛ q̄ eſt ex cōmixtione uenerea·
fieret nimius ardoꝛ amoꝛis·& maxīm libidīs
incentiuū qḋ caſtitati repugnat· Vñ manife=
ſtū eſt ꝙ inceſtus ē determīata ſpēs luxurie·
Circa nonū ſcʒ utrū ſacrilegiū ſit ſpēs lux=
urie·dicendū ꝙ ſic̄ dictum ē·qñ actus vnius
uirtutis uel uitii oꝛdinat̄ ad finem alteriꝰ· aſ=
ſumit ſpēm illius·ſicut furtū qḋ ꝓpter adulte
riū cōmittit̄·trāſit in ſpēm adulterii· Manife
ſtum ē aūt ꝙ obſeruatio caſtitatis ſꝫm ꝙ oꝛdi=
nat̄ ad cultum dei fit actus religionis in illis
que uouēt & ſeruāt uirginitatē ut patʒ ꝑ au=
guſtinū in libꝛo de uirginitate· Vñ manife=
ſtum ē ꝙ luxuria ſꝫm ꝙ uiolat aliquid ad di=
uinū cultū ꝑtinens·ꝑtinet ad ſpēm ſacrilegii·
& ſꝫm hoc ſacrilegiū pōt poni ſpēs luxurie·Et
nota ꝙ ſacrilegiū ē ſpēs irreligioſitatis·& etiā
luxurie·q2 luxuria ſꝫm ꝙ oꝛdinat̄ ad finē alte
rius uitii·efficit̄ illius uitii ſpēs·& ſic aliq̄ ſpe
cies luxurie pt̄ etiā eſſe ſpēs irreligioſitatis·ſic̄
cuiuſdā ſupioꝛis gn̄is· Vnō·xxxii·q·i·ſacrile
gium nō cōnumerat̄ inter ſpēs luxurie·Cuiꝰ
ratio eſt·q2 ibi nō ponunt̄ niſi illa q̄ ſunt ſpe=
cies luxurie ſꝫm ſeipām·ſacrilegiū aūt eſt ſpēs
luxurie ſꝫm qḋ oꝛdinat̄ ad finē alterius uitii·
& pt̄ cōcurrere cū diuerſis ſpēbus luxurie· Si
eñ aliquis abutat̄ ꝑſona cōiuncta ſibi ſꝫm ſpi
ritualē cognatōnem cōmittit ſacrilegium ad
modū inceſtus·Si aūt abutat̄ uirgine deo ſa=
crata inq̄ʒtum ē ſponſa xp̄i cōmittit ſacrilegi=
um ꝑ modū adulterii·inq̄ʒtum uero ē ſub ſpi
ritualis p̄ris cura cōſtituta·erit qḋdam ſpūale
ſtupꝛū·& ſi uiolentia inferat̄·erit ſpūalis rap
tus· qui etiā ſꝫm leges ciuiles grauius puītur
q̄ʒ alius raptus·Vñ Iuſtinianꝰ impatoꝛ dicit
Si quid nō dicā rape·ſʒ attemptare· tm̄modo
m̄rimonii cōiungendi cā ſacratiſſimas uirgi
nes auſus fuit·capitali pena feriat̄·Circa de
cimū ſcʒ utꝝ uitium cōtra naturā ſit ſpēs lux
urie·dicendū ꝙ ſicut ſupdictum ē·ibi eſt det=
mīata ſpēs luxurie·ubi ſpālis ratō defoꝛmita=
tis occurrit q̄ facit indecentē actū uenereum·
Qḋ quidem pt̄ eſſe duplicit̄· Vno quideʒ mō
quia repugnat ratōni recte·cōmune in omni
uitio luxuie· Alio modo q2 ſup hoc repugnat
ip̄i oꝛdini naturali uenerei actus qui cōuenit
hūane ſpēi·qḋ dicit̄ uitiū cōtra naturā·Qḋ q̄
dem pt̄ pluribus mōis cōtingere·Vno quidē
mō ſi abſqʒ omni cōcubitu cā delectionis ue=
neree pollutio ꝓcuret̄ qḋ ꝑtinet ad peccatum
immūditie·quā quidē mollitiem uocant·Alio
mō ſi fiat ꝑ cōcubitum ad rem nō eiuſdē ſpēi
qḋ uocat̄ beſtialitas·Tertio mō ſi fiat ꝑ cōcu=
bitum ad non debitum ſexū·puta maſculi ad
maſculū·uel fēie ad fēiam· ut apoꝰ dicit ro·i·
qḋ dicit̄ ſodomidicū uitiū· Quarto ſi nō ſer=
uet̄ naturalis modꝰ cōcūbendi·aut q̄ʒtum ad
inſtrumentū·aut ad alios monſtruoſos & be
ſtiales cōcūbendi modos· Circa Vndecimū
ſcʒ utꝝ uitiū cōtra naturā ſit grauiſſimū pec=
catoꝝ inter ſpēs luxurie·dicendū ꝙ in quoli=
bet gn̄e coꝛruptō pꝛincipii eſt peſſima ex q̄ de
pendēt·pꝛīcipia aūt rōis ſunt ea que ſunt ſꝫm
naturā·nam ratio p̄ſuppoſitis hiis que ſunt
a natura determīata diſponit alia ſꝫm ꝙ cōue
nit·& hoc apparet tam ī ſpeculatiuis q̄ʒ ī opa=
tiuis· Et iō ſic̄ īſpeculatīs erroꝛ circa ea quoꝝ
cognitio eſt homini naturalit̄ indita ē grauiſ=
ſimus & turpiſſimus· ita in agēdis agere con
tra ea q̄ ſunt ſꝫm naturā determīata ē grauiſ=
ſimū & turpiſſimū·q2 ergo in uitiis q̄ ſunt cō
tra naturā trāſgredit̄ hō id qḋ eſt ſꝫm naturā
determīatum circa uſum uenereū· inde ē ꝙ ī=
tali materia hoc peccatū ē grauiſſimuʒ poſtq̄ʒ
eſt inceſtus·qui ſicut dictū eſt· ē cōtra natura
lem reuerentiā quā ꝑſonis cōiunctis debemꝰ
Per alias aūt luxurie ſpēs p̄terit̄ ſolū id quod
eſt ſꝫm rōem rectā determīatum ex p̄ſuppoſiti
one cōnaturaliū pꝛīcipioꝝ·Magis aūt repug
nat rōni ꝙ aliquis uenereis utat̄ non ſolū cō=
tra id qḋ ꝯuenit ꝓli gn̄ande· ſʒ etiā cū iniuria
alterius· & iō foꝛnicatō ſimplex q̄ cōmittitur
ſine iniuria alterius ꝑſone mīma eſt inter ſpe
cies luxurie· Maioꝛ aūt iniuria ē ſi quis abu=
tat̄ muliere alterius ꝑtāti ſubdita ad uſum ge
neratōnis q̄ʒ ad ſolā cuſtodiā·& ideo adulteri
um ē grauius pct̄m̄ q̄ʒ ſtupꝛū·& utrūqʒ agg̈=
uat̄ ꝑ uiolentiā·ꝓpter qḋ raptus uirgīs eſt g̈=
uius pct̄m̄ q̄ʒ ſtupꝛū·& rapꝰ uxoꝛis q̄ʒ adul=
teriū·& hec oīa aggrauant̄ ſʒm rōem ſacrile
gii ut ſupdictum ē· Et nota ꝙ ſic̄ oꝛdo rōnis
recte ē ad hoīes·ita oꝛdo nature ē ab ip̄o deo·
& ideo in peccatis cōtra naturā in quibꝰ ipſe
oꝛdo nature uiolat̄ fit iniuria ip̄i deo oꝛdiato=
ri nature·Vñ aug̈·dicit·iii·confeſſionū·flagi
tia q̄ ſunt cōtra naturā ſunt ſemꝑ deteſtāda
atqʒ puienda·qualia ſodomitaꝝ fuerēt· que ſi
omnes gentes facerēt· eodē criminis reatu di
uina lege tenerent̄·q̄ nō ſic fecit hoīes ut ſe
illo uterent̄ mō· Violat̄ quippe ip̄a ſocietas q̄
cū deo nobis eſſe debet cū eadē materia cuius
ille actoꝛ ē·libidīs ꝑuerſitate polluit̄·Et ideo ī
iuria q̄ fit ip̄i deo grauioꝛ ē q̄ʒ illa que fit ꝓxi=
mo·ita uitiū cōtra naturā grauius ē q̄ʒ Adul=
teriū·Stupꝛū·Raptus· uel etiam ſacrilegium

In quo & ſi fit iniuria ipi deo tñ ibi ſeruat̃ oꝛ
do nature· Itẽ inter uitia cõtra naturã minus
eſt graue peccatum qḋ eſt ex omiſſione debiti
uaſis·qꝛ in peccatis magis attendit̃ grauitas
ex abuſu alicuius rei q̃ʒ ex omiſſione·grauiſſi
mũ aũt eſt peccatũ beſtialitatis· ubi nõ ſeruat̃
debita ſpẽs·Vñ ſup illud Geñ·xxxvii·Accuſa
uit fratres ſuos crimie peſſimo dicit glo·ꝙ cũ
pecoꝛibus miſcebant̃·Poſt hoc auteʒ eſt uitiũ
ſodomiticũ ·ubi nõ ſeruat̃ debitus ſexus·Poꝰ
hoc aũt eſt peccatũ ex eo ꝙ non ſeruat̃ debi=
tus modus cõcũbendi·magis aũt ſi nõ ſit de=
bitum fas·q̃ʒ ſi ſit inoꝛdiatio ſm alia ptinen=
tia ad modum cõcubitus·

DE DETESTATIONE LVXVRIE·DISTINCTIO·III·

Circa quartuʒ pꝛincipale ſcʒ de hiis que
ſuadent & oñdunt pctm̃ luxurie de=
teſtandũ·ſciendũ ꝙ mlt̃a mouere de=
bent ad hoc·uidelicʒ Laboꝛis penalitas·Ardo
ris immẽſitas·Fetoꝛ abhoĩabilis· Pudoꝛ into
lerabilis· Pꝛimo quidẽ deteſtabilẽ eſſe luxu
riã oñdit laboꝛis penalitas q̃ pcedit & cõcomi
tatur hoc uitiũ· Quis enim enarrare ſufficiat
quot laboꝛes & inedias· quot dietas malas·
quot uigilias·qꝛ frequẽt noctes om̃ino ducũt
inſomnes·quot timoꝛes & pi cula·quot ſollici
tudĩes & anguſtias·quot aeris intempies id ẽ
eſtus & frigoꝛa· hymbꝛes niues & glacies ·&
multa hiꝰ ſuſtinẽt miſeri ꝓ bꝛeuiſſima & ui
liſſima delcãtione cõplenda·q̃ ſi pꝛo deo & aĩa
rum ſalute ſuſtĩerent·eẽnt uere martyres apḋ
deũ·Vñ maĩfeſtũ eſt ꝙ excecauit eos malicia
eoꝝ ·ut id qḋ uere ẽ turpe ·uideat̃ eis pulchꝝ
& qḋ moleſtuʒ eſt·delcãbile uideat̃·iuxta illḋ
om̃is amoꝛ cecus non eſt amoꝛ arbiter equus
nam defoꝛme pecus iudicat eẽ decus· Vñ iob
·xxx·eſſe ſub ſentibꝰ delitias reputabant·ſen
tes iſte ſunt cure·ſollicitudĩes·uigilie·& labo=
res & afflictõnes q̃ añcedunt uel cõcomitant̃
hoc peccatũ·Illudit aũt eis dyabolus ſic· ut in
ſpinis querãt ficus· & ꝓ melle eas lambãt·&
ſic merito lecatoꝛes dicant̃·ſpine em̃ uolupta
tis ſollicitudĩes uocant̃·Math·xiii·&·luc·viii
Siles ſunt cuidã qui cũ iret p ſiluã q̃ʒdam ho
ra ueſptina inueĩt q̃ʒdam domũ pulchrã in q̃
receptus eſt·Dña aũt domus que uidebat̃ pul
chra & oꝛnata inuitauit eũ ad amoꝛẽ ſuum &
cõcubitũ·cui cũ ꝯſenſiſſʒ·uidebat̃ ei ꝙ incubi=
li pcioſiſſimo cũ ea iaceret·in mane aũt excita
tus inueĩt ſe amplectenteʒ facem de ſpinis·&
ſic cognouit ſe a dyabolo ludificatũ ꝓ delitiis
inueniens ſpinas·hec aũt anxietas ĩ illicito amo
re facit om̃ia dura ferre tanq̃ʒ leuia·Iuxta qḋ
de bono amoꝛe dicit Augꝰ· Omnia ſeua & ĩ=
mania·facilia & ꝓpe nulla facit amoꝛ·ut pa=
tet Geñ·xxix·ſeruiuit ꝓ rachel ſeptẽ annis ia
cob·& uidebant̃ ei dies pauci p amoꝛis mag=
nitudĩe·Sic erat illi qui dicebat ꝓ amoꝛe ſuo·
Sic nabã p gelidas bꝛumalis gurgitis undas
nec michi ſolſtitiũ·nec graue frigus erat· Sic
igit̃ amoꝛ illicitꝰ uilis & fedus ſic eos allicit
ut om̃ia moleſta & grauia uideant̃ eis delcã=
bilia ꝓ amoꝛe deteſtabili & damnabili· quãto
magis amoꝛ dei qui ualde dulcis eſt·delecta=
bilis·& ſuauis·& magis nature ꝯſonus & ef
ficatioꝛ ad uiuendũ deberet nos allicẽ ad om=
nia dura & aſpa ſuſtinendũ·Si tñ alicui miſe
ro peccatoꝛi talis ĩmo longe mĩoꝛ pena uel la=
boꝛ iniũgeret̃ ĩ pñiam· diceret ſe ſuſtinẽ non
poſſe·nec uellet tanta ſuſtinere ꝓ deo q̃ʒta ſu
ſtinet ꝓ dyabolo· nec ꝓ ſalute aĩe ſue q̃ʒta ꝓ
damnatõne ſuſtinet delcãbiliter ex ĩpꝛoba uo
luntate· Secũdo deteſtandã eſſe luxuriam
oñdit ardoꝛis imenſitas·id eſt feruoꝛ libidĩo=
ſe cõcupiſcentie qui ẽ in hoc peccato·Hũc ignẽ
inflãmat cõtactus mlĩeris· aſpectus ſiue coꝛ=
palis ſiue ymagĩarius·& conſoꝛtiũ·& colloq=
um· De pꝛimo dicit̃ ꝓũ·vi· Nũquid pt̃ hõ
abſcõdere ignẽ in ſinu ſuo ut ueſtimẽta eius
nõ ardeant·aut ambulare ſup pꝛunas·& non
comburantur plante eius·ſic homo qui ingre
dit̃ ad uxoꝛẽ ꝓximi ſui·nõ erit mũdus cũ teti
gerit eã·De ſecundo id ẽ aſpectu dicit̃·eccĩ ·ix
Noli circũſpicere &c̃·Sequit̃·ꝓpter ſpẽm mu
lieris multi pierunt·& ex hoc cõcupiſcẽtia q̃ſi
ignis exardeſcit·De tertõ & quarto id ẽ con=
ſoꝛtio & colloquio ibidẽ·ſpẽm mulieris aliene
multi adurati repꝛobi facti ſũt·&c̃·Iob·xxxi
Ignis eſt uſqʒ ad cõſumptõnem deuoꝛans· &
eccĩ·xxiii· Anima calida q̃ſi ignis exardeſcit·
De immenſitate huius ardoꝛis·Req·infra·
Tertio deteſtabilẽ eẽ luxuriã oſtendit fetoꝛ
abhoĩabilis·qui qñqʒ ſentit̃ ab hiis etiã qui fa
ciunt·Aliqñ em̃ fetet eis ſuũ peccatũ· & tamẽ
nõ dimitũt illud·amos·iiii· Aſcẽdere feci fe=
toꝛem tentoꝛioꝝ uroꝝ ad nares uras·& non
eſtis cõuerſi ad me dicit dñs· Tentoꝛia coꝛpa
ſunt fetẽtia·Vñ luxurioſi uocant̃ hyrci feten
tes·ʒach·x·Viſitabo ſup hyrcos fetẽtes mulie
res meretrices·Aliqui etiã ſentiũt fetoꝛẽ huiuſ
peccati qñ fit in domo ſua·Quidã archidyaco
nus fetoꝛẽ cognoſcebat qñ ſeruus eius pecca=
uerat·Ad hoc facit exempluʒ qḋ hab̃et̃ ſup de
temptatõne·qũo ſpũs foꝛnicatõnis apparuit
pachamio in ſpẽ ethyopiſſe teterrĩe·& de feto
re eius fetebat manus qua eã tetigerat· Itẽ de
uerbis pr̃m·Cũ quidã ueniſſet ad heremũ· &
ſecũ adduxiſſet filiũ ſuũ nup ablactatũ.cum
creuiſſet temptabãt eum demones de peccato
carnis·qui ait pr̃i·ꝙ uolebat ire ad ſeculũ nõ
ualens impetꝰ temptatõnum ferre· Et cũ nõ
poſſet eũ pat̃ retĩere· obtinuit tñ ꝙ pꝛius iret
& faceret quadragenã unam ĩ remotõꝛi here=
mo poꝛtãs ſecũ panes·& faciẽs plectas de pal
marũ foliis· Qḋ cum faceret· poſt uigĩti dies
appuit ei opus dyaboli quaſi mulier ethyopiſ
ſa fetida·& turpis aſpectu·ita ut eius fetoꝛem
nõ poſſet ſuſtinere·ſʒ abiiciebat eã a ſe·cui ait·
ego ſum que in coꝛdibꝰ hoĩm dulcis appareo·
ſʒ ꝓpter obedientiã tuã & laboꝛẽ nõ pmiſit me
deus decipe te·ſʒ innotui tibi fetoꝛeʒ meũ· qui
ſurgẽs & gr̃as agens ad pr̃em rediit·& factũ
retulit dicens·iã nolo redire ad ſeculũ·cui pat̃

ſi pſeuerares in mandato meo uſqꝫ ad.xl.dieſ
maioꝛa uidere hr̄es. Dicūt phi. ꝙ cyconie ſibi
inuicē fidem cuſtodiunt ut neutra uiuente cō
pare alteri miſceat̄. Vn̄ cōtigiſſe dicit̄ ꝙ cyco
nia quedā abſente maſculo alterū maſculū re
cipiebat ī nido. & poſt coitū ſtatim lauabat ſe
in flumine ne maſculꝯ ſuus ueiens factū ſuū
cognoſceret ꝑ fetoꝛē. ſemel aūt ꝑuenta eſt. &
an̄qꝫ lauari poſſet ueiens maſculus eiꝯ & adul
teriū deꝑhendens. ꝓtinus eā dimiſit. nec po=
ſtea decliauit ad eam. donec magna cyconiaꝝ
multitudīe cōgregata in planicie. eiſqꝫ ī duas
ꝑtes diuiſis altrīſecus. illa tan̄qꝫ iudicāda ſte=
tit in medio. Factoqꝫ quaſi cōcilio q̄d de illa
iudicaret̄ agenō. Pꝛimo maſculꝯ eius aggreſ
ſus ē eam cū roſtro. Poſtmodū om̄es alie diſ=
cerpētes eam in fruſta mīma diuiſerūt in ul=
tionē ſceleris ꝑpetrati. Fetoꝛ huius flagitii mlt̄
tum ē abhoīabilis ſanctis angl'is. & eis ſum=
me diſplicet mltiplici rōne. pꝛimo facit coꝛam
eis qd̄ nō facerꝫ coꝛā aliquo ribaldo. nec eis re
uerentiā exhibet qui nos cuſtodiūt ī om̄ibus
uiis nr̄is. Bern̄. In quouis āgulo. ī quouis di
uerſoꝛio reuerentiā habe cū angl'o tuo. nec co
ram eo facias qd̄ coꝛam me facere nō auderes
Item cōtumeliā facit angelis qui cū ſit eis ſi=
milis ſm̄ aīam & intelligentiā. magis uult aſ
ſimulari iumētis q̄ꝫ eis. p̄s. hō cū in honoꝛe eſ
ſet nō intellexit &c̄. qꝛ ut dicit glo. ſup̄ illud. i
.coꝝ. vi. Qui foꝛnicat̄ in ꝓpꝛiū coꝛpus peccat.
In foꝛnicatōis ope totus hō abſoꝛbet̄ a carne
ita ut dici nō poſſit aīmus ſuus eē. ſꝫ totꝯ hō
dici poſſit caro. Itē ꝯtumeliaꝫ facit angl'o ſuo
qꝛ eo cōtempto ludit & delcātur cū ſpū turpiſ
ſimo foꝛnicatōnis q̄ꝫ amplexat̄. a bono ange=
lo ſe auertens. & cōſilia eius ſpernēs. In uitis
pr̄m. quidā temptatus a ſpū foꝛnicatōis roga=
uit q̄ꝫdam ſctm̄ pr̄em ut oꝛaret ꝓ eo. Qd̄ cum
feciſſet aſſidue & ſepe. & ille diceret ſe a temp
tatōne illa nō eſſe alleuiatū. cū contriſtaret̄ ſe
nex ſe nō exaudiri uidit illū monachū q̄ꝫ tēp=
tabat dyabolus ſedentē. & ſpm̄ foꝛnicationis
ante illū ludentē. & ipm̄ cū eo delectari & an
gelū dei aſtantē & grauit̄ indignantē contra
eum. qꝛ nō cōſurgebat nec oꝛabat iuxta cōſili
um ſuū. ſꝫ magis delectabat̄ in cogitatōnibus
ſuis & ymagiationibꝯ q̄s ei dyabolus immit=
tebat q̄ꝫ arguit ſenex de negligētia dicēs. Im=
poſſibile eſt alienis oꝛōnibus hūc ſpūm a te re
pellere. niſi & tu laboꝛeꝫ aſſumas oꝛōnum. ie=
iunioꝝ. uigilaꝝ & hmōi. Sic em̄ in medicinis
coꝛpalibus nihil ꝓficit cura medicoꝝ niſi ī fir
mi a noxiis ſe abſtineāt. ſic nec oꝛōes ſancto=
rum negligētibus & remiſſis & reſolutis coꝛ=
de. Item odit eā bonus angl's. qꝛ eius naribus
fetoꝛē abhoīabilem ingerit. De uerbis. pa. legi
tur ꝙ moꝛtuo ꝑegrino in ſilua. angelꝯ appa=
ruit heremite dicēs. ꝙ iret ſecū ad ſepeliendūꝫ
dictū ꝑegrinū. Quod cū feciſſet. & uellꝫ eū ſe
pelire. heremita nares ſuas ſibi obturabat. nō
ualens ferre fetoꝛē cadaueris. angelꝯ nō. quo
ſepulto. obuiauerūt cuidā iuueni cōpto & oꝛ=
nato. ad q̄ꝫ appꝛopinquātes. angelꝯ nares ſu
as obturabat. dicens. ꝙ fetoꝛ luxurie eius erat
ei grauiſſimus ad tolerandū. & cadauer pere
grini ſuauiſſimi odoꝛis. Item luxurioſuꝫ odit
angelus & eius luxuriā. qꝛ filiā ſummi regis
eius cuſtodie deputatū in oculis. & etiā in cō
tumeliā cuſtodis tanti coꝛrūpit. de qua dicit̄
in p̄s. Angelis ſuis mādauit de te. ut cuſtodiā
te in om̄ibus uiis tuis. Item qd̄ grauius eſt. fe
toꝛ iſte aſcendit uſqꝫ ad nares dei. Vnde dicit
Anſ. non tm̄ fetet canis putridus coꝛā hoībꝯ
q̄ꝫtum peccati ſpurcitia coꝛaꝫ deo. luxurioſus
aūt eſt ſicut cadauer putriō. p̄s. Putruerūt &
coꝛrupte ſunt. &c̄. & michee. ii. ꝓpter immū=
ditiā coꝛrūpetur putredine peſſima. & Ioel'. ii.
Putruerūt iumēta ī ſtercoꝛe ſuo. Greg. Iumē=
ta in ſtercoꝛe ſuo cōputreſcere. eſt hoīes carna
les in fetoꝛe luxurie uitaꝫ finire. Poſtremo in
naribus hoīm fetet hoc flagitiū. qn̄ fetoꝛ infa
mie uſqꝫ ad eoꝝ notitiā dilatat̄. Vn̄ de Salo=
mone ōꝛ. eccī. xlvii. Incliaſti femoꝛa tua muli
eribus. & poſuiſti maculā in glia tua. ꝓū. vi.
de adultero dicit̄. Turpitudīem & ignomini
am cōgregat ſibi. & obpꝛobꝛiū illius nō dele=
bitur. eccī. xxiii. Hic in plateis ciuitatis iudica
bit̄. qꝛ ibi male loquūtur hoīes de eo. Et poſt
Et erit dedecus om̄ibus. qꝛ nō intellexit timo
rem domī. Ideo. Ro. i. peccata luxurie dicun=
tur paſſiones ignominie. qꝛ auferūt nomē fa
me. Hiero. Detrahentiū moꝛibꝯ te tradidiſti
ſi agapetaꝝ ꝯſoꝛtia nō euitas. De talibus etiā
in p̄s. diſpierunt in endoꝛ. facti ſunt ut ſtercꝯ
terre. endoꝛ interp̄tat̄ fons gn̄ationis. hoc eſt
luxuria. & eccī. ix. Mulier foꝛnicaria q̄ſi ſter=
cus in uia cōculcabit̄. Item luxurioſi adeo fe=
tent ſanctis ꝙ nō ꝑmittūt eos ſecū habere ec=
cleſiaſticā ſepulturaꝫ. ſicut dicit̄. iiii. dyal'. liiii.
ca. de Valeriano pr̄itio q̄ꝫ poſuit ep̄s bꝛixie p̄=
cio ſibi dato in ecc̄ia beati Fauſtini martyris.
qui apparuit cuſtodi ecc̄ie ſue monēs eum ter
ut diceret ep̄o ꝙ carnes fetentes dicti Valeri=
ani remoueret ab ecc̄ia ſua. Qd̄ ſi non faceret
die. xxx. moꝛeret̄. Qd̄ qꝛ non fecit. die. xxx.
moꝛte ſubita. & impꝛouiſa moꝛtuus ē. Dictuſ
aūt Valerianꝯ uſqꝫ ad etatem decrepitaꝫ fue=
rat leuis & lubꝛicus. Item in eodē libꝛo legitur
de Valeriano mediolanen̄ ecc̄ie defēſoꝛe. qui
lubꝛicus & cūctis leuitatibꝯ occupatus. defū=
ctus poſitus eſt in eccleſia Syri martyris. quē
cuſtodes eccleſie uiderūt nocte media trahi a
duobꝯ deterris ſpiritibꝯ ligatis pedibus uocife
rantē nimis extra eccleſiā. ubi in mane inuen
tus ē. Ibi dicit Greg. hii quos peccata grauia p̄
munt ſi in ſacro loco ſepeliri ſe faciunt. reſtat
etiā ut de ſua p̄ſumptōne iudicent̄. Item. lvii.
de tinctoꝛe ſepulto in eccleſia beati Ianuarii q̄
ſequēti nocte uiſus eſt & auditꝯ a cuſtode cla
maꝛe. ardeo. ardeo. mane aūt apto ſuo ſepul=
chro. ſui coꝛpus eius nō inuenerūt. Sꝫ ſola ue
ſtimenta eius integra & intacta. ex qua re ut
dicit Greg. colligit̄ qua ultōne aīa ſit damna=
ta cuius caro eſt ab eccleſia ꝓiecta. ¶ Quarto

luxuriā oſtendit eſſe deteſtabilem · pudoꝛ into
lerabilis · Pudoꝛ em̄ uel erubeſcētia ē fuga rei
indecentis · Magna em̄ erubeſcētia ſignuꝫ eſt
magne indecētie · ꝓpter qꝺ̇ hoc pc̄tm̄ latebras
appetit · et uelamen querit · & tenebras diligit
Iob · xxiiii · Oculꝰ adulteri obſeruat caliginem
Item in libro de uerb̄ pa · tranſeūte abbate ef=
fren · q̄dā ꝓſtituta īmiſſa eſt ad eū ut īcitaret
ipſū ad turpeꝫ coitū · ul' ad iracūdiam · qꝛ eum
nullus uiderat iraſcentē · cui incitanti eū ad h̄
ait · ſequere me · et duxit eaꝫ ad locū populoſū
et ait · h̄ pa te · & ait · q̄uo poſſū coꝛā tot hoīb̄ꝰ h̄
facere · & ille · & q̄uo nō erubeſcis oculos dei &
ſanctoꝝ · que ꝯfuſa receſſit · Ad ideꝫ eſt exēplū
ſup̄ de thayde meretrce · Item in cronicis godo
fredi dicit̄ · ꝙ cum paulina neptis tyberii ceſa=
ris amaretur a quodam milite · nec aliquo mō
poſſet eam habere · cum ipſa frequentabat tem
plum yſiꝺ̇ · ipe fecit pactū cum ſacerdote yſiꝺ̇ ·
ꝙ pmitteret eū in templo in habitu yſiꝺ̇ · quo
facto intrauit ſilacꝫ · & pauline ſoli petēti re=
ſponſum ſua ſit · ꝙ cōſentiret deo · & de eiꝰ cō
cubitu gl'oſa fieret · qua ꝯſentiēte · uſus ē ea ad
uotum · q̄ cū rediret · ille maīfeſtauit ſe ei ipꝛoſ
perās ei factū · ꝓ quo depoſita querimoīa apꝺ̇
Tyberiū ydolū cōbuſtum ē · templum deſtru=
ctū · ſacerdotes occiſi · miles ꝓſcriptus ab urbe
ipa paulina p̄ uerecūdia amiſſe pudicitie gla=
dio ſe occidit · ¶ Vl' dicas · ꝙ luxuria deteſtabi
lis oñditur & cauenda · qꝛ blandit̄ ut capiat · et
uinculat captiuatum · uinculatū ſpoliat · & iu=
gulat ſpoliatū · ¶ Pꝛimo quidē hoīem uecoꝛ=
dē & fatuū blandiendo ſeducit ut capiet · Ca=
pit em̄ aſpectu · riſu · colloquio & tactu · iō mo
net ſapiens ꝓū · vi · Nō cōcupiſcat pulchritudi
nem mlieris coꝛ tuū ne capiaris ī nutibꝰ eius
Et poſt · Mlier p̄cioſam aīam uiri capit · Iudit ·
x · Aſpectu ſuo cepit holofernē · & · xxv · ſanda=
lia eius rapuerūt ocl'os eius · pulchritudo eius
captiuā fecit aīam eius · Hiero · Libido p̄cioſas
hoīm animas capit · & adoleſcentū facit aduo
lare coꝛda · Item Greg̓ · Quē luxuria ſemel ce=
pit · nihil aliud cogitare pmittit · ita tenet cap=
tiuū in luto · Item beda meretrix ſermonū ſu
auitatē · & coꝛpis foꝛmoſitatē querit ad capiē
das aīas uiroꝝ · Sicut legit̄ in uita b̄te marie
egyptiace · ꝙ cū eſſet iuuenis & ſp̄oſiſſima ·
ut ipa cōfeſſa ē ꝫoſime circuibat ciuitates & nū
dinas & p mare & terrā q̄uo aīas dyabolo ue
naret̄ · ¶ Secūdo luxuria uinculat captiuatū
ſic bene docet ſap̄ · ꝓū · vii · de meretrice loquēs
Appꝛehēſuꝫ deoſculat̄ iuueneꝫ · & ꝓcaci uultu
blandit̄ &c̄ · Intexui funibus lectuluꝫ meum ·
ſtraui tapetibꝰ pictis de egypto · aſperſi cubile
meū mirra & aloe & cynamomo · Veni inebꝛi
emur uberibꝰ · & fruamur cupitis amplexibꝰ
&c̄ · Sequit̄ · Irretiuit eū multis ſermonibꝰ · &
blanditiis labioꝝ ſuoꝝ ꝓtraxit illū · ſtatim eā
ſequit̄ quaſi bos ductus ad uictimā · & quaſi
agnus laſciuiēs · & neſcit ꝙ ad uincula ſtultus
trahat̄ &c̄ · Item ecc̄es · vii · Inueni amarioꝛem
moꝛte mulierē q̄ laqueus uenatoꝝ eſt · ſagena

coꝛ eius · uincula ſunt manus illius · Iudi · xvi
Dalila ſamſonē tradidit phyliſteis · q̄ uinctū
cathenis duxerūt in gaꝫam · Bern̄ · Voluptas
habita cito repetit̄ · repetita blandit̄ · conſuetu
do ligat · ratio cōſopitur · Viculat em̄ mulier ·
& inuiſcat aīas multis modis · qꝛ oīa q̄ ſunt
ī ea uiſcoſa ſunt · Gen̄ · xiiii · Vallis illuſtris ha
bebat puteos ml'tos bitumīs id ē mundꝰ mu=
lieres ml'tas bitumīe uincientes · de tali puteo
dicit̄ ꝓū · xxiii · Fouea ꝓfunda eſt meretrix · et
ut puteus anguſtꝰ aliena · Hiero · Si iuuenes
cū mulieribꝰ habitēt non deerit uiſcariū dya=
boli · Hoc uiſco aliq̄ñ inuiſcant̄ aues id ē uiri
ſp̄uales q̄ñ appꝛopinquādo tangūt illū · ſicut
aucupes cū uiſco capiūt aues · uirgas eo liniē=
do · Silr' demones hoīes p mulieꝝ ſigna & ge
ſtus attractōnes faciēdo · Sic aūt inuiſcādo ui
rilem emollit cōſtantiā · & calefacit · qꝛ nō alit̄
inuiſcaret niſi calefaciēdo · & emolliēdo · Hier ·
ferreas mētes libido domat · In uirginibꝰ ma
ioꝛē parit famē · qꝛ qꝺ̇ ignoꝛat̄ dulcius putat̄
Idem · Adamas inter malleū & incudē nō frā
git̄ · hyrcino tñ ſanguine diſſipat̄ · Sic uir foꝛ
tis qui tribulatōne nō frangit̄ foꝛnace libidīs
reſoluit̄ · Item yſiꝺ̇ · Iuxta ſerpentē ponit̄ non
diu eris illeſus · Cū igne poſitus & ſi ſis ferre
us aliq̄ñ diſſolueris · Pꝛoximus p̄iculo · diu tu
tus nō eris · Iob · xiiii · Mons cadēs defluit · qꝺ̇
eſt q̄ñ aliquis de magno ſtatu ſubito p tempt=
tatōnem cadēs a gr̄a defluit p ſoꝛdes luxurie
ad moduꝫ aque · ut Ruben de quo Gen̄ · xlix ·
Ruben pꝛimogenitꝰ meus pꝛioꝛ ī donis · ma=
ioꝛ impio · effuſus ē ſicut aqua &c̄ · Sicut da=
uid ad aſpectuꝫ berſabee cito cecidit · ii · Reg̓ ·
xi · Et ſaxum trāſfertur de loco ſuo id ē homo
durus & qui uidebat̄ inflexibilis de ſtatu īno
centie uel dei cultu ad apoſtaſiam · Vt ſalamō
amoꝛe mulierū de cultu dei ad ydolatriā · Qui
p̄mo deo fabꝛicauerat templuꝫ · poſt fabꝛicauit
phana demonibus · iii · Reg̓ · xi · Lapides exca=
uant aque id ē coꝛda foꝛtia aſſidue temptati=
ones frequētes collocutōnes mulierū & hmōi
Poeta · Gutta cauat lapidē nō vi · ſꝫ ſepe cadē=
do · duraqꝫ cū molli ſaxa cauant̄ aqua · Aque
ſunt mulierū blāditie & delitie luxurie & allu
uione paulatim cōſumit̄ terra · Alluuio latenſ
crementū aque · p aquā ſignat̄ latens tempta
tio luxurie que paulatī emollit hoīem · Legit̄ ī
cronicis ꝙ ninias fuit filiꝰ nini · & ſemiramis
mater ſua · q̄ꝫ ne haberet uigoꝛē regiū fecit nu
triri int̄ mulieres · & opa muliebꝛia facere · reg
nās pꝛo eo · ut reſolutꝰ mollitie uigoꝛem uiri=
lem & regimen regni tenere nō ualeret · Qua
lit̄ autē luxuria emolliat & reſoluat animum
uirilē & regimē · patꝫ p ſardanapalū ī quo ter
minatū ē regnū aſſirioꝝ · qui circa tēpus ioſye
regis iuda rex fuit aſſyrioꝝ · xxxiꝰ · poſt Belū
p̄rem nini · Hic inter mulieres cōuerſabat̄ om=
ni muliere mollioꝛ in opibus muliebꝛibus ge
ſtu & habitu · Ad q̄ꝫ cū ueniſſent multi de di=
uerſis ptibus regni ſui ꝓ rōne & negociis of
ficiōꝝ ſuoꝝ miſerūt ei arbatē pꝛincipē medoꝝ

qui inueit eos inter ſcoꝛtoꝝ greges & mlíebꝛi habitu purpurã colo nentẽ. penſas inter uirgines diuidentẽ. qui reuerſus ad alios refert uiſa dicens ſe nõ poſſe parere ulla rõne illi q̃ magis ſe uelit gerere mulierẽ q̃ꝫ uirũ. Fit cõiuratõ cõtra eum. qui ſe nõ poſſe reſiſtere uidens. accenſo igne ſe cũ ſuis diuitiis cõcremauit. Hec leguntͬ in diuerſis cronicis. & ſic tranſlatum eſt regnũ aſſyrioꝝ ad medos in quibꝰ pꝛimus regnauit arbates. Hic autẽ dictus ſardanapalus legitͬ pꝛimus culcitras & puluinaria feciſſe & plumis impleuiſſe ad mollitiem coꝛpoꝛis

Tertio luxuria uinculatũ deſpoliat id ẽ omnibus bonis pꝛiuat ſcꝫ tempalibus ſpũalibus & eternis. eccl. ix. Ne des aĩam tuã foꝛnicariis ĩ nullo. ne pdas te & aĩam tuam & hereditateꝫ tuaꝫ. Eripit tempalia bona. ꝓu. xxix. Qui nutrit ſcoꝛtũ. pdit ſubſtantiã. ut pꝫ Luc. xvi. De filio ꝓdigo qui diſſipauit omnẽ ſubſtantiam ſuã uiuẽdo luxurioſe. Item aufert bona ſpũalia. uirtutes. & dona. Iob. xxxi. Si deceptũ eſt coꝛ meũ ſup mulierẽ &c̃. Et poſt. Ignis eſt uſqꝫ ad ꝯſumptõem deuoꝛãs. & oĩa genimĩa eradicãs. genimina oĩm bonoꝝ ſunt dona & uirtutes. ¶ Itẽ magnũ theſaurũ aufert q̃ cõtinentiã eripit. q̃ eſt tm̃ bonũ ꝙ nõ recipit recõpenſatõnem. Legitͬ in uita beati Bernͣ. clareuallis. ꝙ cum eẽt adhuc iuuẽis ĩ ſeculo. pulcher & groſus & uirgo. quedã hoſpita eũ concupiuit. & de nocte ad lectum eius ſurrexit. quã ſentiẽs clamauit. latrões. latrones. & hoc fecit ter in nocte. in mane autẽ cũ receſſiſſent queſiuerũt ab eo ſocii ſui. quare ita clamauerat. ait. Vere latronẽ inueneraꝫ q̃ uolebat mihi furari theſaurũ incõpabileꝫ & irrecupabilẽm ũgitatis. Pꝛiuat etͬ grã diuini bñficii. Ad q̃d facit q̃d legitͬ dyal. xxxii. Vbi refert Greg. ꝙ cũ q̃dam epi africani ꝯtra arrianos ꝓ defenſione fidei foꝛtitͬ inſiſterẽt. cũ exhibiti eẽnt regi eoꝝ vuandalo. nec poſſet eos inflectere ad erroꝛẽ ſuũ. fecit eis linguas radicitꝰ amputari. quibꝰ diuino miraculo datũ eſt ut ita bene & plene ut pͥus loquerentͬ. Hii aũt ꝓfugi a vuandal' euadentes & cõſtantinopolĩ uenientes. oꝛa uacua mõſtrantes. fidẽ & dei grãm ſibi factã pͥdicando oñdebant. Quidã aũt illoꝝ in luxuriam ibi lapſus ſtatim pꝛiuatus eſt grã & dono miraculi. & rẽo dei iudicĩo ut dicit ibi Gre. factũ eſt ut qui ſeruare noluit cõtinentiã carnis ſine lingua carnea non haberet uerba uirtutis. Item eripit bonum eternũ. Augꝰ. O q̃ꝫ bꝛeuis eſt cõcubitus hoꝛa pꝛo qua amittitͬ uita eterna. Excludit etiã a regno celoꝝ apoc. xxi. Non intrabit in illã ciuitatẽ ſummã aliquid ĩquinatũ aut abhoĩatõem faciẽs. Et poſt. xxii. Foꝛis canes & ĩpudici &c̃. i. coꝝ. vi. Neqꝫ foꝛnicatoꝛes. neqꝫ molles regnũ dei poſſidebũt. &c̃. Gal'. v. Manifeſta ſunt opa carnis q̃ ſunt foꝛnicatões. immũdicia. impudicitia. luxuria &c̃. qui talia agũt regnũ dei nõ cõſequentur

¶ Quarto luxuria iugulat ſpoliatũ. ꝓu. vii. Multos uulneratos deiecit foꝛtiſſimiqꝫ interfecti ſunt ab ea. uie inferi domus eius &c̃. Deut. xxii. Moꝛietͬ q2 fecit nefas ut foꝛnicaretͬ. Similis ẽ meretrix uipe que cõpem oſculando adeo libidĩe inſanit. ꝙ caput eius in oꝛe ſuo glutiẽs eũ cum dentibus ſuis iugulat. Sic dum meretrix oſculatͬ hoĩem caput rõnis eiꝰ cito abſoꝛbet p illicitũ cõſenſum. & p coitum eũ in aĩa occidit. Item ſilis eſt meretrix buſyri de quo legitͬ Oꝛoſii. l. i. ꝙ fuit tyrannꝰ egyptiacus qui in ſero honoꝛifice & letantͬ hoĩes recipiebat. & nocte eos demoniis immolabat. demonibꝰ immolat. quos ad coitum cõſiliatͬ & inclinat. Similis ẽ ſemirami regine babilonis de qua refert Oꝛoſius. li. i. ꝙ iuuenes libidĩoſe concupitos. regie accerſitos. meretrice habitos. ſuo cõcubitu delc̃atos. occidebat. Similis eſt illi de qua dicitͬ ezech. xxiii. Inſaniuit libidine ſup ꝯcubitum eoꝝ quoꝝ carnes ſunt ut carnes aſinoꝝ &c̃. Itẽ ſimilis ẽ meretrix ſyrenibus marinis. quas dicit Hiero. in cronicis ſuis policratũ ſcripſiſſe in pͥmo incredibilium libꝛo fuiſſe meretrices in inſula maris habitãtes. q̃ ſuauitate uerboꝝ & cantuuꝫ attraherẽt & decipent nauigãtes. ¶ Vel dicas ꝙ luxuria deteſtabilis eẽ monſtratͬ. q2 ſua feditate contamĩat. & deturpat ymaginẽ. & inflãmat libidinem. totũ hoĩem deoꝛdinat. & mergit in uoꝛaginẽ. ¶ Pꝛimo ſi quidẽ luxuria cõtaminat. feda ei eſt. ymo feditas. & totũ hoĩem reddit fedũ & ſoꝛdidũ. ¶ Vñ q̃ foꝛnicatͬ multiplicẽ iniuriam facit deo. Pꝛimo q2 filiam ſummi regis coꝛrũpit & ꝓſtituit. & ymagĩem pr̃is ĩ ea maculat & deturpat. fedando pulchritudineꝫ eius. tã illã quã habet ex creatõe. quã ex grẽ ĩfuſione quã ex redemptõe. Pulchritudĩem eĩ habet ex creatõne. q2 ad ymagĩem dei factus eſt hõ. ſm aĩam Geñ. i. Faciamꝰ hoĩem ad ymaginẽ & ſilitudinẽ nr̃am. ſm hanc ẽ digniſſima creaturaꝝ. Hanc ymaginẽ dei uiuã & ueram ꝓiicit luxurioſus in lutũ & in ſterquiliniũm luxurie. Si reus cenſeretͬ ab omnibꝰ ille qui ymaginem xp̃i uel beate uirginis traheret p lutum uel ꝓiiceret in latrinã. q̃ꝫto magis qui uiuã ymaginẽ beatiſſime trinitatis fedat p luxuriã oĩi ſterquilinio fedioꝛẽ. Hãc aĩme dignitatẽ attendebat quidã phs. qui cũ temptaretͬ de luxuria dixit. Erubeſce celũ intrare ſcenum. & p hoc reſiliit a peccato. Itẽ in uitͬ. pa. hoc attẽdebat puella quedã noĩe alexandꝛa. d̃ qua ſancta melana retulit beato Hiero. ꝙ cuiuſdam iuueĩs eam leſerat aĩmus. que ſe incluſit in quodaꝫ ſepulchꝛo uiuã p decenniũ. ubi nullus poterat eã uidere. q̃ cõtra accidiam ſic pugnabat ꝙ a pͥma uſqꝫ ad nonã oꝛõni uacabat p ſingulas hoꝛas aliquid opis lini faciens a nona uſqꝫ ad ueſpam cogitatõne p ſanctos angelos pr̃iarchas & ꝓphas. apl'os & martyres & ſanctos cibo ſumpto quieſcebat cũ domino. gloꝛificãs eũ. & finẽ patientͬ expectãs. Hec aũt magis uoluit tanto tpe ſic includi ſicut ſancte Iuliane p foꝛamẽ puum q̃d erat in ſepulchro retulit adiurata. q̃ꝫ pdere uel ledere

animam ſuã·uel aliã ad ymaginẽ dei factam
cuius ſepulchꝝ cũ inde nullus dar; reſponſũ
aperuit·& corp⁹ defuncte reppit btũs Hiero·
¶ Item pulcritudiẽm quã habet aĩma ex gra=
tie infuſione fedat luxurioſus· ſicut dicit̃ ĩ ca
nonica iude·gr̃am dei trãſferentes in luxuriã
& dñm nr̃m ih̃m xp̃m negantes· Itẽ pulchri=
tudinem quã habet aĩa ex redemptõne fedat
luxurioſ⁹· vñ magnã iniuria; facit xp̃o· Ideo
i·coꝝ·vi·fugite fornicatõem &c̃· Et poſt·Nõ
eſtis ur̃i·empti em̃ eſtis ꝑcio magno &c̃·Hoc
preciu; eſt ſanguis xp̃i· & corpus eius data ꝓ
redemptõne nr̃a· Corpus em̃ & ſanguĩem ꝓi
icit quaſi in lutũ plateaꝝ qui aĩam ſuam hoꝝ
precio redempta; in feces luxurie immergit·
Bern̄·Ve mihi ſi talentũ mihi traditũ negli=
gentẽ tractauero ꝑcioſo ſanguine agni incõta=
minati magis appciatum· Si em̃ ſtillas dñici
ſanguĩs in uaſe aliquo haberẽ diligens cuſtos
ꝓcul dubio exiſtere;· q̃ʒtomagis diligentẽ de=
beo tractare & ſeruare aĩam xp̃i ſanguĩe ma=
gis appciatam q̃ʒ dedit pro eius redemptõne·
¶ Item cũ luto ſit uilior uita luxurioſi· ut di=
cit̃ ſap̃·xv·Cũ corpus & ſanguĩem xp̃i in pec=
cato luxurie recipit ꝑcioſum preciũ mũdi adeo
uilipendit ꝙ in lutũ plateaꝝ ꝓiicit·Bern̄·Sa
cerdos luxuria inquinat⁹ iuxta filiũ uirginis
ponit ydolũ ueneris· & dum ore ſuo polluto
carnẽ ſacratiſſimã xp̃i recipit quaſi ĩ lutũ pla=
teaꝝ ꝓiicit·Et dum ore ſuo polluto ei benedi
cit·quaſi in faciẽ ſaluatoris ſpuit·Et idem eſt
de alio qui idem facit· ¶ Item luxurioſus ani
mam dei ſpõſam uiolandã exponit corã ocu=
lis ſponſi ſui·& nullus adulẽ ĩpune faceret ui
dente ſponſo·ꝓũ·vi· Zelus & furor uiri non
pcet &c̃· ¶ Item luxurioſus ſpũm ſanctũ a tẽ
plo ſuo expellit·& ſpũm ĩmundu; introducit
·i·coꝝ·vi· Neſcitis qꝛ mẽbra ur̃a templu; ſũt
ſpũ ſſancti qui habitat in uobis·& nõ eſtis ue=
ſtri·Empti enĩ eſtis precio magno· ¶ Itẽ hoc
templũ uiolat & polluit luxurioſus faciẽs de
eo latrinã·p̃s·Deus uenerũt gẽtes &c̃·pollue=
runt templu; ſanctum &c̃·i·coꝝ·iii· Neſcitis
qꝛ templũ dei eſtis uos·& ſpũs dei habitat in
uobis· Si q̇s uiolauerit templũ dei diſꝑdet il=
lum deus· ¶ Item illud ſuccẽdit·p̃s·Incẽderũt
igni ſc̃tũarium tuũ ·&c̃·polluerũt tab̃ ·no·t·
In loco filii uirgĩs ponit luxurioſus ydolũ ue
neris·eze·viii· In introitu templi uidi ydolu;
zeli·ad ꝓuocandã emulatõnem· Faciũt luxu=
rioſi cõtumeliam tl'em filio uirgĩs qualem le=
gunt̃ in hyſtoria triptita·li·ii·Gentiles feciſſe
templo ſalomonis·Legit̃ ibi ·ꝙ cũ hely⁹ adria
nus reedificaſſet ierl'm· & locus ſepulchri dñi
in magna uneratõne haberet̃ a fidelib⁹·&ui
ſitaret̃·gentiles illũ hoc uitõ cõpleuerũt·& de
ſuꝑ templum ueneris edificauerũt· ut qui ibi
adoraret uideret̃ ydolum ueneris adorare qõ
ibi poſitũ erat·ut locus ſepulchri abhoĩaretur
& obliuioni a catholicis traderet̃· ubi cũ ueiſ=
ſet Helena cõſtantini mater templũ deſtrux=
it·ydolũ ſubuertit & cõbuſſit· ſepulchrũ pur=
gauit·maxĩm·pulchꝝ·& precioſum ſacrariu;
ibi cõſtruxit· Item legit̃ in kalẽdario bede de ĩ
uentõne ſancte crucis·ꝙ adrianus undecim⁹
ceſar locoꝝ ſanctoꝝ iniuria ſe credẽs fidẽ ca=
tholicã extinguere·in loco paſſionis dñice edi
ficauit templũ Iouis·& ydolũ eiuſdem adorã
dum cõſecrauit ibidem· ¶ Item in bethleẽ lo=
co natiuitatis dñice phanũ & ydolũ adonitis
ubi meretrices cõueniebant adonidẽ plangẽ=
tes & turpia agentes·Silia faciũt luxurioſi in
cordib⁹ & corpibus ſuis·que ſunt loca dei q̃ cõ
taminãt· ¶ Item luxurioſi faciunt de templo
dei ſicut fecerunt iehu & ſerui eius de phano
baal·iiii·Reġ·x·Deſtruxerũt edẽ baal· & fece
runt ꝓ ea latrinas·De babilone dicitur apoċ·
xvii·Facta ẽ habitatõ omnis ſpũs ĩmundi·&
omnis uolucris ĩmunde·ſic faciunt luxurioſi
de corde ſuo qȯ deberet eſſe templũ & habita=
culũ ſũmi dei· ¶ Secũdo luxuria inflãmat libi
dinem·Nam feruorẽ fomitis qui in carne no
ſtra ẽ ex corruptõne nature· ſic̃ ait apo⁹·Ro·
vii·Video aliã legem ĩ mẽbris meis repugnã=
tem legi mentis mee·&c̃·non extinguit luxu
ria·ſʒ augmẽtat·& ip̃a luxuria inſatiabilis ẽ·
ꝓũ·xxx·Sanguiſſuge due ſunt filie ſcʒ gula
& luxuria· ſunt due filie carnalis uoluptatis
dicẽtes·affer·affer·Oſee·iiii·Comedent& nõ
ſaturabunt̃·fornicati ſunt & nõ ceſſauerunt·
Hiero·Vbi uoluptas inſatiabilis ẽ habita· fa
mem nõ ſaturitatẽ parit·Vires deficiũt forni
cantiũ·ſʒ deſideriũ inardeſcit·Itẽ Hier· Amor
mulierũ inſatiabilis ẽ·Extinctus reaccendit̃·
& poſt copiã rurſus inops ẽ· aĩmqꝫ uirilẽ effe
miat·& pretẽ paſſionẽ quã ſuſtin; ñ ſinit aliud
cogitare·Itẽ aug⁹·Luxuria ꝑſens nõ ſatiat·ꝑ=
terita nõ delectat·futura excruciat·Hier·Nõ
tam delc̃atione q̃ʒ numero meretricũ gaudet
luxurioſus·In hoc ẽ lupo ſilis qui ueniens in
ouili omnes oues iugulat·nõ putans aliter fa
mem ſuã extinguere poſſe·cũ tñ una ouicula
ſufficeret ei·Legit̃ in cronicis ꝙ ſemiramis in
ſatiabilis libidine omnes quos pulchros uide=
bat libidĩoſe cupiebat regie accerſiebat· mere=
tritie habebat·& inſatiabilis ſanguĩs humani
effuſione mẽtritie habitos occidebat·It̃ multi
ſunt ſil'es machumeto falſo ꝓphe ſarracenoꝝ
qui gloriabat̃ de hoc ꝙ potẽs erat in ope illo
luxurie·dicẽs ĩ alchorano ſuo accepiſſe ſe mu=
nus a dño ꝙ ꝑ aliis potentõr eſſet ĩ gñatiua
iudicãs illos religioſiores qui poſſunt habere
uxores pluẽs·Intm̃ creſcit ardor libidinis inq
buſdam ꝙ mat̃ inſanit in filiũ·pr̃ in filiã· uir
in duas ſorores·uel in mr̃em & filiã·de talib⁹
eze·xxiii·Inſaniuit libidĩe ſuꝑ cõcubitum eoꝝ
&c̃·In miraculis beati andree legit̃ ꝙ eo ꝑdi=
cante quidã iuuenis eũ audiens factus ẽ xp̃i=
anus·q̃ʒ mat̃ ſua de ſtupro ĩterpellabat · Quẽ
cum nõ poſſet ad cõſenſum incliare· retorſit ĩ
eum crimẽ·ardore libidĩs agitata accuſans eũ
iudici·Iuuenis hoc dixit beato andree dicẽs·
ꝙ magis uolebat occidi ſine culpa q̃ʒ accuſare
matrẽ·Cum aũt beatus andreas eum ſecutus

eſſet ad iudicem· & mater eū accuſaret· & iu-
uenis tacerꝫ·ait andreas·O miſera quō ꝓpter
ardozē libidinis tue uis ꝑdere vnigenitū tuū·
Illa ait iudici·ꝙ ex quo iuueīs ei ad heſerat·eā
interpellauerat de ſtupzo factꝰ xpianꝰ·Iudex
iuuenē tacentē p̄cepit poni in ſacco pleno pice
& bitumīe·apl'mqꝫ incarcerari· Quo ozante·
facta ſunt tonitrua·& terremotꝰ·& iudex &
acceſſozes ꝓſtrati timoze mulier fulgure cōſu
mit̄·tñ aſſiſtentes rogauerūt apl'm ut ozaret
ꝓ eis· quo ozāte ceſſauerūt tonitrua· & iudex
cū aſiſtentibus ſunt ad xp̄m ɔuerſi· Itē Nero
ut legit̄ Ozoſii·li·vi· Tanta exarſit libidīe ut
nec abſtinuerit a cōſanguineis· aut ab ulla ſo
roze·aut ab ipa matre· uolēs expiri omnia fla
gitia libidinis·Virū duxit ī uxozem·& ipe ut
mulier in uxozē acceptus ē· frigidis & calidis
lauabat̄ unguētis ut libidini foztiꝰ deſeruiret
Tante malignitatis etiā fuit ut ſenatoꝝ pluri
mos mr̄em fratrē & ſozozem & cognatos cete
roſqꝫ ꝓpinquos·ut ibidē legit̄ ꝓſtrauerit·Ef
frenatiſſima & ardentiſſima ē libido in illis q̄
naturalē uſum īmutant·maſculi ī maſculos i-
uicem turpitudīem opantes·ul' qui coeunt cū
iumentis·Tertio luxuria totū hoīem deozdi-
nat·nam libido ex carne ꝓgrediens p̄mo coz ī
uadit ꝑ fedas cogitatōnes· deinde ſerpit in illi
citas & impudicas affectiones id ē delectatio
nes & cōſenſum ipius delc̄ationis·poſtmodū
ꝓzumpit etiā in deſideriū delc̄ationis in ope·
de inde totū hoīem & omnes ſenſus occupat
& inflāmat·uidelicet os ad turpia· feda & im
pudica uerba loquenď·aures ad audiendum·
oculos ad femīas intuendū·manus ad īpudi
ce tangendū·& ſic de aliis· nō ſolum aūt ſen
ſus exteriozes occupat & cozrūpit· uerū etiam
interiozes ſcꝫ intellectū abſtrahēs ut nihil ali-
ud ei libeat cogitat̄·ſic ait·Greg·Quē luxuria
ſemel cepit·nihil aliud cogitare ꝑmittit·Occu
pat etiā memoziā ita ꝙ nō recozdat̄ dei bn̄fi-
cia·īmo deū īpugnat bn̄ficiis ſuis deut·xxxi·
Incraſſatus ē dilectus·& recalcitrauit &c̄·de-
reliquit deū factozē ſuū &c̄·Iere·v· Saturaui
eos & mechati ſunt· & in domibꝰ meretricuꝫ
luxuriabant̄·nec cōſiderat diuina iudicia·ſic
dicit̄ Dañ·xiii·De ſenibus impudicis·auerte
runt oclos ſuos ne uidrrēt celum·nec recorda
rent̄ iudicoꝝ iuſtoꝝ·Nō ɔſiderant etiam ſua
damna·nec ignominiaꝫ nec infamiā·nec fla-
gitii uilitatē·Item nō cōſiderant ꝙ momēta-
neū eſt qď delectat·eternuꝫ quod cruciat ſm̄
Greg·Item nō cōſiderant ꝙ hmōi laberīthi
facilis eſt ingreſſus·ſꝫ difficilis ē egreſſꝰ· Vñ
de meretrice loquēs ait ſapiens· Omnes qui ī
grediunt̄ ad eā nō reuertent̄·nō impoſſibili-
tatē·ſꝫ difficultatē & raritateꝫ deſignat·qui ei
inuiſcati ſunt uix poſſunt euolare· ſicut nec
auis inuiſcata·Etiā uiri ſancti pugnāt quoti-
die cōtra eam· & uix uictoziam pn̄t obtinere
quin alioqñ capiant̄·ſic ait Augꝰ·Inter oīa
xp̄ianoꝝ certamīa·durioza ſunt pzelia caſtita
tis· ubi quotidiana ē pugna ſꝫ rara uictozia·

nec mirū ſi a cōſideratōne omniū pzedictoꝝ
luxurioſi deficiunt·qꝛ ſuꝑ illud·i·coꝝ·vi·Fu-
gite foznicatōem dicit gloſa· ardoze libidinis
quo nullꝰ eſt maioz· uoluptas cozꝑis aīm ſuū
tenet·in hoc enī ope rō quaſi penitus abſozbe
tur·Item luxuria totū ozdinē ꝑuertit· Pzimo
quidē ozdīem carnis ad ſpm̄·qꝛ ſpūm ſubiicit
carni·īmo uiliſſime ꝑti eius ſcꝫ genitalibꝰ mē
bzis quibꝰ obedit cōtra deū·Hoc aūt eſt con-
tra ozdīem ratōnis ancillā dn̄ari·& dn̄am an
cillari·Itē uirū ſubiicit ſuituti miſerabili mu-
lieris·ſic patet de ſampſone qui ꝑ dalilā phyli
ſtinoꝝ ſubdit̄ miſerabili ſeruituti captus & li
gatus·cecatus & ludibzio datus·Itē Iacob ꝓpē
amozē rachel' ſeruus labā factus eſt· Oſee·xii
ſeruiuit iacob in uxozē·& in uxozem ſeruauit
pecoza·Item·ii·eſdre·iiii·Dicit ʒozobabel· Mł
ti demētes facti ſunt ꝓpter ſuas uxozes·& ſer
ui facti ſunt·Et ponit exemplū regis q̄ꝫ ī tan
tam ſeruituteꝫ poſuerat amoz apemenbeʒatis
filie ut de capite r̄gis dyadema auferrꝫ· & ſuo
imponeret· & palmis regem cederet· & cum
ea ridente ipe rideret·ea indignata blā diceba-
tur ei ut eam placaret· Tullius· Illuꝫ ne liberū
dicā cui mlier impat· leges imponit· uocat &
ueniendum ē·minat̄ & timendū eſt·hūc non
ſolū ſeruū ſꝫ etiā uiliſſimū ſeruū eum ego iudi
co·Iō quotidie mechoꝝ ſanguis fundit̄ adul-
teria damnant̄· & inter ipas leges ac ſecures
ac tribunalia flagrans libido dn̄at̄·Hiero·ni-
hil uilius q̄ꝫ a carne uinci· nihilqꝫ glozioſꝰ q̄ꝫ
carnē uincere· Hāc aūt ſeruitutē attendebat q̄
dam pater de quo legit̄ in uit·pa·titulo de foz
nicatōne uitanda·qui cū eſſet figulus & temp
taret̄ de foznicatōne & habēda uxoze finxit ſi
bi uxozē de luto·& duplicauit ſibi labozē pzo
ſe & uxoze ſua·dicens cogitatōni ſue·mō ha-
bes uxozē·neceſſe ergo habes gn̄are filiā & tri
plicare labozē ut habeas vñ paſcas te· uxozem
& filiā & ueſtias· Cū ergo uideret̄ ei iſta ſer-
uitus impoztabilis & laboz q̄ꝫ exigit· cogitatō
ni ſue dixit·ne ergo tanto labozi ſuccūbas·nō
habes neceſſe ut uxozē habeas· cuius ꝓpoſitū
feruēs uidens deus·abſtulit ab eo paſſionē &
temptatōnem foznicatōnis · Sil'e legit̄ feciſſe
bt̄s Franciſcus qui cū aliq̄ꝫtulum carnis mot̄
ſenſiſſet·ꝓiecit ſe nudū in niuē· ubi pluries ſe
uolutans cōpinxit ſeptē maſſas de niuibꝰ·di
cens·frāciſce hec eſt uxoz tua·Iſte due ſunt fi-
lii tui·& iſte due filie· Alie uero due ſunt ſer-
uus & ancilla·nūc ergo feſtina oīes illos in-
duere·qꝛ frigoze mozium̄t· & eſto ſollicitꝰ de
cunctis neceſſariis ꝓuidere· Si aūt uidet̄ tibi
laboz impoztabilis·elige uni deo ſuire·Cū au
tem moztificatus eēt ꝑ frigoze·nō ſolum tūc
ſꝫ toto tp̄e poſtea fuit a carnis temptatōne li-
beratus oīno·Item luxuria in tm̄ ꝑuertit oz
dinem rōnis ꝙ cozpalia p̄fert ſpūalibus·etnis
trāſitozia·honeſtis feda· uilia p̄cioſis·carnem
miſerā pzefert deo & delc̄ ationem uiliſſimaꝫ
uiliū membzoꝝ & turpiū p̄ponit delitiis que ī
deo ſūt·ii·pe·ii· Voluptat ē eſtimātes delitias

coīquinatōis & macule. Vñ merito luxuria
dicit̃ hoīem facere beſtialem. ſic porcū & dya-
boli iumentū. Ioel. ii. Putruerūt iumēta in ſter
core ſuo. Greg. Iumēta in ſtercore putreſcere
eſt carnales hoīes in fetore luxurie uitā finire
ps. Nolite fieri ſicut equus & mulus. Hiero.
qui poſt carnē in deſideriis ambulāt ī uentrē
& libidinē proni. quaſi irrōnalia aīalia cōpu-
tant̃. Iere. v. Equi amatores ī femīas. & emiſ-
ſarii facti ſunt. inē quos ſunt non ꝯiugia nec
tempies rōnis. Item ſunt onocētauri. aſini &
tauri luxurioſi & laborioſi. Itē ſunt ſil'es cen-
tauro mixto ex hoīe & equo. quale erat illud
monſtrū cui obuiauit beatus Anthoniꝰ ut le
git̃ in uita pauli primi heremite. Item ſunt ſi-
miles capricorno illi mōſtro de quo ibidē qui
homūculus cornutā habebat faciē. inferiorem
ꝑtem capri. qꝛ ſub forma hūana eſt uita luxu-
rioſa & hyrcina. facies cornuta mētis ē ꝑtina
cia & inobediētia. Item luxurioſꝰ ē ſicut porcꝰ
in luto. ii. pe. ii. Cōtingit illis illud ꝓuerbium
Canis reuerſus ad uomitū. & ſus lota ī uolu
tabro luti. Itē ſil'is eſt upupe q̄ nidificat ī ſter-
core. Sunt ſic ſus q̄ libentius hꝫ nares in ſter-
coribus q̄ꝫ in floribꝰ. ꝓu. i. Circulus aureuſ in
naribus ſuis mulier pulchra & fatua. Sus ꝓp
ter circuli aurei ſpēoſitatē & precōſitatem nō
dimittit quin nares ſuas īmergat in ſtercus.
Sic nec mulier fatua dimittit ſe īmergere in
fetorē luxurie. aut ꝓpter bona nature q̄ habet
aut gr̄e libētius dormit ut ſus in luto. q̄ꝫ ī flo-
rido loco. Legit̃ ī ꝓuerbiis phoꝝ. ꝙ cū quidā
diceret audiēte pythagora ꝙ libentiꝰ morare
tur ī mulieꝝ cōſortio. q̄ꝫ in phoꝝ cōtubernio
Rñdit pythagoras. & ſus libētius in luto q̄ꝫ ī
aqua clara. ¶ Quarto luxuria mergit in uo-
raginem. demergit em̄ miſerū peccatorē in uo
raginē uitioꝝ. ꝑiculoꝝ & ſupplitiōꝝ. ¶ In uo
raginem quidē uitioꝝ īuoluit. Dicitur nanqꝫ
luxuria lubricū. & luxurioſꝰ lubricꝰ. qꝛ de faci
li de uitio ī uitiū labit̃. ps. uia illoꝝ tenebre &
lubricū. & angelus dñi. &c̄. Via luxurie tene-
broſa. lubricoſa. ꝑiculoſa. & angl's dñi malus
eſt cū eis. ut aſinarius cū aſino ſtimulās luxu
rioſos ad malū. Iere. xxiii. Via illoꝝ quaſi lu-
bricū in tenebris impellent̃ & corruent in ea.
Iere. xxxviii. Demerſerūt in cceno. & ī lubrico
pedes tuos. Luxurioſi nēpe ꝓpter m'lieres ſe-
pe furta. rapinas. & hoīcidia cōmittūt & mul-
ta talia. īmo qñqꝫ apoſtatāt a fide negantes
deū & demonibꝰ īmolantes. eccī. ix. ſpēm mu
lieris aliene multi admirati reprobi facti ſūt.
& xix. Vinū & mulieres apoſtatare faciunt
etiā ſapiētes. Hoc ptꝫ. iii. Reg. xi. M'lieres cer
tiſſime auertēt corda ur̄a ut ſeq̄mini deos ea-
rū. Hiis copulatus rex Salamon ardētiſſimo
amore auerterūt cor eius ut ſequeret̃ deos ali
enos. &c̄. Ad hoc facit exemplūꝫ qd̄ habet̃ de
uerbis pr̄m. tytulo de fornicatōe. de ſolitario
qui ꝓpter filiā ſacerdotis ydolorū habendam
negauit deū & fidē & baptiſmū. & ꝓpoſitūꝫ
monachi de colūba ab eo recedente & redeun

te ꝑ pniam. Itē luxuria nō ſolum ꝑcipitat ho-
minē in m'lta flagitia. uerū etiā multos alios
ſecū trahit & allicit ad pctm̄. Vnus em̄ luxu-
rioſus ex cohabitatōne multos alios inficit &
occidit. ſic una ouis morbida aliā. & unūꝫ po
mū putridū alia. & leproſꝰ ſanū. Luxuria em̄
eſt morbus cōtagioſus. occidit em̄ unus aliūꝫ
ex conſortio. Hiero. Nemo iuxta uipam ſecu
ros capit ſomnos. que ſi nō ꝑcutit. tñ ſollici-
tat ne pūgat & ꝑimat. Dicebat guill's pyſieñ
ep̄us. ꝙ duo luxurioſi amore fatuo ſe diligen
tes. erant ſic duo titiones ardentes cōiuncti
quoꝝ unus ſuccēdit & cōſumit aliūꝫ. diſiūcti
ab inuicē extīguūtur. Itē dicebat ꝙ potiꝰ dicē-
di erant ſe odientes q̄ꝫ diligētes. cū alter alte-
rū amplexādo trahat ad precipitiū putei īfer-
nalis. ſicut duo ribaldi ebrii & pugnantes ſe
amplectunt̃. & ſe amplexādo trahūt ad ꝑcipi-
tium. ubi unus ſubmergit aliū. nō ex amore.
ſed ex odio hoc facere dicunt̃. Sic iſti unꝰ ali-
um amplexat̃ ut ad mortē eternā eum trahat
Item alios ꝑimit ꝑ conſenſū. Item eos q̄ dant
eis in facto ſuo cōſilium auxiliū & fauorem.
Item alios ꝑ negligentiā eos ſcꝫ qui tenentur
eos corrigere & negligūt. Iuxta quod dixit ſy
machus papa. Error cui nō reſiſtit̃. approbat̃
nec caret ſcrupulo ſocietatis occulte. qui maī-
feſto facinori deſinit obuiare. Deinde qd̄ dete
rius eſt eligit ſeruire & obedire dyabolo pluſ-
q̄ꝫ deo. In hoc em̄ ſeruit dyabolo. qꝛ templum
dei facit fanū dyaboli. apoc. xvii. Facta eſt ba
bilon habitatio omnis ſpūs īmundi. & uolu-
cris īmunde. De uehemoth. legitur. Iob. xl.
Sub umbra dormit. & in locis humentibꝰ gu
la & luxuria requieſcit ut ſus in luto. Iteꝫ hoc
peccatū cōpatiue dyabolū in iudicio iuſtifica-
bit. qui ſe ibi mundū a peccato luxurie q̄ꝫtum
ad actū īmundum exhibebit. Itē qꝛ in peccato
illo de ſe & de ſuo ſanguīe qui ut dicūt phi in
ope illo cōſumit̃. ſacrificiū facit homo dyabo-
lo. īmo cibum & potū ei de ſe ꝓpinat. & cibū
integrū ſeipm offert ei. īmundū ſacrificiū im
molantes aliquando etiāꝫ filios & filias ſuas
demoniis. Leuit. xix. & xx. De ſemine tuo ñ
dabis ut cōſecret̃ ydolo moloch. i. dyabolo. Lu
ce. xv. Filius ꝓdigus uiuēdo luxurioſe pauit
porcos id ē demones. quedāꝫ glo. dicit. Ebrie-
tas & luxuria & cetera uitia cibus ſunt demo
num. Itē ꝓpter hoc uitiū cōcitant dormiētes.
& uigilātes hoīes ludificant ꝑ formas uarias
quas aſſumūt. & cū non habeat materiā. aſſu
mit eam alibi ꝑ quā illudat hoībus. ut patꝫ in
incubis demonibꝰ qui aſſumūt formas muli
erū in quibꝰ appeant hoībus cōcumbentibus
illudūt. ut legit̃ in uit. pa. Item de uerbis pr̄m
tytulo de cogitatōne fornicatōnis. quidā frat̃
temptatus ē a ſpū fornicatōnis nequiſſime. et
cum uirilit̃ reſiſteret cogitatōnibꝰ immiſſis qua
tuor demones in ſpecie quatuor mulieꝝ pul-
chraꝝ trāſformati iugit̃. ꝑ. xl. dies ꝑſeuerauerūt
pugnātes cōtra eum. ut eū traherēt ad turpē
cōmixtionē. Illo aūt uirilit̃ reluctāte. donauit

ei deus ut poſtea non ſentiret caloꝛeꝫ carnalis
cōcupiſcentie· Itē magiſter Iac̄· de uitriaco di-
cit ſe audiuiſſe ꝙ cū dyabolus temptaret diu
quendā heremitā inuiſibilit̄· nec p̄ualere poſſꝫ
trāſformauit ſe in ſilitudiem cuiuſdā ſeruien
tis· offerēs ſe obſequio eius· & cū ꝓpoſuiſſꝫ p̄-
mo nullū aīal poſſidere· nec poſſet bn̄ diſtig-
uere hoꝛas· ſuaſit ei dyabolꝰ ut haberet gallū
ad cuiꝰ cantū poſſet hoꝛas diſcernere· quo ha
bito ꝓcurauit ne poſſet cātare· cui ait· dn̄e gal
lus ueſter nō p̄t cantare qꝛ infirmat̄· nō enim
p̄ot uiuere ſine gallina· q̄ habita fecit eū canta
re· & cū gallus aſcēderet ſup gallinā uenit in
mentē heremite coitus muliebꝛiſ & dyabolo i-
ſtigante interius & ꝓcurante exterius cepit g̃
uiſſime temptari· & poſt infirmari· & cū con
ualuiſſet de infirmitate aliq̄ꝫtulum cepit acri-
us ī iſta re temptare eū· & ꝓcurauit ꝙ filia cu
iuſdā nobilis cepit uiſitare eū· & habere fami
liaritatē cum eo· & ait heremite dyabolꝰ· dn̄e
magnū damnū erit ſi uos moꝛiamini q̄ mul-
ta bona poteſtis facere· Sicut em̄ gallus non
p̄ot eſſe ſanus nec uiuere ſine gallina· ſic nec
uos curari ſine muliere· ecce q̄ꝫcito gallinā aſ-
cendit gallus· curatus fuit & cantauit· Eo aūt
eum temptāte interius & exterius de dicta pu
ella· hēmita temptauit eā & heremita eā cog-
nouit· Ipſe aūt dyabolus ſtatī denūtiauit hoc
patri puelle· qui affuit requirēs filiam quā oc-
cultauerat· p̄currens aūt dyabolus ait heremi
te· ecce pater puelle ueīt & extoꝛquebit ab illa
factū urm̄ & occidet uos· & infamabit̄ nomē
heremitaꝝ ubiqꝫ· ſꝫ melius eſt ut eā occidatis
et non poterit ꝓbari factuꝫ· et pn̄iam agetis·
quo inſtigante· eā occidit· et relinquēs deſola-
tum euaſit· et ſic deceptōnem ſuā manifeſta-
uit· Heremita aūt acceſſit an̄ beatā uirginē cō
punctꝰ cū multa effuſione lachrymaꝝ et oꝛōi
bus obtinuit ꝙ eam dn̄s ſuſcitauit carne rein
tegrata· et reddita eſt pr̄i· It̄ placet dyabolo qꝛ
ꝑ hoc uitiū multos attrahit et abſoꝛbet· binos
et binos uel plures· Vn̄ dyabolus ē quaſi cetꝰ
in mari qui apiens os ſuū emittit flatū ſuū ſu
auiſſimū· ad cuius odoꝛem piſces attrahit· &
ei appꝛopinquātes ſuauit̄ glutiuntur· Sic dya
bolus ꝑ ſuauē temptatōem quā emittit hoīes
& mulieres attrahit· & ꝑ libidinē blande glu-
tit & abſoꝛbet tot in ſimul quot ſunt peccato
cōſentientes quos poſtea deuoꝛat ī inferno ꝑ
penā quos hic abſoꝛbet ꝑ culpā· Iere· li· Abſoꝛ-
buit me ſicut draco· repleuit uentrē ſuū tene-
ritudīe mea· Ad hoc facit qͦd legit̄ in uit· pat·
Sanctus abꝛacunus cuiꝰ uita mirabilis ibi le
git̄ in religione & moꝛibꝰ nutriebat unigeni
tam ſoꝛoꝛis ſue ꝑentibus moꝛtuis ſeptēnem fa
ciens eā habitare ī cella iuxta cellaꝫ ſuam in q̄
erat ꝑua feneſtra ꝑ quā eam lr̄as docebat· & ī
moꝛibus inſtruebat· q̄ cum ꝑ triginta annos
ibi manſiſſet cū auūculo angelicā & deuotiſſi
mam uitā ducens· Quidā ꝓfeſſione monachꝰ
frequētans auūculum utilitatis aīe ſue cauſa
incepit habere colloquiū cū nepte ſua· p̄mo de
ſpūalibus· poſt incepit notare eius pulchritu-
dinem & exardeſcens eā cepit alloqui de aliis
& ita ꝑ annū coꝛ eius emolliuit ꝙ exiēs ad eū
apta feneſtra coꝛrupta eſt ab eo· Que ſup̄ mo
dum dolens & deſꝑans· & nō ferens doloꝛeꝫ
auūculi ſi hoc ei innoteſceret· receſſit fugiens
in unā ciuitatē & in ſtabulo mutato pꝛiſtino
habitu ſe collocauit· ubi facta ē publica mere-
trix· auūculo aūt ſuo caſus eius ſic reuelatus
eſt· Videbat in ſomnis draconē maxim̄ & ter
ribilem cū fetidiſſimo anhelitu ſibilantē ueiſ-
ſe uſqꝫ ad cellam ſuā & ibi inueiſſe columbaꝫ
niueā quā abſoꝛbuit & in ſuā foueam rediit·
cuius caſum & fugā cōperiens auūculus ma-
ctans ſe cū lachrymis & oꝛōe ꝓ ea· poſt duos
annos ꝓ certo ſciens ubi erat· aſſumpto mili-
tari habitu & ſolido cū equo illuc uenit· dans
pecuniā ſtabulario ut eam ſibi adducat & ce-
nam paret· Cūqꝫ cenaſſet· & introductus eſſꝫ
cū ea in cubiculū ſecretū ſeratis oſtiis accipiēs
eam ꝑ manū· ſedens iuxta eā remouit opimē
tum faciei ſue· & cū fletu multo hinc inde ueī
am ꝓmittens· ſummo mane reduxit eā inclu-
dens eam in loco ubi pꝛius erat ī interioꝛi cel-
la· ipa aūt ꝑ decenniū faciente pn̄iam in cilitō
& ieiuniis & fletu cōtinuo· cum ꝑ tm̄ tempis
gauiſus fuiſſꝫ de uera eius pn̄ia beatiſſimo fi
ne quieuit auūculus eius· ad cuiꝰ trāſitum cō
uenit tota ciuitas· & omnes infirmi qui tāge-
bant aliquid de ueſtibꝰ eius curati ſunt· Bea-
ta Martha neptis eius ī amariſſima pn̄ia per
quīqꝫ annos ſuꝑuixit· Omnes aūt quot quot
ad eius tranſitū uener̄t uiderūt claritatē uul
tus eius· deū gloꝛificauerūt· ¶ Item ſiſis eſt ui
ta luxurioſi arboꝛi cui innit̄ ſtultus colligenſ
dulcia poma uolens implere ſinū ſuum nō ti
mens ꝑiculum ſuū nec recedere uolens ſuaſi-
onibus a ꝑiculo donec arboꝛ coꝛroſa a duobꝰ
muribus albo & nigro coꝛruit· & ſtultꝰ cade-
ret ī os draconis qui arboꝛē infra cinxerat &
deuoꝛauit eū ferens in foueam ſuā· de quo le
git̄ in barlaam· Secūdo luxuria mergit hoīeꝫ
in uoraginē ꝑiculoꝝ· Videlicet ī lites· cōtenti
ones· pugnas· minas & moꝛtē· hoc uitiū ſam
ſonem excecauit· ſalomonē infatuauit· dauid
ſuꝑauit· ruben benedictōnem in maledictio-
nem cōuertit ſiue cōmutauit· filiū ꝓdigū paſ
cere poꝛcos coegit· diluuiū inūdare fecit illum
qui uxoꝛē duxerat a cena excluſit· Amon ꝓ in
ceſtu gladiū abſolonis ſenſit· ieſabel ꝓ meret-
tio moꝛtis ruinā ſumpſit· Zābꝛi intrās ſcoꝛtū
gladio phynees occubuit· ppl's iſrl' foꝛnicās cū
alienigenis iraꝫ dn̄i ꝑtulit· herodes ꝓ inceſtu
herodiadis ioh̄em decapitauit· De peccatis ſil'
& ꝑiculis in q̄ incidit homo ꝑ mulieres dicit̄·
ii· Eſdre· iii· Mlieres dn̄antur uri· nōne dole-
tis· accipit homo gladiū & uadit in uia facere
furta & hoīcidia & mare nauigare & flumīa
& leonē uidet· & in tenebꝛis ingredit̄· & cum
furtū fecerit & fraudes & rapīas amabili ſue
affert· Et multi dementes facti ſunt ꝓpt̄ illas
& multi ꝑierūt· & iugulati ſunt & peccauer̄t

ꝓpter mulieres· Augꝰ·quid Samſone fortiꝰ
quid ſalomone ſapientius·quid dauid ſancti
us·& tñ hii omnes ꝑ luxuriã ſupati ſunt·
Tertio luxuria demergit in uoraginẽ ſuppli=
coꝝ·qñqꝫ quidẽ tempaliter·tandẽ eternaliter
In pñti etem̃ uita qñqꝫ adeo grauit puniun
tur ꝙ eoꝝ infernꝰ hic videt̃ incipe· qꝛ ſic dici
tur·Iere·xvii·Piſces q̇ ſunt in flumĩe id ẽ lux
urioſi libidinoſe uiuẽtes ĩ aq̃s uoluptatis mo=
rient̃·de quibꝰ in·p̃s·cõuertit aq̃s eoꝝ ĩ ſang
uinẽ·& occidit piſces eorũ·& ꝓũ·v· Nouiſſi=
ma eius ducũt ad mortẽ turpiſſimã·amariſſi=
mam·& acerbiſſimã etiã in pñti·Exemplum·
Quidã qui mltum luxurioſe uixerat ĩ fine ni
ger factꝰ ut carbo torquebat̃ a dyabolo maxi
me in mẽbris genitalibus·ita fortit ꝙ nlla pe
na tormẽto ſuo ut aſſerebat poſſꝫ cõpari·& pe
tebat raſoriũ ut illa mẽbra amputaret ne dya
bolꝰ in eis haberet materiã uexandi eũ· & cũ
nõ daret̃·volebat ſurgere·ſꝫ non ualebat·& in
illo dolore mortuus ẽ·De quodam magno co
mite dicit̃ ꝙ cũ ipſe inter alia flagitia ſua fuiſ
ſet enormit̃ luxurioſꝰ· arripuit eũ grauis ĩfir=
mitas·& intumuerũt eiꝰ genitalia ad moduꝫ
olle grandis in quibꝰ grauiſſime afflictus de
um pre doloribus blaſphemabat·& aliqñ dice
bat ſe ideo talia in talibꝰ locis pati·qꝛ de mẽ=
bris ill̃ enormia egerat·nec tñ de hoc penitẽs
veĩam petebat· ſꝫ blaſphemãs fortiꝰ ĩmunduꝫ
ſpm̃ emiſit ſine aliquo eccĩe remedio· De alio
aũt maximo pricipe q̇ predicto fuit cõtempo=
raneus et familiaris dicit̃ ꝙ ipe in uita ſua ſe
effudiſſet in omne genꝰ luxurie· cũ cecidiſſet
in languorẽ grauem·in tabefactõem et deſpe
ratõnem et fetoreꝫ intolerabilẽ cecidit·cuiꝰ ſui
fetoris magnitudĩe ferre nõ valentes p̄ confu
ſione in cameris ſuis eũ claudebant et occulta
bant·nullũ ingredi ad eũ ꝑmittẽtes· Quedaꝫ
aũt pſona multũ familiaritate & affinitate ei
cõiuncta cui ñ auſi fuerũt cuſtodes reſiſtẽ trã
ſiens oſtia & cuſtodias·ait·ego uolo ſcĩe q̃uo
eſt dño meo·& intrãs camerã inuenit eũ ſolũ
ſup cubile ſuũ quaſi ſup quatuor pedes ꝓcũ=
bentẽ·& omnia interiora cũ inteſtinis & feci=
bus & fetore maxĩo emittentẽ· & ſine aliqui=
bus ſignis pñie aĩam exalanteꝫ·Qȯ ſui occul=
tantes alia finxerũt· Hoc aũt terribile genus
mortis uidit & ſciuit illa pſona q̄ ſic eũ inueĩt
deũ timens diuino iudicio pterrita aliquibus
deũ timentibꝰ reuelauit·Duo aũt p̄dicti prin
cipes ſic fuerũt cõtemporanei in uita & cõfor=
mes in moribus·ita ꝯtemporanei fuerũt ĩ morte
& credit̃ ꝙ in pena· ¶ Tandẽ luxurioſi puni=
unt̃ in inferno ꝓũ·ii· Incliata eſt ad mortem
domus eius·& ad inferos ſeĩte illius· omnes
qui ingrediunt̃ ad eã non reuertent̃·nec app̄
hendẽt ſemitas uite·Ibidẽ quĩto·Pedes eiꝰ fe
ſtinant ad mortẽ· & ad inferos greſſus illius
penetrãt· ¶ Eoꝝ aũt penas eẽ graues oñdunt
extra mlta ſupius poſita·li·ii·De inferno·De
capite loquẽte·De reprobato & tyburtio·Item
de ponte & nebula fetoris & lapſu ſtephani·

Item ibidẽ de mulieribus indutis pice & ſul=
phure & ſerpentibus·Itẽ de principe cito obli
to & tormentis eius·Item de aleddyane·Item
ibidẽ de ſacerdote & frixura ſartagĩs·Item de
heremita cõburente digitos ſuos·Item de pe=
na principis in cathedra ignea ſedentis·Itẽ de
balneatõne adulteri & adultere· Itẽ de mr̃e ſa
cerdotis que appebat ſuccẽſa· Item de ualerio
& carnibꝰ eius fetidis·Silr̃ ibidem de ualenti
no & tĩcturario · Item de ea q̄ uiſa pr̃is gloria
& mr̃is adultere pena cõuerſa ẽ ſequens ueſti
gia pr̃is· Et dicit̃ inuĩt·pa·ꝙ angelus ductor
eiꝰ duxit eã ad domũ q̄ erat plena tenebris &
obſcuritate & ꝑturbatõne & ſtridore· & oſtẽ=
dit ei fornacẽ igne & pice feruentẽ· & quoſdã
terribiles ſup fornacẽ· & deorſum aſpiciẽs ui=
dit mr̃em ſuam demerſam uſqꝫ ad collum ſtri
dentẽ·& multũ uermiũ in pectore ferenteꝫ cũ
ululatu clamantem·Heu mihi filia·ecce ꝓpter
ꝑuam libidinẽ & exiguas delicias q̄ꝫta exol=
uo tormenta· Itẽ refert petrus clugniac̃·in li·
ii·de uiſione cuiuſdã monachi a corpe educti
& reuocati ad uitam·q̇ inter alia q̄ uidit & re
tulit de ſupplitiis peccatoꝝ·cũ duceret̃ ab an=
gelo audiuit ſonitũ demonũ cachĩnantiũ & t̃
hentiũ ſecũ q̄ꝫdam aĩam de mũdo ſublatã q̄ſi
ꝓiicientes ad alterutrũ·& cũ furcis igneis di
ſtrahentes & diſcerpẽtes eam ad infernũ rapi
ebãt cũ improperio factoꝝ ſuoꝝ· Hec fuerat
meretrix. tandẽ cõfeſſa ſeram pñiam accepat
de qua parũ fecerat·Cũ hec itaqꝫ agerent̃·ſub
ito lux de celo deſcẽdit miſtros tenebraꝝ ter=
rens cũ qua deſcẽdit chorus uirginũ cũ mira=
bili decore ornatus & corpis·inter quas beata
Margareta appuit quã ipa ſpãli deuotõne di
lexerat coraꝫ altari ſuo luĩaria exhibẽs de ſuo
ſingulis diebꝰ ſabbati·ad quã cũ clamaret eiꝰ
petẽs adiutoriũ ad p̄cem beate Margarethe oĩ
bus uirginibꝰ orantibꝰ ꝑ ea·cõceſſum eſt eis
ut in fouea q̄ ilico appuit in loco tormentoꝝ
pñiam cõſummarꝫ·Beata Margareta cũ ma=
nu demones abigens·ait illi·H pñiam tuã cõ=
plebis ꝑ me receptura plura bñficia·& tandeꝫ
hic purgata uenies ad cõſortiuꝫ beatoꝝ·Quo
dicto·ipa letãtiſſime aquam bullientẽ ſubiit·
uirgines aũt beate ſunt in celũ recepte· ¶ Iteꝫ
in eodẽ libro dictus petrꝰ clugniac̃·dicit ꝙ ui=
dit ĩ penis ſup̄dictis tres ep̄os ſibi notos cathe
nis igneis cõſtrictos inter globos igniũ & ꝓ=
cellas niuiũ & grandinũ & turbines uentoꝝ
& fluentis ſtãni fetores miſerabilit̃ & nõ mul
tum diſſilr̃ torqueri·quoꝝ unus p̄ceteris ĩ lig
na torquebat̃· & hyanti ore eã extrahebat flã
mis cõtinue ſuccẽſam· & cruciabat̃ nũc igne
nũc in niuiũ algore·nũc ĩ grãdine furenti ui=
ciſſim cõtinue cõcremabat̃· cuiꝰ afflictõnem
maxĩe plangebat·& hoc iõ· qꝛ ĩ placitis inter iu
dices ſeculares delĩari cõſueuerat·& mltos cõ
tra iuſticiã ibi opp̄ſſerat· Alius qui cõtinentie
cingulo negleigntiꝰ uſus fuerat crebra putẽtis
ſtãni demerſione ubi eſtus & frigora interia=
cebãt torquebat̃·ꝓfuit tñ ei multũ ꝙ añ finẽ

ſuũ calcato ꝑlationis ambitu in corde cõtrito
ſumpſit habitũ humileꝫ monachoꝝ. Tertius
aũt in flãmis ĩ mergebať. & a flãmis cum fu=
mo eleuabať. & ferebať ad ptes algẽtes. rurſꝰ
ad alia tormẽta trãſferebať ſucceſſiue. Hic fu
erat uane glorie amator. & ore oĩm iſtoꝝ fuit
uitiũ aĩaꝝ incuria. diuitiaꝝ ĩmoderata cura.
paupum deſpectio. principũ adulatio. parentuꝫ
& ꝓpinquoꝝ immoderata & illicita curatio.
Proprie cõmoditatis queſitores. eoꝝ que xpi
ſunt neglectores. amatoẽs honoris. diſſiľato
res oneris. ſui officii neglectores. Cuius abu=
ſum inceſſabili luctu plãgebant. Hoꝝ pene ꝑ
dies augebãť ſcḋm ꝙ minuebanť ſuoꝝ ſuffra=
gia. & augebanť peccata eoꝝ quos indebite ꝓ
mouerant. ¶ Itẽ in eodẽ li. petri clugñ. refert
ꝑdictus monachus ſe uidiſſe reuocatus ad ui
tam. ꝙ uiderat ĩ dictis tormẽtis ſacḋotes mi=
rabiliter. & miſerabiliť torqueri. et immenſis
ardoribus cõfici. qui de peccatis incõtinentie
ſue fuerant cõtriti et cõfeſſi. et ea reliquerant
et cũ cogitaret eos ibi paucos ad cõpationem
totius multitudĩs q̃ de mundo exit. ait ei du
ctor ſuus ꝙ ideo pauci erãt qꝛ pauci uere peni
tebãt in tota multitudĩe de ĩmunditiis et for=
nicatõibus ſuis. et iõ infernus eos abſorbebat
ubi ineſtimabiliť diuerſis et eternis ſupplitiis
torquebanť. Item. iiii. dyaľ. c. xxxiiii. Quidaꝫ
noĩe curialis filiolam ſuam quã ſacro ſabbato
paſce tenuit inebriatus nocte corrupit. in ma=
ne timens intrare portas eccĩe balneo ſe lauit
poſt uerecundans nõ intrare cũ timore intra=
uit die ſeptĩa. iam factus ſecurus ſubita mor=
te defunctꝰ et ſepultus ẽ. poſt longũ tempus
de ſepulchro eius flãma erupit. et cũctis uidẽ=
tibus oſſa eius et ſepulchrũ cõſumpſit. et totã
terram ſuꝑ eius tumulũ cõgregatam. ex qua
ut ait Gregꝰ. cõſideratõne colligimus. q̇d aĩa
ꝓ reatu ſuo patiť. cuius oſſa ĩſenſibilia ſic cre
mantur.

¶ DE GENERANTIBUS LUXURIAM. ¶ DISTINCTIO. IIII.

Circa quintũ ſcꝫ de hiis que ſolẽt gene=
rare. fouere. augere. & ſeruare luxuri
am. Sciendũ ꝙ uinũ ſuꝑflue ſump=
tum & omnis alia ſuꝑfluitas gñant luxuriã.
ꝓũ. xx. Luxurioſa res ẽ uinũ. epħ. v. Nolite ĩ
ebriari uino in quo ẽ luxuria. Hiero. uenť me
ro eſtuans cito deſpumat in libidineꝫ. Poeta.
Vina pant aĩos faciũtqꝫ caloribꝰ aptos. Et ue
nus in uinis ignis in igne fuit. Hiero. ꝑ lux
um & abundantiaꝫ ciboꝝ aĩe fortitudo mol=
leſcit. & eius pudicitia cõſtuprať. Ideꝫ. Fruſtra
ſiľant ſe quidã ſalua fide & pudicitia mẽtis ĩte
gritatis uoluptatibꝰ abuti. cũ ɔ̃ naturã ſit co
pia uoluptatũ ſiñ uoluptate ꝑfrui. exo. xxxiii.
Sedit ppľs meus manducare & bibere. & ſur=
rexerũt ludere. In uiť. pa. fuit Eron uir maxi
me uirtutis & abſtinẽtie. ut aliqñ abſtineret ꝑ
tres menſes ſola ſctõꝝ miſterioꝝ cõmunione
cõtentus. herbas & radices ſi quas inueniebat
comedẽs. Hic aũt ſic cecidit. primo ſe a cõſor=
tio & colloquio ſanctoꝝ ſeꝑauit contemnens
doctrinã alioꝝ. dicens iuxta illud uerbũ xpi.
Magiſter urť unus eſt xp̃s. eo abutens ꝙ nul=
lũ oporteret aliũ hr̃e magiſtrũ. qui a dyabolo
ſtimulatus a cella recedens. ueĩt ad alexndriã
& cũ leuibus ꝑſonis ſe admiſcẽs cepit frequẽ=
tare theatra. ſpectacula & tabernas. uoracita=
ti & ebrietati uacans incidit in ſcenũ feminee
cõcupiſcentie. & cũ locutus fuiſſet cũ quadam
ut ei cõſentiret. & peccare uellet puſſella que=
dam noĩe carbũculus in eius uerẽdis natã ꝑ
ſex mẽſes ita eum afflixit. ut die ac nocte mi
ro dolore affligereť. ita ut eius geĩtalia putre=
facta omĩno ei caderent. curatus ad heremuꝫ
rediit. peccatũ ſuũ ſanctis p̃ribus cõfitens. pe
nitentiã de eo accipiens. ſꝫ nõ cõplens. qꝛ poſt
paucos dies debito fine quieuit. ¶ Secundo
luxuria querit latebras. lucẽ odit. tenebras di=
ligit. in quo ſatis appet deformitas huius ui=
tii q̇ꝺ ꝑ ceteris timꝫ uideri. Berñ. Luxria lucẽ
odit. tenebras appetit. uelamen querit. Iob. iii
Omnis q̃ male agit odit lucẽ. Iob. xxiiii. Ocu=
lus adulteri ſeruabit caliginẽ. dicens. nõ uide
bit me oculus. & coopiet uultũ meum. Et pꝰ
Si ſubito apparuerit aurora arbitranť umbrã
mortis. & ſic in tenebris q̃ſi in luce ambulant
eccĩ. xxiii. Oĩs homo q̃ trãſgrediť lectũ ſuũ
cõtemnit aĩam ſuam. dicens. quis me uiďꝫ te=
nebre circũdant me pietes opiunt me &c̃. Ad
hoc facit exemplũ taydis & pafnutii. ſuꝑ tytu
lo de timore initiali. ¶ Tertio dat occaſionẽ
luxurie ocioſitas. Ouidius. Quantũ Platanꝰ
riuo gauďꝫ. q̃ꝫ ppľs unda. tã uenus ocia amat
Idem. Ocia ſi tollas pire cupidĩs arcus. Luca=
nus uariã dant ocia mentem. Vulgariť diciť
Manus ocioſe ſunt ſcabioſe. De hoc ſatis ha=
beť in t̃ctatu de accidia. De ocio. eꝫe. xvi. Hec
fuit iniq̃tas ſodome ſororis tue ſaturitas paĩs
& abundãtia & ociũ &c̃. ¶ Quarto dat occa
ſionẽ huic mollicies uerboꝝ. lectoꝝ. ueſtimẽ=
toꝝ. & mẽbroꝝ turpiũ. q̃ qui indebite tractãt
cõtra dei p̃ceptum molles ſunt. de quibus. i.
coꝝ. vi. Molles regnum dei non poſſidebũt.
Mat. xi. Iohãnes cõmendať de hoc ꝙ nõ erat
mollis aut leuis ut arũdo. & de dura & aſpe=
ra ueſte cibo & lecto. & uictu ¶ Quĩto dant
occaſionẽ luxurie uetule cõſiliatrices turpitu=
dinis. que pñt dici dyabole. qꝛ officiũ dyabo=
li exercent. p̃s. Lingua tua cõcinnabat dolos.
Efficatõres ſunt mulieres ad ſubuertendũ q̃ꝫ
demones. qꝛ demones uel lecatores nõ poſſũt
facere multis annis ꝑſe q̇ꝺ faciunt ꝑ hm̃õi ue
tulas aliqñ una hora. & ſic dyabolus uolẽs de
ciꝑe Euam aſſumpſit ſerpentẽ ſiľem mulieri ĩ
loquela & facie. qꝛ erat erectus tũc. & hñs fa=
ciem uirgineã. ut dicit Beda. quale genus ſer
pentis diciť phareas. mouendo linguã eiꝰ de
cepit Euã. Item tales uidenť deteriores iuda q̃
uendidit deũ. tradidit ſanguinẽ innocentem.
Math. xxvii. Ipe aĩas ſanguine xpi p̃cioſo re=
demptas uendũt uiliſſimo precõ. nõ ad mor=
tem corpis ſꝫ aĩe. Iohis. iii. puellã uendiderũ

pꝛo uino. & ideo ut dicitᷣ deut. xxxii. Fel dra
conum uinũ eoꝝ & uenenũ aſpidũ inſanabi
le. Item deterioꝛes ſunt inferno qui nõ nocet
niſi nocẽtibus. Ipe aũt ꝑ dulces ſermones coꝛ
da ſubuertũt innocentiũ. p̄s. Acuerũt ut gla
diũ linguas ſuas. Et poſt. ut ſagittent ĩ occul
tis ĩmaculatũ &c̄. Hec eſt lingua tertia. Eſt er
go lingua Pꝛima dyaboli ſuggerẽtis. Secun
da lecatoꝛis petentis. Tertia uetule ſeducẽtis
eccĩ. xxviii. Lingua t̃tia mulieres viritas uľ iu
ratas id ē uiriles & cõiugatas deiicit. & pꝛiua
uit laboꝛibꝰ ſuis. Et poſt. Et utilis potius infe
rus q̃ȝ illa. Item hm̃õi uetule deterioẽs ſunt
herode. qui occidit innocẽtes a bimatu & ĩfra
iſte ſupioꝛibus nõ ꝑcunt. ſȝ in aĩa occidunt. &
occiſoꝛibus aĩaꝝ uendũt uirgines & coniuga
tas & uiduas. Itẽ herodes occidit filios ſuos. ſȝ
eos demonibꝰ nõ ĩmolauit. multe aũt talium
ĩmolant filios ſuos & filias ſuas demoniis. ut
dicitᷣ in p̄s. & hoc qñ filiis ſuis concubinas te
nent & ꝓcurãt. & filias ꝓſtituunt. Itẽ deteri
oꝛes ſunt tales iudeis qui xp̄m crucifixerͭ. &
eum poſt moꝛtẽ in pace dimiſerunt. cuſtodiri
fecerũt a uiolẽtia. & mũde inuolui & ſepeliri
ꝑmiſerũt. iſte aũt iam occiſas pꝛecio exponũt
lenonibus & ĩmunditiis. Item hm̃õi ſunt os
dyaboli & gutť de quo aliꝰ coꝛruptus & coꝛ
rũpens ꝓcedit. p̄s. Sepulchrũ patens eſt gut
tur eoꝝ. &c̄. Iob. xli. De oꝛe eiꝰ id ē uehemoth
dyaboli lampades ꝓcedũt. ſic̄ thede ignis ſuc
cenſe. Alitus eius pꝛunas ardere facit & flã
ma de oꝛe eiꝰ egredietᷣ. Itẽ ſunt folles dyaboli
& antixp̄i. qꝛ ſic̄ xp̄s ignẽ ꝑadyſi uenit mitte
re in terrã q̃ȝ uoluit uehementᷣ accendi. ſic iſte
ꝑ cõtrarium ſuccendũt ignẽ inferni fetẽtis &
urentis luxurie. Et ſic̄ boni p̄dicatoꝛes & xp̄s
maxie dicuntᷣ os dei. qꝛ ſepant p̄cioſam aĩam
a uili pc̄tõ & dyabolo. ut dicitᷣ Iere. xv. ita per
contrarium pñt dici os ĩmundiſſimũ dyaboli
qui ſepant aĩam p̄cioſam a xp̄o. & cõiungũt
eam dyabolo. Itẽ ſunt lĩgua de q̈ dicitᷣ Iac. iii.
Vniuerſitas iniq̃tatis ē lingua plena ueneno
moꝛtifero inflãmata a gehẽna. ꝑ quã dyabolꝰ
ut faber ꝑ follẽ ſufflat igneȝ. yſa. lxiii. Creaui
fabꝛũ ſufflantẽ pꝛunas in igne. Item ſunt ex
ploꝛatoꝛes. qui exploꝛãtes q̃uo caſtra dei capi
ant & deiiciant. qd̊ nõ eſt ſine magna ꝑditio
ne earum & offenſa dei. Item ſunt retia &
laquei & canes uenatici & furones dyaboli.
ad uenandum ipſas animas dyabolo & ſur
ripienduȝ deo qui eas tam care emit. Item ſi
magnũ lucrũ reputat xp̄s lucrũ unius aĩe pꝛo
quo tot ſuſtinuit in cruce. in qua moꝛiẽs non
niſi unius latronis aĩam acq̃ſiuit. pateȝ q̈ȝtum
offendit eũ qui unicã aĩam ei ſurripit tam ca
re acquiſitã. q̃ p̄ualet toti mũdo. Item deterio
res ſunt latronibꝰ. iugulatoꝛibꝰ & ſpoliatoꝛi
bus ſtrataꝝ publicaꝝ. qui illa die nõ occidũt
cũ quibus comedunt. nec eos ꝑdunt. aut uen
dũt. aut ꝑdunt. Hm̃õi uetule comedẽdo & bi
bendo cũ eis eas ꝑdunt & uendũt ꝓ poto ui
ni. In quo pȝ q̈ȝta eſt ꝑditio in eis. Itẽ ſimiles

ſunt Buſyrii qui fuit tyrãnus egypti. qui ad
uenientes honoꝛifice recipiebat. ut dicit Hier.
in cronicis. & poſtq̈ȝ comederat cũ eis eos de
monibꝰ ꝑditioſe ĩmolabat. Sic uetula ad hoſ
pitiũ uocat quã ꝑditioſe uenditam tradit coꝛ
ruptoꝛi. Item nullũ ſacrificiũ eſt ut dicit Greg
qd̊ plus placet deo q̈ȝ zelus aĩaꝝ. & conuerſio
eaꝝ ad deũ. & nullũ officiuȝ magis placet ei.
Ad hoc uenit ĩ mũdum & miſit ad hoc ap̄ľos
& p̄dicatoꝛes ut eẽnt uenatoꝛes & piſcatoꝛes
aĩaꝝ. Ex hoc pȝ q̈ȝtum diſplicet ei officiũ tali
um uetulaꝝ que uenantᷣ aĩas ad ꝑdẽdum. Itẽ
occulti incẽdiarii temploꝝ uel domoꝝ uľ acer
uoꝝ peioꝛes aliis peccatoꝛibus. & magis ꝓdi
toꝛes iudicantᷣ ab hoĩbus. quãtomagis ille qui
ſuccendũt in coꝛdibꝰ mulieꝝ ignẽ qui eſt uſq̈ȝ
ad ꝑditioneȝ deuoꝛans. Itẽ deus ſigno uiſibili
linguaꝝ igneaꝝ ĩ quibus appuit ſp̄ũſſanctuſ
ſup diſcipulos deſcẽdens repꝛobauit officium
illaꝝ uetulaꝝ que hñt linguas ĩflãmatas ig
ne ĩfernali. ¶ Sexto dãt occaſionẽ luxurie ta
ctꝰ illiciti mľierũ. de quibꝰ ſup̄dictũ ē. ubi agi
tur de tactu & uiſu illicito. & de ſtulto actu
& coꝛrupto exemplo. Itẽ de hiis que luxurio
ſo dant occaſionẽ peccandi. & luxuriam gene
rant in coꝛdibꝰ habetᷣ ſup̄ ubi agitᷣ de hiis que
dant demonibꝰ occaſionẽ temptãdi nos. Iteȝ
uerbula crebꝛa & colloquia mulierũ ſunt occa
ſio cadendi in luxuriã. ut dicitᷣ ĩ ſumma de ui
tiis. Dicuntᷣ etiã retia & laquei ꝓũ. vii. Irre
tiuit eũ ſermonibꝰ multis. ut de fatua mulie
re & iuuene dicitᷣ. Itẽ ꝯpantᷣ igni. eccĩ. ix. Col
loquiũ eius quaſi ignis exardeſcit. Itẽ gladio
bicipiti ꝓũ. v. Fauus diſtillans labia meretri
cis &c̄. Et poſt. Et acuta quaſi gladiꝰ biceps.
Colloquia exterioꝛa ſũt interioꝛũ affectionũ
indicia. iuxta uerbũ ariſto. Voces ſunt eaꝝ q̃
ſunt in aĩa paſſionũ note. Hiero. uerboꝝ ſig
nis aĩmus libidinoſus oñditᷣ. & ꝑ exterioꝛem
hoĩem interioꝛis hoĩs animus declaratᷣ.

¶ DE FUGIENDA SOCIETATE MULIERUM. ¶ DISTIN. V.

Circa ſextũ ſcȝ quã piculoſa ſit famili
aritas mulierũ & ſocietas fugiẽda oñ
ditur auctoꝛitatibꝰ. rõnibus. & exem
plis nũi. xxxi. c. Cur feĩas reſeruaſtis. nõne ipe
ſunt q̃ decepunt filios iſrľ ad ſuggeſtionem
balaam. & p̄uaricari fecerũt. & ꝑcuſſus ē pp̄ľs
Ecce qualitᷣ decipiũt. deiciunt & interficiũt. Itẽ
ꝓũ. v. Longe fac ab ea uiã tuã. & ne appꝛopi
quas foꝛibus domꝰ eius. ne des alienis hono
rem tuũ. Ecce q̃uo demonibꝰ tradunt & con
ſumunt. Idem. vii. Ne trahatᷣ in uiis eiꝰ menſ
tua. &c̄. Vbi oñditur q̃uo uulnerãt deiiciunt
& interficiũt. & ad inferos ducũt. Itẽ eccĩ. ix.
Luſtraui. &c̄. Et poſt. Inueni mulíereȝ moꝛte
amarioꝛẽ q̃ laqueus uenatoꝝ ē. ſagena coꝛ eiꝰ
vincula ſunt manus illius. qui placet deo ef
fugiet illã. qui aũt peccatoꝛ ē capietᷣ ab ea. Ec
ce q̃uo capit & illaqueat. eccĩ. xxvi. Qui tenet
eam quaſi q̃ appꝛhendit ſcoꝛpionẽ. Eodeȝ. xlii.
In medio mľieꝝ noli cõmoꝛari. De ueſtimẽtis

ꝓcedit tynea· & a mlıere ınıqtas uiri·i·thy·v·
Adoleſcentiores uiduas deuita ·Auctoꝛitati=
bus ſanctoꝝ pꝫ ꝙ ſunt uitāde·Aug⁹·circen
ſi archiō·Graue inimicū cū foꝛtita eſt caſtitas·
cui nō ſolū reſiſtendū· ſꝫ potius amiſſo equo
ut dicit̃ ab eo longe fugiendū·Breuis igit̃ ſer
mo & rigidus cū hmōi eſt habend⁹· nec mi⁹
cauende qꝛ bone indolis ſunt· uel qꝛ pie ꝯuer
ſatōnis ſunt·uel eſſe cōpꝛobant̃·Quāto enim
mulieres melioris fame ſunt·citius alliciūt·qꝛ
ſub affectu pietatis ſe ſupponit uiſcus libidis
Impie pniciosum qȯ ſuū eſt moꝛtis uenenum
ꝓpinans·Expto crede·Fateoꝛ Eps en loquoꝛ
coꝛā deo non mentiēs·cedros libani & gregū
arietes ſub hac peſte cecidiſſe repperi· de quo=
rū certe caſu nō magis ſuſpect⁹ erā q̄ꝫ de hie=
ronimi uel Ambꝛoſii impudica libidīe· Item
auġ·Nolle diſcedere ab inuicē ſuiſqꝫ collocuti
onibus cōſiliari deſiderantes ſe abſentes gau
dere ad pſentiā·Amoꝛ iſte tartareus eſt·uiſcū
habet quo deiiciat in infernū·non pēnas qui
bus uolet in celū·Itē Greġ·Naꝫāꝫenus·Quā=
ti epī·cleri ſimul & laici poſt cōfeſſionuꝫ fidei
gloꝛioſas uictoꝛias·poſt calcata certamīa·poſt
mag̃ ſigna & mirabilia uſqueq̈qꝫ mr̃ata noſ
cunt̃ cū hiis oībus p feminas naufragaſſe·
Ideꝫ·Nemo ſe ſtulta ſecuritate deiiciat· nemo
de uiribus ſuis piculoſe pſumat· qꝛ ſine ulla
dubietate qui nō uult uitare mulieꝝ familia=
ritatē·cito labit̃ in ruinā·Hiero·Nemo iuxta
uipam ſecurus capit ſomnū· que ſi non pcuci
at·tñ ſollicitat·Item Berñ·Latus tuum ad la
tus iuuēcule ī menſa·lectus tuus ad lectū eius
in camera·manus tua ad manum eius in ope
oculus tuus ad oculū eius in colloquio· & con
tinens uis putari·eſto ꝙ ſis·tñ ſuſpitōne non
cares·Scandalū times· tolle ſcandaluꝫ & eius
cām·Idem·Tu bone uir que nā eſt hec femīa
nūq̄d uxoꝛ aut filia·ſoꝛoꝛ tua· aut neptis aut
affinis·nunq̄d· quomō ergo tuta eſt cōtinē=
tia tua·ſi non uis ſcādaliſare eccīam·eiice a te
feminā·Item tales iuxta ſñiam·eꝫe·viii·Ydo
lum ꝫeli ſtatuūt iuxta introitū poꝛte ierl'm id
eſt feīas cōcubinas in domib⁹ eccīe cōiunctas
ad ꝓuocandū emulatōem dīe uīdicte· Berñ·
Sacerdos luxurie inquinatus dū oꝛe ſuo pol=
luto coꝛpus dominicum recipit· quaſi in lutū
plateaꝝ ꝓiicit·& dum carnē ſacratiſſimā bñ=
dicit quaſi in faciē ſaluatoꝛis ſpuit·& dum ſa
cris altaribus īmundus aſſiſtit iuxta filiū uir
ginis ponit ydolū ueneris·ſe ſcꝫ uel cōcubinā
quā tenet iuxta eccīam· filiā ſcꝫ ueneris iuxta
filiū uirginis·Phus oſtendit quare ſit mulier
fugiēda·ſic eam deſcribens·dicēs·Quid ē mu
lier·hoīs cōfuſio·beſtia inſaturabilis· cōtinua
ſollicitudo·indeficiens pugna· quotidianum
dampnū·domus tempeſtatis·ſolitudīs impe=
dimentū·hoīs etiā continentis naufragiū·Itē
alius·Femina fax ſathane·roſa fetēs·dulce ue
nenū·Semp ꝓna rei que ꝓhibet̃ ei·Item Yſi
doꝛus·Cū ſerpēte poſitus nō diu eris illeſus·
āñ ignē poſitus·etiā ſi ferreus ſis aliqñ diſſol=
ueris·pꝛoxim⁹ piculo diu tutus nō eris·Hier·
hoſpiciolū tuum aut raro aut nūq̄ꝫ mulieruꝫ
pedes terant·qꝛ nō poteſt toto coꝛde cum deo
habitare·qui feīaꝝ acceſſib⁹ copulat̃·femīa cō
ſcientiā ſecū piter habitantiū exurit·Nūq̄ꝫ de
mulieꝝ foꝛmis diſputes·ſi bñ uideris eā con=
uerſantē mente dilige nō coꝛpali frequētia·qꝛ
ſi bonū eſt mulierē nō tangere·ergo malū eſt
eam tangere· Ratōibus etiam poteſt oſtendi
ꝙ ſit eaꝝ nimia familiaritas fugienda & ꝓxi
mitas· Pꝛimo·qꝛ eſt pedica ſiue decipula dya
boli·plena laqueis in quib⁹ capiunt̃ aues ap=
pꝛopinquātes· qui laquei ſunt oꝛnat⁹· uiſus·
geſtus·&c̄·pū·xi·Qui cauet laqueos ſecurus
erit·pū·vii·Mulier occurrit iuueni in oꝛnatu
meretrico·pparata ad capiendas aīas·Secun=
do qꝛ eſt ignis & foꝛnax babilonis· qui ſuccē=
dit quos reppit iuxta foꝛnaceꝫ·dañ·ii·eccī·ix·
Cōcupiſcentia eius quaſi ignis exardeſcit·hō
eſt ſtuppa·fenū & palea q̄ cito ſuccēdunt̃·eccī·
xxi· Stuppa collecta ſynagoga peccātiū ·yſa·
xl·Omnis caro fenū· Tertō qꝛ mulier ē uiſc⁹
& cōtagiū· & peſtis inficiēs appropiquantes
ut ſup oñſum eſt p uerba auġ·Hiero·Si cum
uiris habitent mulieres nō deerit uiſcariū dy=
aboli·eccī·xiii·Qui tangit picē inquinabit̃ ab
ea·Eſt moꝛbo cōtagioſo plena·cui qui magis
appꝛopinquāt magis inficiunt̃ ab eo·Coꝛrup
tioꝛ ē baſiliſco qui aues uolātes occidit flatu·
aīalia uiſu·mulier aūt plurib⁹ aliis mōis aīas
occidit·Item fugiēda ē quaſi fera nociua·eccī·
xxv·Cōmoꝛari leoni & dꝛaconi placebit ma=
gis q̄ꝫ habitare cū muliere neq̄ꝫ·Item ē fugiē=
da·qꝛ hoſtis ē cōtra q̄ꝫ ſi pugnare uolueris ap
pꝛopinquās domeſtici tui derelinquēt te·& ex
pugnabūt te·ſcꝫ ſenſus tui & coꝛ tuū· Mich·
vii·Inimici hominis domeſtici eius·Hūc ma=
gis cito uincunt ut lepoꝛes fugiētes· q̄ꝫ ut le=
ones inſiſtentes & inſequentes ·i·coꝛinhe·vi·
Fugite foꝛnicatōnem·Itē fugiende ſunt mu=
lieres pluſq̄ꝫ demones ſeductoꝛes·p mulierem
enī dyabolus ſeduxit Adam·Hiero· Memen
to ſp ꝙ colonū padyſi mulier de poſſeſſione
ſua eiecerit·Idem·Pꝛima temptamēta clerico=
rū ſunt frequēs acceſſus mulierū· Iſti ſunt ut
dicit̃ in barlaam demones qui ſeducūt hoīes·
Vñ dicit̃ ibi ꝙ cū filius cuiuſdaꝫ regis fuiſſet
nutritus in obſcuriſſimo loco ubi nō uidebat
rerū ſpēs· & eductus eſſet ad lucē iam adult⁹
& oñderent̃ ei res & eaꝝ noīa·cū uideret mu
lieres & quereret cuiuſmōi res eēnt·ait ſpata=
rius regis iocādo ꝙ erāt demones qui seduce=
bant hoīes·Cum aūt diceret ei pr̃ ꝙ de oīb⁹
rebus uiſis eligeret qȯ ſibi plus placeret·ait il=
le·Eligo demones qui ſeducūt hoīes· Itē fu
giēnda ē mulier qꝛ ē ianua dyaboli·uia pditi=
onis & inferni·p illā enī omnes moꝛimur· ꝓ=
uer·ii·Incliata ē ad moꝛtē domus eius & ad ī=
feros ſemite ei⁹ &c̄·Hiero·Ianua dyaboli uia
iniquitatis·ſcoꝛpionis pcuſſio· nociuuꝫ genus
eſt feīaꝝ · Multis etiā exēplis pꝫ ꝙ fugiēda
& cauēda ſūt mulierū cōſoꝛtia·cohabitatōes·

& familiaritates· & cõfabulatões frequentes
& uiſitatões crebꝛe·Occaſiones eñ boꝛũ con
ſueuerũt dare aliqñ cõſanguĩeitas & ſolitudo
Sic thamar a fratre coꝛrũpitur cui ſola mini-
ſtrabat·Ioſeph ſolus abſqꝫ arbitris ab egyptia
imperiť·Aliqñ cõfidentia ſanctitatis·Sed qs
Dauid ſanctioꝛ q̃ ꝓpter berſabee tam enoꝛmẽ
paſſus eſt ruinã·Aliquãdo cõfidẽtia ſapientie
& abſtinẽtie·Cõtra qd̕ facit exẽplũ ruine ſalo
monis·q̃ ſuper oẽs monuit hmõi fugienda·q̃
tamẽ enormiter coꝛruit uſqꝫ ĩ apoſtaſiam·Itẽ
aliquãdo cõfidentia fortitudĩs aut diuturne
caſtitatis·Sampſon ꝯfiſus de fortitudine &
frequẽti uictoria quã habuerat de phyliſteis ꝑ
dalilã deceptus eſt·Iero·Si pudicitiam queris
mulierem quã uideris bene ꝯuerſantẽ·mente
dilige.non corꝑali frequentatoẽ·& numquaꝫ
in ꝑ̄terita caſtitate cõfidas·Fuit quidaꝫ ſacer-
dos ſecularis habitu·qui religioſaꝫ uitã a pue-
ritia ſua duxerat·Multũ uiuẽs caſte & ĩnocẽ-
ter & ſancte·cuiꝰ teſtimoniũ habebat·& no-
men p̄ ceteris ꝯmorantibus in terra ſua·q̃ au-
diens de quadam nobili muliere & pulchra
ualde ꝙ relicta patria ſua curiam cuiuſdam
magni pꝛincipis ſequeretꝛ facta meretrix ſti-
pendiaria eaꝝ q̃ dicunť ſolitarie·Volens eaꝫ
ſi poſſet reuocare a multis malis que faciebat
ibi·ſe exponens omĩbꝰ ꝓ pecuĩa·acceſſit ad eã
compaſſus monens eam ꝙ deſiſteret a tot &
tantis malis·ꝓmittens ꝙ ei non deficerẽt·ſed
ꝓcuraret ei neceſſaria uite & ſaluti·ad cuius
uerba illa compũcta crines & habitũ ĩmutauit
Sed cum illa ire romã affectaret & penitẽtiaꝫ
accipe de cõmiſſis·ille timens ne rediret ad uo
mitum eam ſecutus duxit & reduxit·tantoqꝫ
zelo eam cuſtodiens ꝙ ne alii eã impeterẽt·cũ
ea in lecto aliñ iacebat·nec eam aliquatenꝰ im
petebat·nec uidebatꝛ moueri in carne·eã etiaꝫ
incluſit uiſitans eam frequẽter cõſolando &
neceſſaria quãtuꝫ poteꝛat ꝓcurãdo·Cũ auteꝫ
diutius iam fuiſſet incluſa ſecurior iam factꝰ
de ea cõpatiens ei ſecurius & faĩliarius loque-
batur cum ea·Et poſt uerba & ſigna mľta ce-
pit inardeſcere in eo qd̕ nõ fuerat exptꝰ·& fa
cientes ſibi occultũ introitũ peccauerũt inſimľ
& habuerũt plures pueros·quibꝰ ne factum
publicaretur mater fuit cauſa & ꝑemptõnis
& ꝑditõnis·Itẽ de btõ aug̃·legitur in uita eiꝰ
ꝙ nulla feĩa intra domũ ſuam manſit·aut cõ
uerſata eſt·nec ſoꝛoꝛ germana·nec neptis que
tñ erant ancille dei·ne eẽnt ut dicebat aliis ſe
cũ manẽtibꝰ uľ ſcandalũ uel ſuſpitõ uľ occaſio
trahendi in cõſequentiam feĩas admittẽdi·&
ne ꝑ exemplũ ſuũ & occaſione illaꝝ alie muli
eres intrarẽt q̃ poſſent eẽ occaſio temptatõnis
aliis ſcꝫ infirmioꝛibꝰ·uel eẽ infamatõnis·Iteꝫ
in uita beati Bꝛictii legitꝛ ꝙ cũ ageret poſt be
atũ martinum pontificatus ſui annum·xxx·
quedã mulier hñs religioſum habitũ & ſpeciẽ
q̃ ꝓpter hoc erat ei familiaris ꝙ lauabat pan
nos eius cõcepit & peꝑit·turonẽſ ppľs impo-
ſuit ei ꝙ ſuus eẽt puer·petens eũ cũ lapidibus

ipſe aũt ſuꝑ hoc infamatus adiurauit puerũ ĩ
noĩe dñi ut diceret ſi eẽt pater eius·puer autẽ
triginta dieꝝ·Rñdit·nõ es tu pater meꝰ·Cũ
autẽ ppľs diceret beato Bꝛictio ꝙ quereret qs
eſſet pater ſuus·ait·nõ eſt hoc meũ·Que cum
adhuc uellent lapidare·accipiens pꝛunas ardẽ
tes tulit uſqꝫ ad tũbam beati Martini·ueſtes
illeſas oñdens·& dicẽs ſe eſſe ĩmunem ab oĩ
tactu mulieris ut ueſtes ſue ab igne·Que cũ
dr̃ent magice facta·expulerũt eũ·qui dũ diu
fuiſſet rome exul·& alius eẽt ei ſubſtitutꝰ·cũ
ipſe rediret cũ mãdato & auctoꝛitate apľica ad
ſedem ſuã & eſſet pꝛope urbem turoneñ·reue
lata eſt ei moꝛs illius qui ſedẽ ſuam occupaue-
rat·& ait ſociis·eamꝰ ad ſepeliendũ epm tu-
roneñ·Quo intrãte ꝑ unam poꝛtã·alius moꝛ
tuus efferebatꝛ ꝑ aliã·quo ſepulto Bꝛictius in
ſede ſua receptus ẽ·Item petrus alfonſ·dicit
pħm dixiſſe·leonẽ·draconem & ſcoꝛpionẽ po
tius ſequaris q̃ꝫ mulierẽ·Cũ quidaꝫ phs uide-
ret mulierẽ iocantem cũ quodã aucupe ĩ loco
ubi laqueos & retia tetenderat·ait illi·tu qui
aues decipis·uide ne ut auicula decipiaris·&
cum hoc vilius q̃ꝫ ipa auicula capiaris·Item
in collatõnibus pa·xi·li·ſnĩa pr̃m fuit mona-
chos debere fugere familiaritates mulieruꝫ &
epoꝝ·Neutẽ eñ hoꝝ ſinit eũ quẽ ſua faĩliari-
tate deuĩxerit·uel quieti celle opam dare·uľ di
uine theologie puriſſimis oculis inherere·¶
Ad hoc ꝙ fugiẽda ſit a uiris ſpiritalibus mu-
lieꝝ faĩliaritas faciunt multa exẽpla añ poſita
tytulo de inferno·de ſacerdote quẽ dyabolus
uoluit decipe ſub ſpecie pulchre mulieris·quẽ
liberauit beatus Bartholomeus·Itẽ tytulo de
effectibꝰ mĩe dei·de eo qui familiaris erat ſa-
cre uirgini·& incidit in ea·qui poſt fugit in-
deſertũ cum bubalis·& de epate eius curato·
Item ibidẽ poſt de Andrea fundane ecc̃e epo
& moniali & iudeo·Itẽ infra de pnĩa de gene
baldi epĩ caſu cũ uxoꝛe ſua & filio geito latrũ-
culo·& filia uulpecula·Itẽ de temptatõne Be
nenicti·Itẽ de Ioſaphath & regis filia·Iteꝫ de
ſacriſta·& cõiugata·Itẽ de coquo fugiente·Itẽ
de cogitationibꝰ & temptatõibus euagrii·Itẽ
de demonibꝰ qui ſeducũt hoĩes·Item de illis
qui clauſerũt oſtia ſua & oculos matribus ſu-
is·Itẽ de illa cui dictuꝫ eſt noli me tangere·&
de inuoluẽte manus ꝓ mr̃e ſua·Itẽ de heremi
ta qui uoluit coꝛrũpere uirginẽ quaꝫ nutriue-
rat·Itẽ de illo qui clamauit p̄ſbre ſue·tolle pa
leam adhuc ignis ẽ·Itẽ in iſto tractatu de lux
uria ſuꝑ de nobili muliere & aduocato·Itẽ de
monacho ludificato·Itẽ de muliere uerſa ĩ ſer
pentẽ·ſub cuius ſpecie ludificauit dyabolꝰ mi-
litem·Itẽ de monacho decepto ꝑ mulereꝫ ſui
gñis·& grilone ſubuertẽte ſe·Item ibi ponun
ẽ exempla multa de gaudio demonũ ꝓ ruina
monachoꝝ·& de demonibus temptãtibus in
ſpecie mulieꝝ·Itẽ de heremita temptato ꝑ gal
lum·Itẽ de caſu ſancte Marthe neptis ſancti
Abhemii·Itẽ de monacho ſene·& infirmo·&
filio inobediẽtie q̃ꝫ habuit de uirgine que ſibi

miniſtrabat·Item de deceptõne ariſtotilis per
reginã ¶ Item de fallacia & malitia mlieris
dicit Criſoꝰ·in decollatõne beati iohãnis bap
tiſte ſup illud·herodes appͥhenſum Iohannez
poſuit in carcerẽ·Nulla beſtia in hoc mũdo ſi:
milis eſt mulieri male·Quid leoni inter q̃dru
pedia ſeuius· q̃d ſerpentibꝰ aut draconibꝰ at:
trocius·& hec aĩalia in malo inferioꝛa ſunt ei
Qȯ & indicat ſcriptura & mr̃at expientia·Iu
ſtum danielem in lacu leones reueriti ſunt·iu
ſtum uero Naboth Iezabel interfecit· Cetꝰ Io
nam in uentre ſuo cuſtodiuit· Dalila Samſo
nem circũuentum illecebꝛis raſo capite defoꝛ:
matũ phyliſteis alienigenis tradidit·Dracho:
nes & aſpides ſurde & coꝛnices iohannẽ bap:
tiſtam uiuentẽ& indeſerto ſubdita feritate ti:
muerũt·Herodias uero iohannis caput abſci
dit·& tãti uiri caput ĩ p̃cium ſaltatõis accepit
Helyã coꝛui pauerũt & Iezabel ptꝰ redditã ter
ris pluuiã& fame depulſa ab hũano genere ꝑ
ipm·cuius etiam bñficio ipa licet indigna ui:
uebat ipm ꝑſequebať·ut penam moꝛtis ei red
deret·Idem·O malũ omni malo peius mulier
mala·intolerabilis uipa· ĩmedicabile uenenũ·
Si iniuriã patiť·inſanit·Si honoꝛẽ accipit·ex
tolliť·Si potentis ſit vxoꝛ·nõ ceſſat die ac no
cte uirũ ſuum callidis ſtimulare ſermonibus
blanda nequiť impoꝛtuna uiolenť ad oſenſuz
ſui furoꝛis·ut ſilẽm ſibi faciat maritũ·Si pau
perẽ uirũ habeat ipm quoqz ad iracundias &
rixas incitare nõ deſinit·nihil eſt ei uirũ ſuuz
tradere ad moꝛtẽ·ut patet ĩ illa que beato Iob
dicebat· Dic uerbũ in deũ & moꝛeꝛe·Exẽplis
etiã multis aliis oñditur mulieruz malitia &
dolus·ſup̈·de fredegundi regina que fecit oc:
cidi uirũ ſuum·Itẽ quomõ uiros ſuos decipiãt
Petrus alfonſ·Cũ uir quidam iuiſſet in uine
am·& uxoꝛ eius uocaſſet adulterũ & eẽt ſecũ
in camera· rediit uir eius ita grauiť ꝑcuſſus a
palmite ĩ uno oculo ꝙ nihil de eo uidebat· qȯ
ꝑſentiens mulier occurrit ad oſtiũ·& cũ dice:
ret ꝙ uellz quieſcere ĩ lecto ſuo ĩ quo erat adul
ter· rogat illa ut dicat ſibi ſeriez qũo acciderat
hoc ei·Quo audito·ait·Dñe niſi cõſilium cito
apponať·leſio occupabit bonũ oculũ·ita ꝙ ni:
hil uidebitis·ſʒ ego eum carmĩabo uobis ita ꝙ
ultra ĩfirmitas nõ aſcendꝫ· clauſo ergo ei ocu
lo bono·ac ſi manu ei carmĩaret· ĩnuit lecato:
ri & exiuit nõ uiſus a uiro ſuo·quo facto·ait
uiro·mõ ſecurus ſitis de iſto·& manũ remo:
uit ab eo·Item Idẽ· Alius uadens ꝑegre·ſocio
cõmiſit uxoꝛem ſeruandã· cũ autẽ ea ꝓcuran
te peccaret cũ altero·Et uiro ueĩente eſſet ĩ ca
mera· occurrit ei nurus & uxoꝛ uolenti ĩtra
re camerã·& ait nurus ei· ſtate hic uſquequo
uideatis lintheamĩa q̃ fecimus in abſentia ue
ſtra·& quaſi oñdentes lintheamĩa quedã an:
te oculos eiꝰ emiſerũt adulterũ·Itẽ idem· Cũ
ſiſr alius feciſſet· & adulter comederet cũ nu:
ru & uxoꝛe·& uir pulſans intraret adulter ex
tracto gladio retro oſtiũ ſe occultauit·cũ autẽ
uir intrãs clauſiſſet oſtiũ & uideret eũ queſi:
uit quis eſſet· illo tacente rñdit ꝙ homo erat
q̃z tres hoſtes ſui ſequebanť ad moꝛtẽ· qui ibi
occultauit ſe credens de eo ꝙ eſſet aliquis de
illis tribꝰ·ideoqz tacebat·Qȯ audiens uir ĩui:
tauit eũ ut comederet cũ eo·& occultauit eum
in domo ſecũ·Idem refert ꝙ quidã uir uadẽs
romã reliquit uxoꝛi ſue caſtiſſime & pulcher:
rime domũ ſuam·quã cum pꝛudenť regeret·
uidens eam iuuenis quidã egredientẽ exarſit
in amoꝛẽ eius·& ꝑ ſe & ꝑ alios eam ſollicitãs
cõtemnitur·& dona eius reſpuunť ab ea· Cũ
aũt uideret eũ quedã uetula ꝓpť hoc languẽ:
tem & flentẽ·extoꝛſit ab eo cãm·& ꝓmiſit ꝙ
tm̃ faceret ꝙ eam haberet· Que caniculã quã
habebat fecit ieiunare pluribꝰ diebus dans ei
tandẽ panem cõfectum cũ ſynapio·& accedẽſ
ad domũ dicte iuuẽcule honoꝛifice ẽ ab ea re:
cepta ꝓpter ſpeciẽ religionis quã p̃tendebat·
Cũ aũt uideret flentẽ caniculã quã uetula ad:
duxerat·& quereret cãm· incepit flere uetula
dicẽs·ꝙ canicula fuerat filia ſua caſtiſſima &
pulcherrima quã deus in canẽ mutauerat· &
ad ꝑpetuũ fletum dãnauerat·eo ꝙ amoꝛe ſuo
dimiſit moꝛi q̃ʒdam iuuenẽ q̃ amoꝛe eius lan
guebat·Ad hec uerba& alia iuuẽcula pãdit ue
tule de amoꝛe iuuenis qui eã impetebat·& ꝓ:
curante uetula cõſenſit in amoꝛẽ eius & pecca
tũ· Item idẽ refert·ꝙ quedaz de nocte relicto
mariti dormiẽtis thoꝛo exibat ad adulterũ ex
tra domũ·qȯ aduertẽs uir intra firmauit poꝛ
tam· qua redeunte noluit ei apire· dicẽs ꝙ in
mane oñderet eam & factũ ſuum oĩbꝰ ami
cis ſuis & uicinis· illa autẽ dixit ꝙ niſi apiret
ei·ꝓiiceret ſe inputeũ qui erat añ domuz· Cũ
aũt non apiret ei uir·accepit lapidẽ maxĩm ꝓi
iciens intra puteũ·Ille aũt audiens ſonitũ cre:
didit eam ſe p̃cipitaſſe·ipa abſcõdita retro oſti
um cũ uir exiret ut ſuccurreret eius p̃cipitio·
intrauit domũ firmãs poſt ſe oſtiũ·retoꝛquẽs
crimẽ in uiꝛũ ſuum· dicens ꝙ ꝓpter adulteri
um ꝑpetrandũ dimiſiſſz eam·¶ Itẽ magiſter
Iac̃· Quidã tãto zelo uxoꝛem ſuã cuſtodiebat
ꝙ ſemꝑ cũ ea ire uolebta·q̃ mandauit lecatoꝛi
ꝙ in domo quadã añ quã erat lutuz& planta
expectarz eam die tali & hoꝛa· Cũ aũt illa die
& hoꝛa iret ad ecc̃iam & uir ſuus cũ ea·cũ trã
ſiret ante domũ illaz·dimiſit ſe cadere in lutũ
q̃ ſurgens dixit uiro ſuo ꝙ domũ illam intra
re uolebat ad lauandũ ſe·& ꝙ ſeruarz oſtium
ne aliquis intraret añq̃z eſſz lota· & cũ illa diu
fuiſſet cũ lecatoꝛe ſuo exiuit magis inquinata
q̃z intrauerat· Idem dicit ꝙ quidã cõſueuerat
ſe inebꝛiare adeo ꝙ quaſi inſenſibilis uideba:
tur·qui odioſꝰ uxoꝛi ſue inebꝛiabať ab ea·ita
ꝙ abſoꝛptus eſt a uino· que uocãs monachos
dixit eũ laboꝛare in extremis·& ꝙ ueſtirẽt eũ
habitũ·& facerẽt eum monachũ· qȯ ipe peti:
uerat cõpos mentis·qȯ ipi libenť fecerũt amo
re pecunie· q̃z tõſum & ueſtitũ depoꝛtauerũt
ad abbatiã·ipe aũt in mane uino digeſto inue
nit ſe monachum·& p̃ uerecũdia remanſit ibi
amittẽs uxoꝛẽ domũ & pecuniam·Item cum

quidam uir ebꝛioſus inueiſſet adulterū cum
uxoꝛe ſua·ille relicto pallio fugit· & ī argumē
tum facti in archa ſua palliū adulteri ſerauit·
Quidā aūt archam reſerans dictū palliū tulit
& uiri palliū intus ſerauit· Cū autem amicos
& uicinos uocaſſet & uxoꝛē accuſaſſet· & illa
crimē negaret·ille uero in argumentū facti ꝓ
mitteret ſe oſ̄dere adulteri palliū·inuenit ſuū
vn̄ illa crimē retoꝛſit in uirū dicens ꝙ ita ine=
bꝛiaret̄ ſepe ꝙ neſciret q̇d faceret·Itē idē magi
ſter·Iac̄·cū quedam mulier ſepeliſſet uirū ſuū
nolebat recedere a ſepulchꝛo in fletu pſeuerās
Quidam aūt magnoꝝ pentum iuſtitia exigē
te ſuſpēſus fuerat ꝓpe·quē ſub piculo uite rex
cuidam p̄cepit cuſtodire ne pentes eū raperent
Sed dum iuiſſet ad potandū·& rediret inueīt
eum ſublatū· & cū flens timoꝛe regis trāſiret
ꝑ cymiterium ubi erat p̄dictus uir ſepultus in
tūba lapidea· mulier ibi lugens querit cauſaȝ
tanti luctus· & uidens eū elegantē aſpectu q̄
rit q̇d faceret ꝓ eo qui eum a regis ptāte eripe
ret·& diuitē faceret·ſpondet ille ꝙ ille faceret
quicq̇d poſſet·Et illa·Iura mihi ꝙ me duces ī
uxoꝛeȝ ſi hoc fecero·quo faciēte tradidit ei coꝛ
pus uiri ſuſpendendū ꝓ alio· & ducēs eam ī
uxoꝛē omnia bona uiri illius poſſedit·In quo
pꝫ·quātus dolus ſit & mobilitas mulieris·ꝓ
uer·v·Vagi ſunt greſſus eiꝰ & inſcrutabiles
Item idē·Cum quedā alia uellet ire ad lecato=
rem ſuū·dicebat uiro ſuo· uideo te infirmum
intra in camerā & coopiam te·& ſudabis·Cū
rediſſet dicebat·Surge curatus es·nō expedit
te plus ſudare·Itē cū quidaȝ diceret lecatoꝛi ꝙ
magis amaret eū q̄ȝ uirū ſuū·Ille ait·non cre
dam tibi de hoc niſi attuleris mihi vnū de me
lioꝛibꝰ dentibꝰ quos uir tuus habet ī oꝛe ſuo
q̄ reuerſa fleuit iuxta uirū ſuum· qui cū cām
quereret·ait·ꝙ dentē habebat in oꝛe ſuo adeo
fetidū ꝙ nō poterat eū tolerare·nec poterat cu
rari niſi ipe unū de dentibus ſuis daret ſibi ꝓ
illo·q̇ fecit illi extrahere melioꝛē q̄ȝ habebat in
oꝛe·& detulit lecatoꝛi ſuo· Item in cōfuſioneȝ
malaꝝ mulieꝝ dicebat idē magiſter Iac̄· ꝙ q̄-
dam erat meretrix pulchra & iuuenis·que cū
nullo uolebat ꝓ pecunia accūbere niſi daretꝛ ei
cū pꝛecio cultellū unū·quos ſibi datos ꝯſerua
bat·Cum aūt facta eſſet uetula & cōtemnerēt
eam amatoꝛes·dabat eis cultellos ſibi p̄us da=
tos·Vn̄ de talibus dicit̄ que dant pꝛeciū ama
toꝛibus ſuis·ꝙ reddūt cultellos·Itē idem ma=
giſter Iac̄·Cum quidā pꝛīceps uiſitaſſet q̄ȝdaȝ
abbatiā·& uidiſſet ibi quandam monialē·uo
luit eam habere·cū aūt ad hoc nec precibꝰ nec
muneribus abbatiſſam poſſet inclinare·ueit ut
eam vi raperet·Cum aūt eam occultaſſet abba=
tiſſa ita ut non poſſet eā inueire·& ipe iam re
cederet·illa que occultata erat hoc uidens cla=
mauit de loco latibli ut ſciet̄ ibi eē·cu cu·cu cu
Qȯ aduertens dictus miles eam uiliſſimā re=
putans deſpexit & dimiſit·

DE CHOREIS DIS·SEXTA·

Circa ſeptimū ſcȝ de choꝛeis·ſciendum
ꝙ choꝛee uitande ſunt multiplici rō=
ne· Videlicet·ꝓpter ſtatū piculoſū &
lamentabilē·Propter cultū pniciofum· & de=
teſtabilē·Pꝛopter culpas que cōcurrunt Pꝛop
ter penas quas incurrūt·Pꝛimo quidē cho
reas eſſe uitandas·Suadȝ ſtatus piculoſꝰ & la
mentabilis· ſumus eñ in exilio in ualle miſe=
rie & lachrymaꝝ·& in carcere·Auġ·Neſcimꝰ
quo fine claudimur in exilio iſto·q̄uo cātabi=
mus canticū dn̄i in terra aliena·ergo ſi nō cā
ticum dn̄i·q̄uo canticū dyaboli·Filii iſrl̄ tem=
poꝛe captiuitatis babylonie non cantabāt alle
luia·ſȝ ſup flumia babylonis flebāt reducētes
patriā ſuam ad memoꝛiā· & exiliū ī quo erāt
Item auġ· In ualle lacrimaꝝ ſumus in q̄ ma=
gis flendū eſt quo minus flemus·In hac ual=
le quedā nos īpugnāt·ut turbines·uēti· & tē=
peſtates·ymbꝛes & frigoꝛa·ardoꝛes· & hmōi·
Quedaȝ nos infeſtant nec quieſcere ſinūt·ut
pulices·culices·cynipbes & muſce·Quedā no
bis repugnāt q̄ nos occidere attemptāt·ut lu=
pi·urſi·leones·ſerpentes·Beatus qui aſcenſio
nes in coꝛde ſuo diſponit in ualle lacrimarū·
Oſ̄dunt mūdum·ea que ſunt ibi flenda·quo
cūq̄ȝ uertit ſe homo·uidet cauſas flēdi· Si rur
ſum reſpicit· uidet celū a quo exul eſt· Infra·
ſepulchrū ſuū terrā· Ad ſiniſtraȝ aduerſitatis
cadētes mille· Ad dexterā decē milia·A tergo
id eſt in occulto multo plures· Quis locus de=
bet eſſe cantādi inter tot dei iniurias·ꝓxioꝝ
miſerias·inter tot inimicoꝝ nr̄oꝝ inſidias·in
ter tot piculoꝝ nr̄oꝝ uulnera·inter tot fratrū
nr̄oꝝ funera·que iacent in feretro coꝛpoꝛum
Iere·ix·Quis dabit capiti meo aquā·& oculis
meis fontē lacrimaꝝ & ploꝛabo die ac nocte ī
terfectos filie ppl̄i mei · Hic ipe deus nos pꝛo
uocat ad flendū uerbo & exemplo·Videns ci
uitatē· & flens ſup illam Luc̄·xix·in tanto lu=
ctu ut dicit̄ eccī·xxii·Muſica ī luctu impoꝛtu
na narratō eſt·hic ploꝛandū non cantandum
docēt puuli qui nō ſunt uniꝰ diei·Auġ· Puer
a ploꝛatu īcipit ꝓpħa calamitatis ſue· lacrime
ſue ſunt teſtes miſerie·nonduȝ loquit̄ & iam
ꝓpħat·Item in regione umbꝛe moꝛtis habita=
mus·yſa·ix·Dicit̄ hec regio mūdus ꝓpē moꝛ=
tis ꝓpinquitatē·Catho· Quocūq̄ȝ ingrederis
ſeq̄t̄ moꝛs coꝛpis umbꝛā· Huic umbꝛe ſb̄ſunt
hoīes·Vndecunq̄ȝ aſſunt laquei & arma moꝛ
tis·& īimici amētes·p̄s· Inimici mei aīam me
am circūdederūt·Iob·xxi· Tenēt tympanum
&c̄·Ducūt in bonis dies ſuos·& in pūcto ad
inferna deſcendūt· Item umbꝛa moꝛtis quia
moꝛs ut umbꝛa ſequit̄ fugientes· & cū ſequit̄
ſubito atterēs nō aduertētes· & ut p̄dictū eſt
gaudētes ad ſonitū oꝛgani in pūcto ad infer
na deiiciet moꝛs ſubita·ut patet dyal̄·xix·Cū
foꝛtunatus nobilis obtinuiſſet a ſancto Boi=
facio ut officiū diuinū ageret in feſto pꝛoculi
martyris·expleto officiō an̄q̄ȝ in menſa ſedēs
comediſſet· hyſtrio cū ſymia ludēs ad oſtium
cū tybula pulſauit·cuius uocē audiēs ſanctus

clamauit· heu·heu· moꝛtuus ē miſer iſte·ego
em̄ ad menſam ueiens nondū in laudem dei
os aperui·& iſte cū tybula ueiens ꝑcuſſit·Cui
cum ꝓ caritate feciſſet dari panē & uinū aſſe=
rens eū moꝛtuū·cū inde exiret lapis de tecto
cadens ſup caput eius eū ꝓſtrauit·Item debe
mus potius eſſe in planctu q̃ꝫ in cantu qui
in carcere huius mūdi ſumus·ut latro in car=
cere capitali ſnīa cōdemnatus·Seneca·Om̄es
capitali ſnīa damnati ſumus·Itē ſumus ut la
tro in uia ductus ad furcas·Aug·Nihil eſt ali
ud tēpus huius uite q̃ꝫ curſus ad moꝛtē·ĩ quo
nēo uel paululū ſtare uł tardius ire ꝑmittitur
ſꝫ om̄es pari motu urgenť·Vnde tam uerbis
q̃ꝫ exemplis oñdunt nobis xp̄s & ſancti ꝙ in
hoc exilio nō cantare·nec choꝛeas ducere·ſed
magis flere debemus·Xp̄s em̄ nō cantaſſe le=
giť·ſꝫ pluries fleuiſſe·& ad fletū pꝛouocaſſe·
Math·v·Beati qui lugēt &c̄·Item exemplum
beate virgis·Luc·i·Ingreſſus angelꝰ &c̄·non
inueit eam ut dicit glo·in ſtrepitu ppłi·ſed in
ſecreto cōclaui·Nō in choꝛea uel in platea can
tantē aut uagantē·ſꝫ in camera oꝛantē·Itē ex=
emplum Thobie·i·Cū eſſet iunioꝛ omnibus
nihil tñ puerile geſſit in ope·eodē·iii·Nūq̃ꝫ cū
ludentibꝰ me miſcui·neqꝫ cū hiis qui in leui=
tate ambulāt ꝑticipem me ꝓbui·Item Iere·xv·
Nō ſedi in conſilio ludentiū·ſolus ſedebā·qꝛ
amaritudīe repleſti me·Item marie Magdale
ne·Io·xi·Maria domi ſedebat·iō meruit peti=
tōnis ſue exauditōnem & fratris ſui reſuſcita
tōem·Eodem·xx·Maria ſtabat ad monumē=
tum ĩ die paſche foꝛis ploꝛās·ideo meruit an=
geloꝝ uiſionē & xp̄i apparitōnem·¶Secūdo
uitādas eſſe choꝛeas euidenť oñdit cultus ꝑni
cioſus & deteſtabilis·Hic em̄ cultꝰ dyoboli q̄
fuit hmōi choꝛeaꝝ inuentoꝛ·& choꝛeiȝantiū
eſt ſtimulatoꝛ·ꝓuocatoꝛ·& ductoꝛ·ut dicitur
apoc·ix·De fumo putei dyabolice inſpiratio=
nis exierūt locuſte·& habebāt ſuꝑ ſe regē an=
gelum abyſſi qui latine diciť extermīans·diſ=
cerpit em̄ eos & diſſipat in om̄ibus mēbꝛis ſu
is agitans eos & regēs·Legiť cuidam ſancto
uiro dyabolū apparuiſſe in ſpecie ꝑui ethyopiſ
ſtantē ſuper q̃ꝫdam mulierē q̄ ducebat choꝛeaſ
& circūducentem eā ut uolebat & ſpꝛīganteꝫ
ſup caput eius·Dantie aūt & ſpꝛigationes q̃s
faciūt coꝛeiȝantes·videnť habuiſſe oꝛigineꝫ a
dyabolo decipiente egyptios in ſilitudīe cuiuſ
dam thauri hñtis in humero ſignū quaſi lu=
ne coꝛniculate albe q̃ꝫ uocabant abuſiue ſera=
phim·q̃ꝫ aſſerit Plinius ſe uidiſſe·ut legiť in
ſcolaſtica hyſtoꝛia·qui egrediēs de flumine in
quo ſubmerſerūt egyptii pueros filioꝝ iſrahel
in quodā die qui aſſignatꝰ erat eis·cōuenien=
tibus egyptiis ad eum cū omni gñe muſicoꝝ
eleuabať in aere ſup eos mouēs ſe & ſaltans·
& faciens geſtus & motus quibꝰ ipi in terra
ſe cōfoꝛmabant cātantes & pſallentes cum cy
tharis & tympanis·& omni gñe inſtrumēto=
rum muſicoꝝ·Vbi crediť eos docuiſſe dancia
rū & ſpꝛigatōnum geſtꝰ·Qui poſtq̃ꝫ ſe ſic ex
ercitauerat ab oculis eoꝝ euaneſcebat·Inuen
toꝛ ergo haꝝ fuit ſathas·Gens ducens ibi ua=
ria ſunt ut lanugo que a uento tolliť·& pul=
uis·q̃ꝫ ꝓiicit uētus a facie terre·ut nubes ſine
aqua·nebule turbinibꝰ agitate·Choꝛeiȝantes
aūt appellanť locuſte ꝓpter leuitatē·qꝛ ſaltan
do cantant·Dicunť aūt exire de fumo putei·
quia cōueniūt ex inſpiratōne dyaboli·Vel fu
mus putei ē fetoꝛ & ardoꝛ luxurie mouēs ad
choꝛeas·habent quaſi facies hoīm·Nō dicun
tur habere uere facies·ſꝫ ſilitudīes facieꝝ ꝓpē
depictōnes eaꝝ·ſunt aūt quaſi locuſtaꝝ ſimi
litudines quaſi equi pati ad ꝓlium ꝓpter diſ=
curſum·& oꝛnatū coꝛpoꝝ ſup capita eaꝝ q̃ſi
coꝛone ꝓpter oꝛnatū capitū·& facies earū &
capillos dicunť habere quaſi capillos mulieꝝ
ꝓpter alienos capillos nō deferrent moꝛtuaꝝ
camiſias nec ſudaria·ſꝫ ualde hoꝛrerēt·& miꝝ
eſt ꝙ capillos eaꝝ nō hoꝛrent·dentes ideo ut
leones habebāt ꝓpē aīaꝝ rapacitatē & tenacita
tē·loꝛicas ferreas hēbant ꝓpē ĩcoꝛrigibilitatē
& inſeꝑabilitatē·qꝛ adherēt admuicē ut anuli
ĩ loꝛica·vox alaꝝ ꝓpē diūſitatē cantantiū·acu
lei in caudis·moꝛs in fine & cruciatus & po=
teſtas eaꝝ uocē hoībus menſibus quinqꝫ ſcꝫ a
paſcha uſqꝫ ad feſtū beati Michaeł·qꝛ tempe
eſtiuo maxīe cōueniūt ad feſta·& choꝛeas ibi
ducunt·Qō aūt ibi colať dyabolus maxīe pa
tet Exo·xxxiiii·Sedit ppłs mādūcare & bibe=
re·& ſurrexerūt ludere id ē choꝛeas ducere &
cātare·Vñ infra·dixit moyſes·uoces cantan=
tiū ego audio & in tantā inſaniaꝫ ꝓꝛuperunt
ut uitulū adoꝛarent·Moyſes aūt lꝫ eēt mitiſſi=
mus inter omnes hoīes qui uerſabanť ĩ terra
ſicut legiť·nūi·xii·Cū uehemēti ȝelo cōmotꝰ
tabulas cōfregit ſcriptas digito dei uiui·com
buſſit uitulū & in puluerem redegit·& dedit
bibere filiis iſrł·Et diciť in hyſtoꝛia miraculo=
ſe factū fuiſſe·ꝙ qui choꝛeas duxerāt & uitu=
lum adoꝛauerāt habuerunt barbas aureas·&
ait moyſes leuitis·qui dñi eſt iungať mecum
& trāſeuntes de poꝛta ad poꝛtam ut dixerat
moyſes·occidat unuſq̃ſqꝫ ꝓximū ſuum & fra
trē qui huius ſceleris rei apparebāt·ita ꝙ occi=
derunt tria milia ppłi·Alia lr̄a hꝫ viginti tria
milia·Et dixit dñs·in die ultōis viſitabo hoc
peccatū·Et dicūt hebꝛei ꝙ añ hoc peccatū deꝰ
ipe erat cuſtos hebꝛeoꝝ·Et poſt dedit eis cuſto
dem aliū ſcꝫ Michaelē·Si ergo tm̄ ȝelauerunt
iſti·q̃ꝫtum doleret qui haberet ȝelū dei cum ui
deret eccīas dei fieri ſtabula iumētoꝝ luxurio=
ſoꝝ·& relicto dei officō īmo impedito & con
tempto hoīes & mulieres ibi choꝛeiȝātes in fe
ſtis & in cymiteriis & eccīis quaſi adoꝛare nō
uitulū cōflatilem·ſꝫ uituli moꝛtui pellē·& can
tare ibi cātiones luxurie ubi deberent cantari
dei cantica·& beate uirginis·& non deberēt
dei cultū & ſanctoꝝ dimittere ꝓpter uitulūꝫ
laſciuie·Legiť in uit·pa·& in tripita hyſtoꝛia
ꝙ beatus anthonius flebat amariſſime·& q̃ſi
tus a fratribꝰ quare fleret ſic·ait ſibi fuiſſe re=
uelatū ꝙ muli & burdones deberēt cōculcare

loca ſancta. ut eccīas & cymiteria. Qđ licet ī-
telligat̃ de cōculcatōne locoꝝ ſanctoꝝ que fa
cta ē per arrianos & ſarracenos. q̃ꝫtum debēt
dolere qui uidet nō futurā. ſꝫ pn̄tem cōculcati
onem eccīaꝝ. & cymiterioꝝ a choꝛeiꝫātibus q̄
ſunt ſic̄ equus & mulus quibus nō eſt intel-
lectus. Ceterū in choꝛeis non ſolū exhibet̃ cul
tus dyabolo. verum etiam exceſſus in cultu
Sic̄ em̄ legit̃ Luc̄. ix. Moyſes & helyas paſſio
nem uocabāt exceſſum q̃ꝫ cōpleturus erat ih̄s
in ierl̄m ꝓpter exceſſum amoꝛis. q2 om̄ia mē-
bꝛa ſua obtulit uictimāda ꝓ nobis & īmolan
da ī obſequiū. Sic tales quodāmodo excedūt
alios peccatoꝛes in hoc ꝙ omnia mēbꝛa ſua ui
ctimāt in obſequiū dyaboli ī choꝛeis. & ſicut
qui eſt in conſoꝛtio & habet diuidere pyra eis
vndiqꝫ poꝛrigit ea. iſti unū. alii aliud. & ſic de
aliis. Ita tales uident̃ diuidere mēbꝛa ſua ſin-
gulis demonibꝰ agitātes ea & ꝓtendētes vn̄-
q̃ꝫ. illic pedē. alibi manū. allibi caput. & ſic de
aliis mēbꝛis. In vit̄. pa. & ī triptita hyſtoꝛia le-
git̃ libꝛo. vii. ꝙ cū abbas pābo ueiſſet apđ alex
andriā. & uideret ibi mulierē in theatro pſal-
lentē. incepit flere. Requiſitus quare fleret. ait
due cauſe mouēt me. vna eſt. q2 toto tempoꝛe
uite mee nō ſic ſtudui. nec em̄ laboꝛaui placere
deo meo ut iſta ſtudet placere mūdo. Secūda
cauſa eſt perditio ipſius. ¶ Tertio uitande
ſunt choꝛee ꝓpter multa peccata cōcurrentia.
Fit em̄ ibi uoti emiſſi trāſgreſſio. nam uotuꝫ
qđ ꝓmiſimus in baptiſmo dicētes. abrenūtio
dyabolo & pompis eius frāgunt qui choꝛeas
ducunt uel ſequunt̃. Sic̄ em̄ in armētis uacca
rū eſt una aliis elegantioꝛ que alias p̄cedit ha
bens cāpanam ad collū ad cuius ſonitū alie i-
citant̃ ad ſequendū p̄cedentem. Sic in choꝛea
una ꝓ cāpana habet cantōnem ad quā incita-
te alie ſequunt̃ uocē eius. & greſſus & motꝰ.
Aliqn̄ eſt cōgregatio thauroꝝ in uaccis ppl'o-
rum. qn̄ ſunt ibi & uiri & mulieres laſciui &
luxurioſi ducētes choꝛeas. Mulier eſt ibi abba
tiſſa dyaboli quā alie ſequunt̃ & cui rn̄dent ī
choanti & obediūt. Bern̄. Vt qđ o xp̄iane ha
bes reſumere quibus renūtiaſti. ut quid clau-
dicas ambobus geībus. qđ tibi cū pompis dy-
aboli quibus reſignaſti. amatoꝛ xp̄i noli falli.
Odit em̄ deus tales. nec inter ſuos cognoſcit ꝓ
feſſoꝛes. quos uie ſue cōſpicit deſertoꝛes. Pōt
dicere deus illi qui ſequit̃ choꝛeas qđ dixit an
gelus balaam nū. xxii. Peruerſa ē hec uia tua
mihiqꝫ cōtraria. Hec eſt em̄ ꝓceſſio dyaboli q̄
ſemꝑ ad ſiniſtrā tendit ſic̄ dn̄i ꝓceſſio ad dex
teram ꝑadyſi. ꝓu. iiii. Vias que a dextris ſūt
nouit dn̄s. ꝑuerſe aūt q̄ a ſiniſtris. Eis qui a ſi
niſtris uadunt dicet deus. Ite maledicti ī ignē
eternū. Eis aūt que a dexteris erūt dicet. Veni
te bn̄dicti ꝑcipite regnū &c̄. Item choꝛeiꝫātes
talem cōtumeliā faciūt xp̄o & m̄ri eius qualē
fecit quondā Adrianus imꝑatoꝛ. & meretri-
ces olim faciebant. ut dicit Beda in kalēdario
ſuo de inuētione ſancte crucis. Dicit enim ꝙ
Adrianꝰ imꝑatoꝛ in loco natiuitatis xp̄i edi-
ficauit ydolū & phana ubi cōueniebant mere
trices cantātes cantationes luxurie de amoꝛe
ueneris & adonidis. amaſii ſui & ſuoꝝ. Sic fa
ciūt choꝛeiꝫātes ī locis ſacris. Itē in choꝛeis m̄l'
tiplex ſacrilegiū ꝑpetrat̃. Pꝛimo ſacrilegiū ſa
croꝝ tp̄oꝝ ut feſtoꝝ. Dixerūt em̄. Quieſcere
faciamus omnes dies feſtos dei a terra. Si eī
ſacrilegiū cōmittit qui feſta frāgit fodēdo. nē
do uel arando que ſunt aliis licita & neceſſa-
ria. & pn̄t fieri ad honoꝛē dei. cū fodēnere &
arare ſint actōnes bone. choꝛeas uero ducere
& cantōnes lenocinii ſint deo cōtumelioſe &
ꝓxīo iniurioſe. foꝛtius uidet̃ feſta frangere q̄
hmōi choꝛeas agit q̃ꝫ qui arat uel net in feſtis
ut dicit Auġ. Melius ē arare uel fodere ī dn̄i-
cis diebus. q̃ꝫ choꝛeas ducere. yſa. i. Sollēnita-
tes ur̄as odiuit anima mea &c̄. Itē eſt aliquā-
do ſacrilegiū locoꝝ. q2 ſacra loca aliqn̄ ut eccle
ſias & cymiteria cōculcant & in ſuis fedis cā-
tibus fedant. & aliqn̄ etiā illicitis actibus. nec
merent̃ habere requiē. uel ꝙ oportet̃ eis qui tp̄e
quieti deputato quieſcere noluerūt. Itē ſacrile
gium ꝑſonale cōmittunt in ſacras ꝑſonas q̃s
ſuis cantibus ledūt. uel a diuino officiō impe
diunt. Itē contra ſacramentū baptiſmi uident̃
agere in quo pōpis dyaboli abrenūtiauerūt &
patrini eoꝝ ꝓ eis. q̄ ſibi poſſūt timere niſi diſ
ſuadeāt eis. Item cōtra ſacramentū oꝛdis cum
ſint ibi quaſi ſymie clericoꝝ ducētes proceſſio
nes dyaboli & choꝛeas. Item cōtra m̄rimoniū
ut cantat̃ ibi ꝙ ꝓ marito nō dimittat mulier
facere amicū & alia que cantant̃ ibi ꝓuocan-
tia ad fidei cōiugalis fractionē. Itē contra con
firmatōnem. q2 reiecto ſigno xp̄i qđ impſſuꝫ
fuit in eoꝝ fronte. poꝛtant ſigna dyaboli ue-
nalitatis ſcilicet. lenocinii & impudicitie. Item
actū pn̄ie quadrageſimalis frāgunt. Item ſa
cramento eukariſtie cōtumeliam faciūt quod
ſuſceperunt in ſignū pacis & recōciliationis a
templo ſuo expellūt. Itē aliqn̄ fiūt ibi raptus
& ſtupꝛa frequent̃. q2 alique accedūt illuc uir-
gines. alique cōiugate que inde redeūt mere-
trices. Sic̄ patꝫ in dina que egreſſa a domo pa
tris ut uideret mulieres regionis illius. rapta
eſt & defloꝛata ab emoꝛ. Gen̄. xxxiiii. Item in
choꝛeis de omnibꝰ mēbꝛis ſuis peccāt & laſci-
uie īmolant. Itē arma ſupbie uanoꝝ oꝛnatuū
ibi oſ̄dunt de quibꝰ ſupbiūt. & alias que nō
habēt ſimiles offendūt & querulosas uiris ſu
is reddunt. & ut cōſimilia habeant aliis ſe ex
ponūt. Itē cantu ſuo peccāt. q2 de eo ſupbiūt.
& in eo gloꝛiant̃. Item q2 cōiugatas cōtra uo
luntatē maritoꝝ & filiaſfaīlias cōtra uolunta-
tem patrū & inhibitōnem cantu ſuo ad cho-
reas attrahūt. & eas male tractari & uerbera
ri ab eis faciūt. Itē q2 luxurioſa canūt & ſoꝛdi
da. ſil'es ululis auibus q̄ roſtro demerſo i luto
cantāt. Itē iuuenes & leues cantu ſuo decipi-
unt. & in ꝑiculum trahūt ut ſyrene maris. Sy
rene ſ̄m poetas piſces maris ſunt ex pte infe-
rioꝛi. & mulieres ī ſupioꝛi. q̄ hoīes nauigātes
dulcedīe cantus ſui attrahunt. & ad pericula

ducunt · yſa · xiii · Rn̄debunt ulule ī edibꝰ ſuis & ſyrene ī delubꝛis uoluptatis · Delubꝛa ſunt loca uel templa q̄ luxurie & uolupṫati deſerui ebāt · Item cātus eoꝝ coꝛda bonoꝝ & innocē tiū quaſi ſagitta · uel telū igneū penetrat · uul nerat & inflāmat ſic enī cantus ecc̄iaſticꝰ in flāmat ad deuotōnem · ſic cantus eoꝝ ad libi dinem · Item coꝛda audientiū inebꝛiat ad inep tam letitiam ſeculi ꝙ uſum rōnis amittūt · ſic ut neſciāt quid agant · & facta bꝛutalia & ir rōnabilia faciāt · Itē qui nō pn̄t habere mutua colloquia alibi · ad cātus tales cōueniunt · et ſe mutuo incitant verbis · ſignis et cōtractibus malis · ¶ Quarto choꝛee ſunt uitande ꝓpter multa mala ſubſequētia id ē multe pene q̄bus choꝛeizātes a dn̄o puniunt̄ · Aliqn̄ eī ſathanas uexat eos qui choꝛeas ducūt in ope illo · cui q2 ſeruiunt ibi de omnibꝰ mēbꝛis ſuis toꝛquebit eos ī inferno de omnibꝰ mēbꝛis ſuis · Sap̄ · xi · Per que peccat quis ꝑ hec et toꝛquet̄ · Aliquan do mulieres que ueniunt ad uigilias feſtoꝝ et ſanctoꝝ nō cauſa deuotōnis ibi inter choꝛeizā tes arripiunt̄ a dyabolo quas agitare conſue uit in tota nocte uſqꝫ ad diem uel gallicantū cātantes et ſaltantes · de quibꝰ pōt dicere mat̄ ecc̄ia qd̄ dicit̄ · Math · xv · Filia mea male a de monio uexat̄ · q̄ mulieres arrepte uocāt ſe an cillas · Item uexat hoīes deo ſibi ꝑmittēte ꝓpt̄ peccatum choꝛeaꝝ · aliqn̄ tempeſtate ſubita · et ire ſue furoꝛem exercens · ¶ Accidit in dyoceſi ſueſſion̄ · cū in quadā ecc̄ia ī qua facte fuerāt choꝛee · in mane celebꝛaret ſacerdos · factus eſt ſubito magnus turbo · et cōmotio magna · et fulgur cecidit in ecc̄ia et ueſtimenta altaris cō buſſit · ſacerdote cum oſtia illeſo ꝑmanente et multos in ecc̄ia occidit · molendinū etiā ſubū tit · quatuoꝛ boībus ibi occiſis · vnus inde fugi ens uidit multos demones ſuꝑ foſſatū qd̄dam ſpꝛīgantes et pſallentes et choꝛeas rep̄ſentātes a quibus uerberatus quaſi ad moꝛtē · facto ſig no crucis uix euaſit · quo īdignati et territi fu gerunt · quidā aūt ex eis indignatus momoꝛ dit maxim lapidē qui erat in muro · magnā ꝑ tem inde ferēs · ipis dentibꝰ manentibus ibi ī pꝛeſſis · q̄ꝫ uiri loci illius pluribꝰ oſ̄derunt ī te ſtimoniū · Dictus aūt homo a demonibꝰ uer beratus qui hoc uiderat · ea poſtmodū retulit coꝛā multis · Itē choꝛeizātes ſepe ferit dꝰ moꝛ te mala & ſubita moꝛte aīe & coꝛpis · Siles ſūt pueris de quibꝰ legit̄ · ii · Reg̀ · xii · Surgāt pue ri & ludant · qui ſurgētes & ludētes · & occidit vnuſq̄ſqꝫ cōparem ſuū · Sic choꝛeizātes faciūt dum unus alterū ꝓuocat ad illicitū conſenſū occidit eū in aīa · dum cōſentit · & ſe pꝛimo dū hoc intendit · Itē · eꝫe · xxv · Pꝛo eo ꝙ plauſiſti manu & ꝑcuſiſti pede & gauiſa es toto affe ctu · extendā manum meā ſuꝑ te & interficiā te · Ad hoc facit exemplū de hyſtrione ꝑcuſſo qui ꝑcutiebat tybulā · Item · ii · dyal̄ · ix · de Flo rentio monacho · qui cū nō poſſet coꝛpus bea ati Bn̄dicti extīguere ueneno · laboꝛauit aīas diſcipuloꝝ ꝑimere ad libidinem ꝓuocando · mittens ſeptē puellas nudas in oꝛto celle in q̄ habitabat beatus Bn̄dictus cū diſcipulis ſuis q̄ tenentes ſe admuicē cū manibus diutiꝰ an̄ oculos eoꝝ ludebant & pſallebant · Cū aūt be atus Bn̄dictus a loco illo receſſiſſet declinans eius inuidiā · & dictus floꝛētius ꝓpter hoc in ſuo ſolario exultaret · ſolariū ſubito totū coꝛ ruit · & dictū floꝛentiū cōterens extinxit · Itē de filia herodiadis que ſaltu ſuo caput iohis ī petrauit dicit Hugo de ſc̄tō Victoꝛe ꝙ a ter ra abſoꝛpta ſit · De Herode dicit Egyſippus li · ii · de cladibꝰ iudeoꝝ ꝙ in hyſpaniā fugatꝰ cū meroꝛe animi cōſumptus ē ibi cū herodia de · Aliq̄ cronice hn̄t ꝙ apd̄ uiēnam · Ioſephꝰ dicit ꝙ ueīens romā ut failiaritatē acquireret gay & herodis aggrippe · relegatꝰ ē ut dicit Io ſephus apud lugdunū · Greg̀ · Turon̄ · in libꝛo de geſtis francoꝝ idē dicit · Herodias aūt no luit eū dimittere dicēs ꝙ volebat eſſe ſocia ad uerſitatis · ut fuerat ꝓſꝑitatis · ibiqꝫ in illo exi lio miſerabilit̄ mortui ſuꝑ̄ ripam fluuii ſepul ti ſūt · Adbuc apud lugdunū oſ̄dit antiq̄tas locū ſuꝑ montē ſuper capellā magdalene · ubi dicit̄ fuiſſe palatiū Herodis qui dicit̄ antipas qui decollauit iohem · ſub quo dn̄s paſſus eſt · qui ei illuſit & ipe exul datus ē ludibꝛio etno ¶ In paſſione ſanctoꝝ Nerei & achillei legit̄ ꝙ cum ipi eſſent baptizati a beato Petro apl̄o & cubicularii eſſent domicelle uirginis q̄ erat neptis Domiciani impatoꝛis · q̄ erat ſpōſa au reliani filii cōſulis romanoꝝ · p̄dicauerunt ei ſic de fide & bono uirginitatis · ꝙ eam cōuer terūt · poſtea ꝑ beatū Clementē uirgo dn̄o cō ſecrata eſt · cū poſt paſſionē dictoꝝ ſc̄toꝝ pſe uerans non poſſet a ꝓpoſito reuocari · fecit eā dictus Aurelianus includi in camera pulcher rima cū tribꝰ ioculatoꝛibꝰ · & ipe erat cū eis · ut ipi ſaltādo & cantando cū muſicis inſtrumt̄is coꝛ uirgis emollirēt ad Aureliani ꝯſenſū · Qd̄ ſi nō poſſet · eam ibi uiolent̄ oppꝛimeret · Cum uirgo immobilis eēt & oꝛaret · tres mimi tam diu ſaltauerūt ibi & cantauerūt ꝙ hoc īceſſan ter faciēdo defecerūt · Ipe aūt Aurelia · ꝑ duos dies ſaltus & cantus cōtinuans hoc inceſſant̄ agēdo expirauit · Virgo aūt cū nollet cōſenti re ydolatrie · & eēt clauſa in cubiculo ſuo cum duabꝰ ſodalibus uirginibus oꝛans · de p̄cepto Domiciani impatoꝛis ignis eſt ibi appoītus · ſuccēſoqꝫ cubiculo uirgīes ꝓſtrate in faciē ſpi ritū dn̄o oꝛātes reddiderunt · coꝛpa aūt eaꝝ il leſa ab igne ſunt repta · Itē fluctus aduerſi q̄ ſecūt̄ hmōi diſſuadēt choꝛeas & ineptā & īmo deratā letitiā · Sapiētes naute uidētes delphy nes piſces ludētes & ſaliētes ī mari · ſtati dep̄ hendūt ꝓximā tempeſtatē · ſic ſapiētes uiden tes īmoderatam letitiā choꝛeizantiū · futuram & ꝓximā timent tribulatōnem · ſic dn̄s · Luc̄ · xix · Videns ciuitatē exultantē fleuit ſuꝑ illaꝫ dicens · Si cognouiſſes tribulatōem tibi ī ꝓx imo uenturaꝫ · & tu fleres · ¶ Accidit in dyoc̄ · lugdun̄ · cū cōes floꝛēſis & niunen̄ · guido de berent trāſfretare · vocauerūt magnā curiam

& feſtū magnū tenuerūt· & cū poſt officium
dei multū vacaſſent in ducendis choreis· &ue
niſſent in quoddā caſtrū qđ dicit̃ ſurryacum
comitale· & filius dicti comitis uocaſſet iuue=
nes ſcutiferos in quadā aula in ſolario· & can
tando ducerēt choreas· uoluēdo ſe cecidit ſola
rium ſub pedib⁹ eoꝝ· & omnes ꝑiter ceciderūt
Aliqui ſunt ibi ſtatim mortui· Aliqui cōfracti
Aliqui fere ſuffocati· ut poſſent dicere· Verſa
eſt in luctū cythara nr̃a· & organū in uocem
flentiū· Iob· xxx· Item hm̃oi ſil̃es ſunt cyg=
no qui cantat cōtra mortē ꝓpinq̄ꝫ· Item cho=
reizantes aliq̄n puniunt̃ cōfuſione uel hic· ul'
ī futuro· yſa· iii· Pro eo ꝙ eleuate ſunt filie ſy
on ſaltus faciēdo & ambulauerūt collo extēſo
caput huc illucqꝫ uertendo· & nutib⁹ oculoꝝ
ibant & plaudebāt cū geſtu manuū & motu
ambulabāt pedibus ſuis tripudiādo· decalua=
bit domin⁹ uerticem filiarū ſyon· & crinem
earum nudabit· Et poſt· Et erit ꝓ ſuaui odo=
re fetor· & ꝓ zona funiculus· &c̃· Sic appar⁹
hoꝝ ornamentoꝝ q̄ꝫ uolūt oñdere in choreis
uertet̃ in obꝓbriū & cōfuſionē eoꝝ qui hoc
agūt· Item puniunt̃ aliq̄n flāma ignis· uel in
pn̄ti ut patꝫ infra de ꝑegrinatōne de illo q̄ ar=
matus armis leuitatis intrauit eccl̃iam· ut orā
tes in uigilia cuiuſdā ſancti ad cātus & cho=
reas incitaret· qui iudicō diuino igne ibi con=
ſumptus ē· Item ibidē de illis qui cōuenerant
ad feſtū cuiuſdam ſancti· cū choreas duxiſſēt
in cymiterio in aurora cū miſſa cantaret̃· ful=
gure cadente in eccl̃ia· aliqui ſunt igne concre=
mati· aliqui extincti· aliqui uulnerati· eccl̃i· xxv
Stupa collecta ſynagoga peccantiū· Quia ut
ſtupa defacili ſuccēdunt̃ ad malū· & ſunt ua=
ni & leues· ſunt ſynagoga id ē cōgregatio ir=
rationaliū aīalium· qꝛ non ducunt̃ motu rati
onis· Synagoga peccantiū dicunt̃· qꝛ cū alia
peccata habeant ſingularia mēbra que eis de=
ſeruiūt· ut gula & ebrietas gulā & uentrē· lux
uria· gēitalia· auaritia· manus· ira· cor· ſupbia
caput· &ſic de aliis· Choreizātes dicunt̃ gn̄ali
ter peccātes· qꝛ peccāt de omnib⁹ membris· ca=
put ornāt & agitant· oculis īnuūt· aurib⁹ can
tus dyaboli audiūt pede terūt· ore canūt· ma=
nibus plaudūt· totū corpus cōcutiunt· Sequit̃
cōſummatio eoꝝ ignis· qꝛ cito ut ſtupa ſunt
in cinerē cōuertendi· yſa· i· Erit fortitudo ur̃a
ut fauilla ſtupe· Si ſe cognoſcerēt ut Xerſes
plangerēt· qui cū uideret an̄ ſe maximū exer=
citū ſuum uertit gaudiū in planctū· dicēs· Di
cunt me hoīes regē huius maximi exercit⁹ cū
ſim rex cineris· Om̄es enī iſti uſqꝫ ad centuꝫ
annos ſunt in cinerē cōuertendi· & ego cum
eis· Itē punit eos fletus eternus· Math· xxii·
Ligatis manibus & pedibus ꝓiicite in te· ex·
Ligata habebūt mēbra· qꝛ diſſoluta habuerūt
tenebras habebūt· qꝛ lucem exterioris cōſolati
onis & uani gaudii amauerūt· fletū ꝓpter ri=
ſum & cantū· Nota ꝙ quidā ſanctus int̃ alia
ſupplicia inferni uidit & audiuit mulieres flē
tes & quaſi choreas ducētes· & dicētes· ve· ve·
ve· quante ſunt iſte tenebre· De fletu miſeroꝝ
in inferno habet̃ ſupra· li· ii· de inferni luctu·
Similit̃ oñdunt̃ eſſe uitande choree ꝑ cōtrari=
um· qꝛ ſic choreizātes angelicos cātus & diui=
nas cōſolatōnes amittūt & uarias penas īcur
runt· ſic qui fugiūt eas habēt ſolatia ꝑadyſi·
Quia ut dicit· Bern̄· delicata ē diuina conſola
tio· & nō datur admittentib⁹ alienā· Sepe ei
legunt̃ uiſitati a dn̄o· & audiuiſſe angelicos
cantus· & habuiſſe angelicas uiſitatōnes & al
locutiones fugiētes mundanos cātus & cōſo=
latōnes & uiſitatōnes· Vt beata maria quā in
uenit angelus ut dicit glo· nō in ſtrepitu ppl̄i
ſꝫ in ſecreto cōclaui· Paſtoribus cuſtodientib⁹
nō choreizātibus apꝑuit angelus· & audierūt
melodiā celeſtis militie· Item ioħes in ſolitudi
ne pathmos audiuit frequēter cantus angeli=
cos· Itē de beata cecilia legit̃ ꝙ cū alii cū orga
nis cantarēt in nuptiis· ipa ſoli deo decātabat
dicēs· Fiat dn̄e cor meū· & corpus meū īmacu
latū· & nō diebus nec noctib⁹ ceſſabat a collo
quiis dei diuinis & orōnibus· De beata agne
te legit̃ ꝙ dicebat· amo xp̄m &c̃· cui⁹ mihi or
gana modulatis uocib⁹ cantāt· & quia reſpu=
iſſe legunt̃ fatuos cātus & cōſortia & ſolatia
uiſitate legunt̃ & cōſolate ab angelis· Cecilie
& ſponſo eius nō cantātibus ſꝫ orantib⁹ attu=
lit angel⁹ coronas de roſis & liliis ꝑadyſi· Ad
quaꝝ odoreꝫ Tyburti⁹ frat̃ Valeriani ſponſi
cecilie eſt ad dn̄m cōuerſus· & ambo martyri=
um ſuſceperūt· Itē angelus beate agnetis fc̄us
eſt cuſtos& ſocius in paſſionis agone· Ipa au
tem etiā apparuit ꝑentibus ſuis octaua die p⁹
paſſionē ſuā in choro uirginū celeſtiū mirabi=
li ornatu & decore fulgentiū dicēs eis ꝙ eam
non plāgerent ut mortuaꝫ· ſꝫ ait· Cōgaudete
mecum & cōgratulamini· qꝛ cū hiis omnibuſ
lucidas ſedes accepi· & hiis dictis recepte ſunt
in celū· Itē in paſſione Viti & Modeſti legit̃·
ꝙ cū uitus puer duodecī annoꝝ in lucana ci=
uitate nō poſſet incliari ad ydolatriā· nec p̄ris
uerberib⁹· nec ſupplitiis diuerſis ſibi illatis ꝑ
Valerianū p̄fectum· reduxit eum pater ī do=
mo includēs in thalamo· exhibens ei diuerſas
delitias· & puellas choreas corā eo ducētes cū
muſicis inſtrumētis· ut ꝑ cantus & geſtus ea=
rum cor pueri emolliret̃· Sed cū nihil ꝓficerēt
relictus eſt ibi puer ſol⁹ cum duodecī lampa=
dibus ardentibus· Cū aūt erupiſſet inde odor
ineſtimabilis· ita ut fāilia clamaret dum īra=
uerūt domū etiā pater reſpiceret ꝑ oſtiū came
re· vidit circa puerū ſeptē angelos· ad quoruꝫ
aſpectū excecatus eſt· ubi cū etiā ueniſſet tota
lucana ciuitas· dixit eis dum intrauerūt came
ram· filii mei ſunt hn̄tes facies igneas ad quo
rum aſpectū cecus factus ſum· Orōnib⁹ autē
beati Viti liberatus ē· Beatus autē uitus poſt
multos agones & uictorias multotiens & de
multis ſuppliciis ꝑ angelos liberatus· tandeꝫ
cū Modeſto ſocio ſuo in orōne emiſit ſpiritū·
Item in geſtis anglorum· Beda· li· iiii· c· xxv·
dicit ꝙ in monaſterio Ylde ſancte abbatiſſe

fuit puer cuſtos pecoꝝ· qui omnino nullā can
tilenā ſciebat nec addiſcere uolebat· nec canta
re· vñ cū alii cuſtodes aīalium & familia habe
rent bonū cōuiuium· & leti eſſent· cunqꝫ dice=
rēt ꝙ quilibet cātaret cū cythara & hoc facerꝫ
dictus puer dimiſſo cōuiuio aliis cantātibus
fugit in ſtabulū intrās lectū· Cū autē ille no=
cte dormiret· aſtitit ei quidā uocans eū nomi
ne ſuo & dicēs· canta mihi· Cū aūt ille rñderꝫ
neſcio cātare· ꝓpter hoc em̄ incenatꝰ dormiui
Rñdit· mihi habes cātare· q̄ ait· q̄d cantabo ti
bi· Rñdit· Cāta mihi principiū creaturaꝝ· qui
ſtatim incepit cantare optīo carmīe· & ſuauiſ=
ſimo modulamīe ī laudem creatoris q̄ð nūq̄ꝫ
audierat ī anglico optime cōpoſitos· qui in la
tino idē· ſonant ꝙ laudare debemꝰ actorē reg
ni celeſtis· potentiā creatoris & regnū ipſius &
conſiliū pr̄is glorie· qui cū ſit eternꝰ deus· om
niū actor extitit· qui filiis hoīm celū ꝓ tecti
culmīe· de hinc terram cuſtos hūani gn̄is cre=
auit· Hec aūt uerba dormiēs cōcīnebat ī ang=
lico optimo dictamīe cōpoſita· quoꝝ ſenſum
diximꝰ· nec tñ decor aut metrū in trāſlatione
latina ſeruari potuit· Qui excitatꝰ eadē canta
bat· & ductus ad abbatiſſam corā ea & mltis
pitis dicta uerba cōcīnebat· & donū ſibi datū
indicauit· & ūba ſacre hyſtorie ſibi īpoſita red
debat optimo carmīe cōpoſita ī modulatione
Hic totā hyſtoriam ueteris & noui teſtamēti
factus frater religioſiſſimꝰ optīo carmīe com
poſitā reddidit· nec aliqua ocioſa uel īptinen=
tia ad deū cantare ſciebat uel poterat· & cum
multi piti attēptarent ſilia cantare uel cōpo=
nere ad exemplū eius· nullus q̄ꝫtumcūqꝫ peri
tus ī hoc ei potuit cōparari· Cū aūt dictus fra
ter diutius religioſiſſime & ſciſſime deo ſeruiſ
ſet· tactus modica infirmitate· de q̄ nullꝰ cre=
deret ꝙ aliq̄s deberet mori· rogauit ut paretur
ſibi lectus ī loco ubi fr̄es morientes ſolebāt po=
ni· Quo facto· hylarit̄ ibi diutius loquēs cum
fr̄ibus ibi cōuocatis· rogauit eos ut Si aliquē
aliquo mō offēderat· uel aliq̄d ꝯtra eū haberēt
ei remitterēt· Cū aūt oīes mirarēt̄· & nihil cō
tra eū ſe hr̄e dicerēt· ip̄e eukariſtiā petens & ac
cipiens· eos dño cōmendauit· dicēs ſe migr̄tu=
rū ad dñm illa hora q̄ fr̄es ſurgerēt ad laudā=
dū deū· Ip̄e aūt illam horā cū deuotōne & ora
tōne expectauit· & cū fr̄es incepiſſent laudare
deū· ip̄e diſpoſuit ſe quaſi ad dormiendū· & q̄
ſi dormiēs ſuauiter in pace quieuit·

¶ DE PENITENTIA PARS· DECI= MA· ¶ DISTINCTIO PRIMA·

Poſtq̄ꝫ adiuuante deo cō=
ſideratōnem fecimus de
peccatis· cōſequenter ſum=
mo dirigēte magiſtro cō
ſiderandūꝫ eſt de pnīa· q̄
eſt antidotūꝫ medicinale
& ſalubre remediū diuini
tus inſtitutū ad maculas abluendas· & ſanā=
da mortifera uulnera peccatoꝝ· ut quicq̄d per
peccatū amiſimus· recuperemus ꝑ pnīam· & in
nouū hoīem reformēmur· ¶ Circa pnīam aūt
duo cōſideranda ſunt· Primo de pnīa in gn̄a
li· Secūdo de ptibus eius· ¶ Circa primū con
ſideranda ſunt nouē· Primo uidendū eſt q̄d
ſit pnīa· Secūdo de eius origine· Tertō de eꝰ
cōtinuatione & iterabilitate· Quarto de pnīa
mortaliū· Quinto de pnīa uenialiū· Sexto de
effectu pnīe· Septīo de pnīa ſollēni· Octauo
de hiis que mouere debēt ad pnīam faciendā
Nono qualis eē debeat· ¶ Circa primū conſi
deranda ſunt quatuor· Primo q̄d ſit pnīa ſm
diffinitōnem· Secūdo q̄d ſit ſm rem ſcꝫ utrū
ſit ſacramentū uel uirtus· Tertio utrū ſit uir=
tus theologica ul' cardīalis ſeu moralis· Quar
to verū cōtineat̄ ſub iuſtitia· ¶ Ad primū di=
cendū ꝙ ſm ambroſiū pnīa ē p̄terita mala plā
gē· & plangēda iteꝝ nō cōmittere· Scdm ma
giſtrū ſnīaꝝ· Penitētia eſt gr̄a uel uirtus qua
cōmiſſa mala cū emēdatōnis ꝓpoſito plangi=
mus· & odimus· & plāgenda iterū cōmittere
nolumus· ſm Greg· Penitētia eſt añacta pec=
cata flere· & deflenda iterū nō cōmittere· Ad
uerte ꝙ omnes diffinitōes nō ſunt ꝓprie dif=
finitōnes date ꝑ eſſentialia· ſicͭ eſt iſta· hō eſt
aīal rōnale mortale· ſꝫ ꝑ cām· ſicͭ dicit̄ ꝙ dies ē
ſol lucens· uel latio ſolis ſuꝑ terrā· uel nō ſunt
diffinitōnes ꝓprie loquēdo· ſꝫ quedā deſcripti
ones· Deſcribit̄ autē pnīa ꝑ duplicē actū· vnū
qui ē reſpectu peccati p̄teriti ſcꝫ preterita flere
uel plangere· Alterum reſpectu futuri ſcꝫ plā=
gēda nō cōmittere· Primꝰ actus ē in re· Secū
dus oportet ꝙ ſit in re uel in propoſito· Fletus
aūt & planctus hic accipiunt̄ large· ſiue ꝓ in=
teriori ſiue ꝓ exteriori· Pōt em̄ aliquis uere eſ
ſe penitēs ſine fletu uel planctu exteriori· Itē
eſt luctus uel fletꝰ ꝓ peccatis ꝓpriis· & hic eſt
pnīe· Et ē luctus ꝓ miſeriis alienis· & hͨ ē mīe
Et eſt luctus ꝓ bonis eternis· & hic ē luctꝰ be
atitudīs· Math· v· Beati qui lugēt· & Luc· vi·
Beati qui nūc fletis· ¶ Ad ſm ſcꝫ utrū peni=
tentia ſm rem ſit ſacramentū uel uirtus· dicē
dum ꝙ pnīa quatuor mōis poteſt cōſiderari·
Vno mō ꝓ remedio cōtra peccatūꝫ actuale ꝑ
miſtros ecc̄ie miſtrando· & ſic eſt ſacramentū
Alio mō ꝓ habitu hilitante hoīem ad peniten
dum ſub debitis circūſtantiis· & ſic eſt uirtus
Alio mō accipit̄ ꝓ actu peītendi· & ſic nō eſt
uirtus· ſꝫ actus uirtutis· Quarto mō accipit̄ ꝓ
dolore ſenſibili de peccato cōmiſſo· & ſi dolor
iſte p̄cedat actum peītendi ꝓmouet ip̄m· & i=
tenſiorem reddit· Si uero ſequat̄ actū penitē
di tanq̄ꝫ cātus ex illo· ſic intenſionē eius & ꝑ=
fectionēꝫ oñdit· & ſic pnīa eſt paſſio· Et nota
ꝙ pnīa interior eſt de iure naturali quantum
ad debitū· id ē ꝙ homo q̄ deū offendit ꝑ pecca
tum de iure naturali peītere tenet̄· tñ q̄ꝫtum
ad actū eſt ex infuſione diuīa· ſicͭ infra pate=
bit· Penitētia uero exterior nō eſt ex iure natu
rali· ſꝫ ex inſtitutōne diuina ſub aliqua re ſen=
ſibili & forma debita uerboꝝ· Sꝫ cū ſacramē=
ta ſint quedā medicine ſp̄uales ſicͭ ī corꝑalibꝰ
medicinis quedam cōſiſtunt in ſola paſſio.. e